

Miljøgodkendelse af Filskov Dambrug inkl. VVM-afgørelse

Dato: 06-02-2024

Teknik og Miljø

Erhverv & Affald
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 7972 7200
www.billund.dk

Sagsnr.:
23/2136

Sagsbehandler:
Mette Hammershøj

Afdelingens telefon:
Tlf.: 7972 7113
Afdelingens mail:
Landbrug@billund.dk

Har du brug for at sende
fortrolige eller følsomme
oplysninger til os, skal du
gøre det med Digital Post.
Du kan læse mere om
Digital Post på:
billund.dk/borger/digital-post

Februar 2024

Indhold

1.	Baggrund for sagen	4
2.	Afgørelser	4
3.	Samtidige afgørelser	7
4.	Godkendelsens udnyttelse og varighed mv.	7
5.	Høring	8
6.	Øvrige forhold	9
7.	Offentliggørelse mv.	9
8.	Klagevejledning	10
9.	Planlægningsmæssige forhold mv.	12
9.1	Planloven	12
9.2	Spildevandsplan	12
9.3	Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM).....	12
9.4	Internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter	12
10.	Miljøteknisk beskrivelse og vurdering	13
10.1	Indledning.....	13
10.2	Indretning og drift	13
10.3	Støj.....	19
10.4	Luftforurening	19
10.5	Affald	20
10.6	Spildevand – Sanitært spildevand og regnvand.....	21
10.7	Spildevand - Udledning af næringsstoffer	21
10.8	Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer	24
10.9	Jord og grundvand	36
10.10	Egenkontrol	36
10.11	Driftsforstyrrelser og uheld	37
10.12	Bedste tilgængelige teknologi (BAT)	39
10.13	Ophør af virksomhedens drift.....	40
11.	Vilkår.....	42
11.1	Generelle vilkår	42
11.2	Indretning og drift	42
11.3	Støj.....	44
11.4	Luftforurening	45
11.5	Affald	45
11.6	Spildevand – Udledning af næringsstoffer	45
11.7	Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer	48
11.8	Jord og grundvand	49
11.9	Egenkontrol	49
11.10	Driftsforstyrrelser og uheld	50
11.11	Ophør	50
12.	Samlet vurdering	51
13.	Bilagsoversigt	51

Stamblad	
Dambrugets navn:	Filskov Dambrug
Adresse:	Fiskerivej 15, Filskov, 7200 Grindsted
Dambrugsnummer, jf. CHR:	270809
Telefonnummer på dambruget:	31169308
CVR-nummer / P-nummer:	8032 6610/1014138958
Matrikelnummer:	Matr.nr. 8 d, Omvrå Søndermark, Filskov
Ejer:	AquaPri Denmark A/S
Ejers adresse:	Durupvej 44, 7870 Roslev
Ejers telefonnummer:	9773 2311
Driftsansvarlig:	AquaPri Denmark A/S
Daglig leder:	Jan Christiansen
F _{till.} :	153 tons/år + 76 tons pr. år. Ørbækklunde Dambrug nedlægges
Relateret foderforbrug jf. denne godkendelse af emissionsbaseret regulering:	284,58 tons F _{rel.} foderforbrug/år (BI ₅ og NH ₄ -N) 425,94 tons F _{rel.} foderforbrug/år (N _{tot.} og P _{tot.}) for dambrug på udlederkontrol
Nærrecipient, målsætning:	Omme Å, God økologisk tilstand
Mellemrecipient:	Skjern Å
Fjernrecipient:	Ringkøbing Fjord
Vandløbets medianminimumsvandføring, opstrøms:	930
Vandløbets medianminimumsvandføring, nedstrøms:	980
Tilladelse til indvinding af grundvand:	Nej

Aktiviteter	
Hovedaktivitet:	Ferskvandsdambrug– produktion af rogn og produktionsørreder.
Listebetegnelse:	I 202: Ferskvandsdambrug og andre fiskeproduktionsanlæg, bortset fra FREA-anlæg, jf. listepunkt I 204.
(i)-mærket:	Nej
Væsentlige biaktiviteter:	Ingen
VVM:	Ansøgningen er vurderet ikke at være omfattet af VVM-pligt.
Væsentlige miljøforhold:	Indvinding af vand fra Omme Å. Udledning af næringssalte og let omsætteligt organisk stof, medicin- og hjælpestoffer til Omme Å, Skjern Å og Ringkøbing Fjord

1. Baggrund for sagen

Filskov Dambrug ejes af AquaPri Denmark A/S, Durupvej 44, 7870 Roslev.

Filskov Dambrug er beliggende Fiskerivej 15, Filskov, 7200 Grindsted ved Omme Å.

Dambrugets lokalisering er vist i bilag 1, og dambrugets indretning er vist i bilag 2.

Historik

Filskov Dambrug er fra før 1949 og er udvidet i henhold til en

Landvæsensnævnskendelse af den 17. april 1961. Dambruget er efterfølgende reguleret efter Dambrugsbekendtgørelsen med Ribe Amts afgørelse af den 15.

december 1989. Miljøstyrelsen stadfæstede den 5. april 1990 amtets afgørelse.

Dambruget blev miljøgodkendt den 19. december 2018.

Ørbæklunde Dambrug beliggende Ørbækvej 12, 6880 Tarm ved Omme Å har et udmeldt foderforbrug på maksimalt 160 tons/år ($F_{\text{till. 3}}$).

Filskov Dambrug ansøges nu ombygget og udvidet med en samtidig nedlæggelse af ejers anlæg, Ørbæklunde Dambrug, der ligger længere nedstrøms ved Omme Å.

2. Afgørelser

Miljøgodkendelse

Ferskvandsdambrug er omfattet af punkt I 202 i Godkendelsesbekendtgørelsens¹ bilag 2. Da der er tale om en bestående listevirksomhed, som har en godkendelse, skal virksomheden ved udvidelser indsende en ansøgning jf. § 33 i Miljøbeskyttelsesloven.

Billund Kommune har den 20. februar 2023 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af virksomhedens udvidelse fra NC Consulting på vegne af Filskov Dambrug. Dambruget har ansøgt om tilladelse til ombygning af dambruget ved etablering af nyt produktionsanlæg bestående af 3 individuelle enheder samt ny fodersilo med en kapacitet på 12 tons i samme højde som nuværende. Dambrugets ejer ønsker at nedlægge Ørbæklunde Dambrug ved samme vandløb og i stedet have produktionen/udledningen på henholdsvis Filskov Dambrug og Vadhoved Dambrug uden merudledning af N og P og med en reduktion i BI5 og NH3-N.

Dambruget ønsker at blive reguleret på baggrund af emissionsbaseret regulering.

Virksomheden meddeles hermed godkendelse til Filskov Dambrugs ombygning efter Miljøbeskyttelseslovens² kapitel 5, jf. § 33, stk. 1. Afgørelsen omfatter tilladelse til udledning af spildevand jf. Miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, samt tilladelse til afgitring efter Dambrugsbekendtgørelsens³ § 14.

¹ BEK nr. 1083 af 09/08/2023. Bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed

² LBK nr. 5 af 03/01/2023. Lov om miljøbeskyttelse, med senere ændringer

³ BEK nr. 1567 af 7/12/2016. Bekendtgørelse om miljøgodkendelse og samtidig sagsbehandling af ferskvandsdambrug

Med afgørelsen har Billund Kommune vurderet, at dambruget ved indretning og drift i henhold til godkendelsens vilkår overholder kravene til drift og indretning efter Dambrugsbekendtgørelsens regler for dambrug omfattet af bekendtgørelsens kapitel 3. Der gives jf. bekendtgørelsens § 10, stk. 2. tilladelse til, at en plantelagune, der etableres mindre end bekendtgørelsens specifikationer erstattes af ekstra biofilteroverflade samt flisfiltre, der samlet vurderes at have mindst tilsvarende renseseffekt.

Der tillades en emissionsbaseret regulering med baggrund i et relateret foderforbrug på 425,94 tons pr. år for totalkvælstof og totalfosfor, men kun et relateret foderforbrug på 284,58 tons pr. år for BI_5 og ammonium/ammoniak-N.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger, som er tilsendt kommunen efter ansøgningens indsendelse. Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering i denne miljøgodkendelse er foretaget med baggrund i det sidst indsendte ansøgningmateriale.

Godkendelsen meddeles på vilkår og forudsætninger, som fremgår af afsnit 11.

VVM

Ferskvandsdambrug er omfattet af Miljøvurderingslovens⁴ bilag 2, punkt 1 f, "intensivt fiskeopdræt", hvorfor ændringer og udvidelser, som kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, er omfattet af bilag 2, punkt 13.

Billund Kommune har ved afgørelse af 31. januar 2012 på baggrund af VVM-screening truffet afgørelse om, at dambrugets vandindvinding og dambrugsdrift på det tidspunkt ikke var VVM-pligtig. Ved miljøgodkendelse af dambruget i 2018 blev der også truffet afgørelse om, at ændringer ikke var omfattet af miljøvurderingspligt.

I forbindelse med ansøgning om udvidelse har dambruget indsendt ansøgningsskema til miljøvurdering (16. februar 2023). Det beskrives, at dambruget ombygges og overgår til Dambrugsbekendtgørelsens emissionsbaserede regulering, vandindtaget fra Omme Å reduceres markant, og det af ansøger ejede Ørbæklunde Dambrug, beliggende længere nedstrøms i Omme Å, nedlægges som en del af projektet.

En delmængde⁵ af den mængde totalkvælstof og totalfosfor, der har været tilladt udledt nedstrøms ved Ørbæklunde Dambrug relateret til dambrugets $F_{\text{till.}}$, indgår nu i udledningen ved Filskov Dambrug, mens udledningen af BI_5 og ammonium-N udelukkende baserer sig på $F_{\text{till.}}$ for Filskov Dambrug (1989).

Billund Kommune har foretaget en screening af projektet i henhold til Miljøvurderingsloven, herunder udvælgelseskriterierne i lovens bilag 6.

Projektet er kendetegnet ved de ovennævnte anlægsmæssige ændringer på dambruget, og de væsentligste miljøpåvirkninger fra dambrugets indretning og

⁴ LBK nr. 4 af 03/01/2023. Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

⁵ $F_{\text{till.}}$ svarende til 79 tons foder/år ud af en samlet $F_{\text{till.}}$ på 160 tons foder årligt ved Ørbæklunde Dambrug.

drift er påvirkningerne af vandmiljøet fra dambrugets udledning af organisk stof og næringsstoffer, samt rester af medicin- og hjælpestoffer. Udledningen sker til Omme Å og føres videre til Skjern Å og Ringkøbing Fjord og medfører påvirkninger af vandmiljøet i kumulation med andre forureningskilder i oplandet, herunder andre dambrug langs vandløbssystemet. Det er afgørende for vurderingen, at projektet inkluderer en samtidig nedlæggelse af Ørbæklund Dambrug, og at udledningen af N og P til Skjern Å hermed samlet reduceres. Ansøger oplyser, at resterende F_{til} fra Ørbæklunde Dambrug indgår i en større ombygning af Vadhoved Dambrug. Samlet set er der ikke en merpåvirkning af Ringkøbing Fjord.

Påvirkningen af nærrecipienten med organisk stof og ammonium-N baseres udelukkende på F_{til}. På Filskov Dambrug og ikke udledning af BI₅ og ammonium-N ved Ørbæklund Dambrug. Der vil med baggrund i Dambrugsbekendtgørelsens renskrav derfor ske en netto reduktion af udledningen af organisk stof og ammonium-N til såvel nær- som fjernrecipient.

Udledningen af rester af medicin og hjælpestoffer sker under overholdelse af miljøkvalitetskrav i såvel Omme Å, Skjern Å og Ringkøbing Fjord, jf. risikovurdering for Skjern Å systemet.

Faunapassage i Omme Å forbedres, idet der ikke længere skal indtages vand til Ørbæklunde Dambrug, ligesom vandindtaget ved Filskov Dambrug reduceres.

Kommunens screeningsnotat er vedlagt som bilag 3. Det er vurderet, at hverken projektets påvirkninger eller påvirkningerne fra dambrugets indretning og drift er af et sådant omfang, at projektet er omfattet af VVM-pligt (Vurdering af Virkning på Miljøet).

Billund Kommune træffer hermed afgørelse om, at det ansøgte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse efter Miljøvurderingslovens Afsnit III. Afgørelsen meddeles i henhold til Miljøvurderingslovens § 21.

Afgørelsen er begrundet i, at miljøpåvirkningens omfang ikke er af en sådan karakter og/eller grad, at aktiviteterne må antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, herunder at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne påvirke Natura 2000-områder væsentligt, jf. Habitatbekendtgørelsen⁶, og at projektet ikke vil kunne beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for dyrearter optaget i Habitatdirektivets⁷ Bilag IV eller ødelægge plantearter, som er optaget i Habitatdirektivets Bilag IV.

Inden kommunen har truffet afgørelse i sagen, har der været foretaget høring af ansøger og berørte myndigheder, jf. reglerne i Miljøvurderingslovens § 35. Billund Kommune har valgt at høre Fiskeristyrelsen, mail@fiskeristyrelsen.dk og Miljøstyrelsen, mst@mst.dk.

⁶ BEK nr. 1098 af 21/08/2023. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

⁷ Habitatdirektiv fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer)

3. Samtidige afgørelser

Vandindvindingstilladelse

I henhold til § 7 i Dambrugsbekendtgørelsen skal tilladelse til vandindvinding efter Vandforsyningsloven⁸ meddeles samtidig med miljøgodkendelsen, medmindre dambrug har en gældende tilladelse.

Dambruget har en vandindvindingstilladelse, der udløber 31. januar 2031. Dambruget har jf. Dambrugsbekendtgørelsens § 7 ansøgt om fornyet tilladelse med et vandindtag fra Omme Å på 319 l/s, svarende til ca. 1.148 m³/time eller under 1/3 af medianminimumsvandføringen og 281 l/s mindre end den nuværende maksimalt tilladte indvundne vandmængde fra Omme Å. Vandet indpumpes efter en afgitring (faunasigte) med huller på 4 mm.

Billund kommune vil i miljøgodkendelsen stille krav om en maksimal vandindvinding på 319 l/s, når dambruget overgår til emissionsbaseret regulering efter dambrugets ombygning. Når vandindvindingstilladelsen skal fornyes, gives en midlertidig tilladelse med udløb til det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen revurderes.

Lov om naturbeskyttelse

Hvis godkendelse af en etablering, ændring eller udvidelse af et ferskvandsdambrug forudsætter en dispensation fra § 3, jf. § 65, stk. 3, i Naturbeskyttelsesloven⁹, skal kommunalbestyrelsen i henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 8 samtidig træffe afgørelse herom.

Der er ikke ansøgt om ændringer på Filskov Dambrug indenfor områder, som er omfattet af beskyttelse efter Naturbeskyttelseslovens § 3 ud over en mindre tilretning af vandindtaget fra Omme Å, der bedre sikrer mod, at udløbsvand genindtages på dambruget. Denne ombygning godkendes efter Vandløbsloven¹⁰ i særskilt afgørelse.

Landzonetilladelse

Området er ikke lokalplanlagt. Visse udvidelser og ændringer kræver landzonetilladelse efter reglerne i Planlovens¹¹ § 35.

Billund Kommune har vurderet, at de nye produktionsanlæg i beton, sorteringshus, slamtank og fodersilo samt ændret placering af ilttank kræver landzonetilladelse, idet der er tale om væsentlige ændringer. Ansøgning om solceller behandles i særskilt afgørelse.

Produktionskanalerne ligger inden for åbeskyttelseslinje. Der kræves dispensation efter § 65 i Naturbeskyttelsesloven. Dispensationen gives i forbindelse med landzonetilladelsen i særskilt afgørelse.

⁸ LBK nr. 602 af 10/05/2022. Bekendtgørelse af lov om vandforsyning m.v.

⁹ LBK nr. 1392 af 04/10/2022. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse

¹⁰ LBK nr. 1217 af 25/11/2019. Bekendtgørelse af lov om vandløb, med senere ændringer

¹¹ LBK nr. 1157 af 01/07/2020. Bekendtgørelse af lov om planlægning, med senere ændringer

4. Godkendelsens udnyttelse og varighed mv.

Denne afgørelse erstatter miljøgodkendelse af 19. december 2018 og træder i kraft, når ombygningen er afsynet.

Ved klage kan klagenævnet dog bestemme, at klagen har opsættende virkning. Udnyttelse i klageperioden, og mens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

I medfør af godkendelsesbekendtgørelsens § 37 fastsættes vilkår om, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden for 2 år efter, den er meddelt. Med udnyttelse forstås, at dambrugets indretning og drift sker iht. godkendelsens vilkår.

Hvis driften af dambruget ophører i 3 på hinanden følgende år, bortfalder godkendelsen, jf. Miljøbeskyttelseslovens § 78a.

Herudover skal tilsynsmyndigheden indenfor retsbeskyttelsesperioden tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud i de situationer, der er opstillet i Miljøbeskyttelseslovens § 41a, stk. 2. Herunder indgår særligt for dambrug punkt 7: "der i øvrigt er kommet nye oplysninger om behovet for afgittringer på ferskvandsdambrug af hensyn til beskyttelsen af faunaen i vandløb og søer".

Miljøgodkendelsen skal jf. Dambrugsbekendtgørelsens § 5 revurderes indenfor 10 år.

5. Høring

Dette udkast til miljøgodkendelse og afgørelse om ikke-VVM-pligt har været sendt i høring i 4 uger, hvor ansøger og andre parter i sagen havde mulighed for at komme med bemærkninger til projektet.

Udkastet blev sendt til:

AquaPri Denmark A/S, Durupvej 44, 7870 Roslev

Nærmeste naboejendomme:

Ejere og beboere, Fiskerivej 20, 7200 Grindsted

Ejere og beboere, Fiskerivej 16, 7200 Grindsted

Ejer af nabomatrikel, Fiskerivej 17, 7200 Grindsted

Med kopi til:

Konsulent Peder Nielsen, pedernielsen0202@gmail.com

Desuden blev udkastet sendt til følgende myndigheder, idet Billund Kommune har vurderet, at disse myndigheder kan blive berørt af afgørelsen om ikke-VVM-pligt efter Miljøvurderingslovens § 21:

Ikast-Brande Kommune, teknikogmiljoomraade@ikast-brande.dk

Ringkøbing-Skjern Kommune, land.by.kultur@rksk.dk

Hørt efter Miljøvurderingslovens § 35:

Fiskeristyrelsen, mail@fiskeristyrelsen.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk.

Billund Kommune har modtaget bemærkninger til udkastet fra Fiskeristyrelsen og Ikast Brande Kommune:

Fiskeristyrelsen har meddelt, at styrelsen med baggrund i høring ved DTU Aqua ikke har bemærkninger til sagen.

Ikast Brande Kommune har vurderet, at sager vedr. "foderflytning" kræver habitatkonsekvensvurdering og miljøkonsekvensvurdering.

Billund Kommune har med baggrund i modtagne bemærkninger i partshøringen valgt at fastholde, at der ikke er behov for egentlig habitatkonsekvensvurdering. Kommunen vurderer, at det samlede projekt, er så entydigt en forbedring for udpegningsgrundlaget i nedstrøms Natura 2000-områder, at der ikke er videnskabelig tvivl om, at projektet trækker naturtilstanden i den rigtige retning. Når Ørbæklunde Dambrug nedlægges, indtages der ikke længere vand her fra Omme Å, og der udledes ikke fremadrettet næringsstoffer og miljøfremmede stoffer her. Opstrøms i Omme Å ved Filskov Dambrug tillades udledningen af organisk stof og ammonium/ammoniak-kvælstof uændret på det nuværende miljøgodkendte niveau, og vandindtaget reduceres til 1/3 af medianminimumsvandføringen. Udledningen af totalkvælstof og totalfosfor tillades forøget ved Filskov Dambrug svarende til – og samtidig med - reduktionen ved Ørbæklunde Dambrug. Næringsstoffer bringes længere væk fra Natura 2000-områder, hvilket giver basis for en vis meromsætning eller immobilisering i Omme Å opstrøms marint Natura 2000-område i Ringkøbing Fjord. I Natura 2000-Plan 2022-27 for Ringkøbing Fjord henvises til, at næringsstofreduktioner sker som led i vandområdeplan 2021-2027 og den tilhørende indsatsbekendtgørelse.

6. Øvrige forhold

Miljøgodkendelsen fritager ikke fra krav om tilladelse, godkendelse eller dispensation efter anden lovgivning.

Dambruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de deri nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Dambruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til Miljøbeskyttelseslovens regler. Udvidelser og ændringer skal anmeldes til Billund Kommune, som skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse, eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse.

Tilsynsmyndigheden kan til enhver tid revidere kontrolvilkårene for at forbedre egenkontrollen eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn, jf. Miljøbeskyttelseslovens § 72, stk. 3.

7. Offentliggørelse mv.

Endelig afgørelse om miljøgodkendelse annonceres den 6. februar 2024 på Billund Kommunes hjemmeside og den 14. februar 2024 i Ugeavisen Billund-Grindsted.

Afgørelsen sendes til:

AquaPri Denmark A/S, Durupvej 44, 7870 Roslev

Med kopi til:

Konsulent Peder Nielsen, pedernielsen0202@gmail.com

Desuden sendes den endelige afgørelse til de hørte, som har fremsat bemærkninger i forbindelse med høring af udkast til miljøgodkendelse:

Ikast-Brande Kommune, teknikogmiljoomraade@ikast-brande.dk

Desuden sendes afgørelsen til:

Sundhedsstyrelsen, sst@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark,

kasserer@langaa-sf.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@ae.dk

Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk

Miljøkoordinator for Danmarks Sportsfiskerforbund,

vestjylland@sportsfiskerforbundet.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dnbillund-sager@dn.dk, dn@dn.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) natur@dof.dk

DOF-lokalafdeling, billund@dof.dk

Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk, trekantomraadet@friluftsradet.dk

Konsulent Jakob Larsen JL Vandløbsrådgivning jakoblarsen1@gmail.com

8. Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Alle med en retlig interesse i sagens udfald kan klage over afgørelsen efter Miljøvurderingslovens § 21 om ikke-VVM-pligt. Klageberettigede i forhold til afgørelsen om miljøgodkendelse fremgår af § 98, 99 og 100 i Miljøbeskyttelsesloven. Klagen skal være indgivet senest den 5. marts 2024.

Du klager via Klageportalen, der ligger på www.borger.dk og www.virk.dk.

Vejledning om, hvordan man skal logge på og anvende Klageportalen, kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnet hjemmeside, samt på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Når du klager som privatperson, skal du betale et gebyr på kr. 900, mens gebyret er 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge

Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En eventuel klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Udnyttelse af afgørelsen inden klagefristens udløb sker på egen risiko

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger.

9. Planlægningsmæssige forhold mv.

9.1 Planloven

Der foreligger ingen lokalplan for området. Filskov Dambrug ligger i landzone. Området er omfattet af planlovens¹² landzonebestemmelser, ifølge hvilke, der ikke må opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer, inden kommunen har taget stilling til, om ændringerne kræver landzonetilladelse.

Billund Kommune har vurderet, at den oplyste anlægsændring kræver landzonetilladelse, idet der er tale om væsentlige ændringer.

9.2 Spildevandsplan

Gældende spildevandsplan for området er Spildevandsplan 2018-2024 for Billund Kommune. Området er omfattet af kategorisering som "Spredt bebyggelse, rensklasse O", hvilket bl.a. omfatter opsamling af spildevand i samletanke og nedsivning.

9.3 Vurdering af Virkninger på Miljøet (VVM)

Ferskvandsdambrug er omfattet af Miljøvurderingslovens¹³ bilag 2, punkt 1 f, "intensivt fiskeopdræt", hvorfor ændringer og udvidelser, som kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, er omfattet af bilag 2, punkt 13.

Billund Kommune har ved afgørelse af 31. december 2018 på baggrund af VVM-screening truffet afgørelse om, at virksomhedens dambrugsdrift ikke var VVM-pligtig.

I overensstemmelse med lovens § 21 har Billund Kommune foretaget en vurdering af, hvorvidt det ansøgte projekt er omfattet af planlovens regler om udarbejdelse af VVM-redegørelse. Vurderingen er foretaget som en screening efter kriterierne i § 21. Screeningen fremgår af bilag 3.

Billund Kommune har på baggrund af screeningen vurderet, at de ansøgte udvidelser og ændringer ikke er VVM-pligtige.

9.4 Internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter

I henhold til § 7 og 10 i Habitatbekendtgørelsen¹⁴, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område eller konkrete Bilag IV-arter væsentligt.

Kommunen har lavet en væsentlighedsvurdering efter Habitatbekendtgørelsen i forbindelse med miljøgodkendelsen. Vurderingen fremgår af bilag 8.

Det fremgår af vurderingen, at miljøgodkendelse af dambruget med de fremtidige vilkår for indretning og drift ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter vil påvirke beskyttede arter eller Natura 2000-områder. Der skal derfor

¹² LBK nr. 1157 af 01/07/2020. Bekendtgørelse af lov om planlægning

¹³ LBK nr. 4 af 03/01/2023 Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

¹⁴ BEK nr. 2091 af 12/11/2021 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

ikke foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-områder eller på konkrete Bilag IV-arter.

10. Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

10.1 Indledning

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt, danner baggrund for miljøgodkendelsen af dambruget.

Hensigten med den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er at undersøge, om ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), samt om dambruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering beskriver og vurderer de miljøpåvirkninger af omgivelserne, som dambruget giver anledning til. Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægsmæssige påvirkninger (lugt, støj mm.), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

10.2 Indretning og drift

Renseforanstaltninger

Dambrugets konsulent har i ansøgningsmaterialet redegjort for den fremtidige indretning og drift, gengivet i det nedenstående

Vandet indtages via fødekanal fra Omme Å og ledes til de 3 nye produktionsanlæg. Hver kanal er etableret med slamkegler, som bliver kontinuerligt tømt for slam. Hvert af anlæggene er desuden udstyret med 3 GM 6 mikrosigter, med en lysning i filterdugen på 40-60 µm.

Efter passage ledes det samlede vandflow fra de 3 anlæg til de biologiske filtre, der hver har et volumen på 239 m³. Det resulterer i et samlet volumen i de 2 filtre på 478 m³. Halvdelen af volumen er fyldt med filterelementer med en specifik overflade på 750 m²/m³. Den samlede biofilteroverflade er hermed 179.250 m². Biofilteret modsvarer et årligt foderforbrug på 448 t, hvilket er 22 tons mere pr. år, end Dambrugsbekendtgørelsen kræver. Biofilteret vil sammen med etablering af to flisfiltre, der hovedsageligt modtager vand fra spuling af mikrosigter, fuldt ud kompensere for, at der ikke er plads til en plantelagune på 17.037 m² jævnfør bekendtgørelsens vilkår for standardindretning.

Anlæggets indretning og dimensioner fremgår af nedenstående tabel og oversigtskortet i bilag 2.

	Anlæg			Volumen m ³	Vandmængde max. l/sek.
	l(m)	b(m)	h(m)		
Produktionsanlæg 1	80	16	2	2560	1700
Produktionsanlæg 2	80	16	2	2560	1700
Produktionsanlæg 3	80	16	2	2560	1700

Samlet				7680	
9 mikrosigter					
2 biofiltre				478	
Biofilterelementer r 750 m ² /m ³				239	
Plantelagune				10.000	
Flisfiltre				2000	
Slamtank				1135	

Tabel 1: Dambrugets fremtidige anlæg.

Billund Kommunes vurdering

Dambruget er indrettet til emissionsbaseret regulering og skal derfor indrettes jf. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1 med slamdepot, mikrosigter eller anden partikelrensning og plantelagune.

Plantelagunen skal jf. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1 have en størrelse på minimum 40 m² pr. tons F_{rel}, hvilket svarer til 17.037 m². Da der ikke er plads til en lagune af denne størrelse, godkender Billund Kommune, at der i stedet, med mindst samme renseeffekt, kan etableres to biofiltre og to flisfiltre.

Biofiltrene, der ikke er reguleret af indretningskrav i bekendtgørelsens bilag 1, tabel 1, dimensioneres efter samme specifikationer som følger større dambrug med F_{till} større end 230 tons foder/år. Der etableres en samlet overflade på min 400 m² pr. tons F_{rel}, svarende til 170.400 m² ved F_{rel} på 426 tons/år. Etableringen af biofiltre muliggør, at dambruget kan anvende mere foder end F_{rel} (284,58 tons/år), baseret på F_{till} ved Filskov Dambrug. Biofiltrene vil medvirke til at fjerne organisk stof og omdanne ammoniak til nitrat ved den mikrobielle omsætning kaldet nitrifikation. Denne proces optimerer omsætningen af nitrat til frit kvælstof (denitrifikation) i den efterfølgende 10.000 m² store plantelagune.

Biofiltrene vil jf. forsøg udført af DTU Aqua have omsætningsrater for N-forbindelser jf. tabellen herunder.

Tabel 2: Oversigt med omsætningsrater for hhv. ammonium/ammoniak (NH ₃ /NH ₄ ⁺) og nitrit (NO ₂ ⁻) fra tre typer forsøg med RK Plast elementer i bevægelse.					
Forsøg	Betingelser	TAN 0° NH ₃ /NH ₄ ⁺ (g·m ⁻² ·d ⁻¹)	TAN 1° NH ₃ /NH ₄ ⁺ (m·d ⁻¹)	Nitrit 0° NO ₂ ⁻ (g·m ⁻² ·d ⁻¹)	Nitrit 1° NO ₂ ⁻ (m·d ⁻¹)
Nielsby Dambrug Kommercielt anlæg	15-16 °C, pH= 7,2 Alkalinitet 1,9 meq/l	0,71 ± 0,05	0,71 ± 0,05	0,58 ± 0,02	0,29 ± 0,05
Kærhede Dambrug Kommercielt anlæg	13-14 °C, pH 7,4	0,46 ± 0,05	-	0,42 ± 0,05	-
DTU Aqua Pilot anlæg 31. august, 2010	(pH 7,8; Alkalinitet 1,6 meq/l; 19-20 °C, COD ~ 12 mg O ₂ /l) 10 g N/d	0,42	0,45	0,18	0,19
DTU Aqua Pilot anlæg 28. september, 2010	(pH 7,8; Alkalinitet 1,7 meq/l 19-20 °C, COD ~ 20 mg O ₂ /l) 10 g N/d	0,60	0,76	0,20	-

Der etableres desuden to flisfiltre på sammenlagt 2.000 m². Flisfiltrene modtager rensset skyllevand fra mikrosigterne. Ansøger har henvist til forsøg udført af DTU

Aqua. DTU Aqua har udført forsøg, der viser, at et flisfilter gennemsnitligt fjerner 2,5 kg N/m³/år.¹⁵

Et flisfilter virker i denitrifikationsprocessen under iltfrie forhold. Det er derfor vigtigt, at der ved udløbet fra dambruget etableres mulighed for tilsætning af ilt ved beluftning eller tilførsel af ren ilt, så det vand, der passerer plantelagune/flisfiltre, efter behov opiltes før udledning, da procesvand på det sted kan have et lavt iltindhold.

Billund Kommune skal i henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 9 stille drifts- og indretningskrav jf. bekendtgørelsens bilag 1.

Slamhåndtering.

Dambrugets konsulent har i ansøgningsmaterialet redegjort for den fremtidige indretning og drift, jf. nedenstående kursiverede skrift.

Slammet afhændes til gødningsformål efter de til enhver tid gældende regler jf. kravene bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål¹⁶.

Slambehandlingsanlægget består af 2 lamelseparatorer til opkoncentrering af tørstofindholdet i slammet. Inden udbringning af slammet på landbrugsarealer opbevares dette i eksisterende slam depot der er indrettet efter reglerne i Dambrugsbekendtgørelsen. Slamdepoterne er etableret som to jordbassiner med ler membran beliggende, i den vestlige del af dambruget op mod Fiskerivej.

Inden bortskaffelse af slammet, vil der således udtages en repræsentativ prøve der analyseres for N-total, P-total, tørstof, Cd og Ni.

Billund Kommunes vurdering

Der stilles vilkår om, at slam og slamvand, der stammer fra oprensning af damme, kanaler og bundfældningsbassin, skal opbevares i slamdepot.

Der stilles vilkår om, at slamdepotets sider og bund til stadighed skal være udført med plast- eller lermembran, som efter tilsynsmyndighedens vurdering sikrer, at der ikke sker udsivning af slam/vand til vandløb eller nedsivning til jord eller grundvand.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens bilag 1 stilles vilkår om, at overskudsvand fra slamdepotet skal afledes til rensningsanlæg (plantelagunen).

Der stilles vilkår om, at kapaciteten af dambrugets slamdepot mindst skal svare til slamproduktionen fra 9 måneders drift, at slamdepotet skal tømmes mindst en gang årligt, og at slam skal bortskaffes til jordbrugsformål, biogasanlæg eller lignende i henhold til gældende lovgivning.

Vandforbrug, vandmåler og vandstyring

Vandindvindingstilladelse

Dambruget har en gældende vandindvindingstilladelse med udløb 15. januar 2031. Der er vilkår i vandindvindingstilladelsen om, at tilladelsen kan ændres ved

¹⁵ Træflisfiltre – En simpel og stabil metode til at fjerne nitrat fra afløbsvand. DTU Aqua, 2020.

¹⁶ BEK nr. 1001 af 27/06/2018. Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål

tidspunkt for revurdering af miljøgodkendelsen. I forbindelse med udvidelsen af dambruget reduceres den indtagne vandmængde til 319 l/s (BAT), når udvidelsen træder i kraft. Når vandindvindingstilladelsen udløber, bringes denne i overensstemmelse med miljøgodkendelsen, og der gives en midlertidig tilladelse, indtil miljøgodkendelse og vandindvindingstilladelse samtidig revurderes.

Vandforbrug

I ansøgningen er vandforbruget efter ombygningen oplyst til 319 l/s, som indtages fra Omme Å ved anvendelse af pumpe.

Ansøger har oplyst, at produktion af rogn er Filskov Dambrugs væsentligste indtægtskilde. Ved stigende recirkulering af vand stiger risikoen for ophobning af geosmin og andre bismagsprodukter i opdrætsvandet. Ved produktion af fisk til konsum kan eventuel afsmag fjernes fra fiskene ved at lade dem gå i frisk vand i op til en uge. Dette er ikke en mulighed, hvis rognen har optaget geosmin. Rogn med geosminsmag er usælgelig. Det er således essentielt for dambrugets produktionsform at indtage den størst mulige vandmængde, hvorfor dambruget henholder sig til det vandindtag, som er fastsat af Dambrugsbekendtgørelsen som BAT.

Billund Kommune skal i henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 9, stk. 1 og 2, fastsætte vilkår for drift og indretning jf. bilag 1. I bilag 1 fremgår, at dambrug skal drives således, at forbruget af vandressourcen begrænses mest muligt, og at et maksimalt vandforbrug på 7,5 l/s pr 10 tons F_{rel} l/s vurderes at være tilstrækkeligt. Med et årligt foderforbrug på 426 tons F_{rel} medfører dette for Filskov Dambrug et maksimalt vandforbrug på 319 l/s, svarende til det ansøgte og mindre end det nuværende vandindtag.

På baggrund af ansøgers redegørelse fastsættes vilkår om et maksimalt vandindtag på 319 l/s vand fra Omme Å.

Vandmåler

Dambrugets konsulent har i ansøgningsmaterialet i forbindelse med miljøgodkendelsen i 2018 redegjort fra den fremtidige indretning og drift, jf. nedenstående kursiverede skrift.

Den indtagne vandmængde fra Omme Å vil blive målt elektronisk, hvor målenøjagtigheden er minimum $\pm 5\%$. Målingen vises på et digitalt display som den aktuelle vandføring i l/s og registreres ved logning. Vandmåling svarende til indløbet fra Filskov Å vil blive foretaget i dambrugets afløb.

Vandafledningen fra dambruget vil ske gennem dambrugets nuværende udløb.

Med henblik på at opnå faunapassage ved fjernelse af stemmeværket, indløbsbygværket og det tidligere omløbsstryg, har Billund Kommune tidligere fået tilsagn fra Landbrugsstyrelsen om en projektændring med henblik på etablering af en pumpeløsning, der er etableret.

I overensstemmelse med bekendtgørelsens bilag 1, jf. § 9, fastsættes vilkår om drift af et instrument med log funktion til kontinuert måling af vandføring (vandmængden i l/s) med en målenøjagtighed på $\pm 5\%$ i alle vandindtag til dambruget og alle vandafløb fra dambruget, så det samlede vandindtag hhv.

vandaflledning kan følges kontinuert (enten som øjebliksvandføringen hvert 10. minut eller som gennemsnit hvert 10. minut ved hyppigere måling).

I overensstemmelse med reglerne for egenkontrol i § 13, stk. 1, nr. 2, i Dambrugsbekendtgørelsen stilles desuden vilkår om, at dambruget skal foretage kontinuerlig måling af vandføring af både det samlede vandindtag og den samlede vandaflledning fra ferskvandsdambruget med en målenøjagtighed på +/- 5 %.

Foderforbrug

Dambrugets konsulent har i ansøgningsmaterialet redegjort for den fremtidige indretning og drift, jf. nedenstående kursiverede skrift.

Foderforbruget udmeldt efter dambrugs bekendtgørelsen på 89 t/år som efter etablering af mikro-sigte samt plantelagune er godkendt til 153 t foder pr. år (F_{till}). Der ansøges nu om at F_{till} på 76 tons foder fra Ørbæklunde Dambrug fremadrettet indgår i produktionstilladelsen ved Filskov Dambrug således at F_{till} bliver 153 + 76 t fra Ørbæklunde = 229 tons foder herefter kan F_{rel} beregnes til $229 \text{ t} * 1,86 = 426 \text{ t}$

Der anvendes primært foder fra siloanlæg på dambruget.

Der er i øjeblikket 2 siloer med en samlet kapacitet på 24 t. Der ansøges om opstilling af endnu en silo således at opbevaringskapaciteten total kommer op på 36 t.

	2020	2021	2022
Foder store fisk (tons)	135,225	119,456	94,140
Foder små fisk (tons)	14,675	31,844	58,260
Foder i alt (tons)	149,900	151,300	152,400

Tabel 2: Foderforbrug på Filskov Dambrug

	2020	2021	2022
Foder store fisk (tons)	153.540	134.828	122.009
Foder i alt (tons)	153.540	134.828	122.009

Tabel 2a: Foderforbrug på Ørbæklunde Dambrug

Der anvendes fremadrettet en fodermængde, der ikke medfører at dambrugets udlederkrav overskrides.

Sammensætningen af fodertyperne vil være inden for intervallerne vist i nedenstående tabel.

	Foder sammensætning. Pillestørrelser > 5 mm, fiskestørrelse $\geq 1000 \text{ g}$
Protein %	Ca. 38 - 46
Lipid %	Ca. 27 - 35
NFE %	Ca. 10 - 18
Fordøjelighed %	
Protein	Ca. 88 – 94
Lipid %	Ca. 90 – 96
NFE %	Ca. 80 – 90

Tot-P af tørvægt %	Ca. 1,1 – 1,4
FK	Ca. 1,1

Tabel 3: Sammensætning af fodertyperne

Intervallerne er angivet ud fra de for tiden gængse fodertyper. Et valg af fodertype alene ud fra ønsket om en minimeret miljøbelastning kan ikke umiddelbart foretages, idet der også skal tages hensyn til fiskenes fysiologiske krav samt arvelige egenskaber. Der vil dog løbende blive evalueret på de enkelte fodertyper, og eventuel substitution vil blive overvejet, når nye fodertyper bliver markedsført med henblik på optimering af kvalitet, miljø og økonomi.

Det forventes, at fodringen fordeler sig forholdsvis jævnt over året, dog med en nedgang i meget kolde perioder.

Billund Kommunes vurdering

Det relaterede foderforbrug er fastsat til 426 tons/år baseret på, at 79 tons foder tidligere anvendt på Ørbæklunde Dambrug nu indgår som produktionsgrundlag på Filskov Dambrug. For BI_5 og $\text{NH}_4\text{-N}$ er det relaterede foderforbrug ved Filskov Dambrug 284,58 tons pr. år, da det for disse stoffer ikke er muligt at forøge den lokale udledning uden risiko for manglende målopfyldelse nedstrøms Filskov Dambrug i Omme Å. Da Ørbæklunde Dambrug nedlægges, vil der her opnås en forbedret vandløbskvalitet og fri faunapassage.

I henhold til bilag 5 i Dambrugsbekendtgørelsen skal produktionen, med undtagelse af produktion af fisk over et 1 kg, tilrettelægges således, at foderkvotienten på årsbasis ikke overskrider 0,95. For fisk på 1 kg eller derover, må foderkvotienten ikke overstige 1,2. I betragtning af at dambruget hovedsageligt producerer store fisk, indikerer de beregnede foderkvotienter i ovenstående tabel, at dambruget kan overholde disse krav.

Der fastsættes vilkår til dambrugets foderkvotient svarende til kravene i bilag 5. I overensstemmelse med bilag 5 fastsættes desuden vilkår om, at der alene må benyttes tørfoder, som skal være energirigt og højt fordøjeligt. For foder til konsum- og sættefisk fastsættes der i overensstemmelse med bilag 5 vilkår om grænseværdier for indhold af nettoenergi, smuld, kvælstof og fosfor.

Afgitring

Det er oplyst i ansøgningen, at afgitringen på dambruget er indrettet efter tilladelse fra Fiskeridirektoratet.

Billund Kommunes vurdering

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 14 skal kommunen i afgørelsen stille en række konkrete vilkår vedrørende afgitring af ind- og udløb på dambruget, herunder minimumskrav for størrelsen på åbningerne i gitteret, som skal være ≤ 6 mm ved indløb og ≤ 10 mm ved udløb, medmindre hensyn til bevaring og beskyttelse af fiskearter i det pågældende vandsystem kræver mindre åbninger i gitteret.

På baggrund af habitatvurderingerne i bilag 8 stilles i denne afgørelse vilkår om, at åbningerne i indløbsgitteret af hensyn til yngel fra Flodlampret og Havlampret maksimalt må være 4 mm, mens krav til åbningerne i udløbsgitter fastsættes i

overensstemmelse med de generelle krav på 10 mm. Herudover stilles vilkår til indretning og drift af afgitringen svarende til bekendtgørelsens krav i § 14, stk. 3, nr. 2 – 9.

10.3 Støj

Støj og transport

I forhold til støj og transport på Filskov Dambrug oplyser ansøger:

Støj fra dambruget vil være på et lavt niveau. Støj primært forbundet med beluftning. Der vil periodevis blive anvendt mindre pumper, i forbindelse med sortering af fisk, rislende vand, traktorer, afhentning/levering af og fisk med lastbiler.

Dambruget er beliggende på Fiskerivej 15, 7200 Grindsted. Der vil være tale om transport af foder til virksomheden og transporter af fisk. Der vil i gennemsnit være tale om mellem 1-2 lastbiltransporter pr. uge.

Pumper, traktorkørsel og anden transport til og fra dambruget samt lyden af rislende vand giver i dag ikke anledning til støjgener, der har medført klager fra naboer. Dambruget vurderes således ikke at medføre støjgener, der overstiger de vejledende værdier i det åbne land.

Det vurderes, at transporterne ikke giver anledning til gene for de omkringboende. Dambruget vurderes ikke at medføre væsentlige vibrationer.

Billund Kommunes vurdering

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmestliggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Der stilles vilkår om overholdelse af disse grænseværdier.

Der stilles vilkår om, at virksomheden skal planlægge flest muligt støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særligt agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden.

For at sikre mulighed for indgreb stilles desuden vilkår om, at virksomheden på Billund Kommunes anmodning ved beregning / måling skal dokumentere dambrugets støjbelastning i omgivelserne. Dokumentation udføres på virksomhedens bekostning.

Det er kommunens vurdering, at dambruget kan drives, uden at dette medfører støjgener, under overholdelse af disse støjvilkår. Det vurderes desuden, at transport til og fra virksomheden kan ske uden at medføre væsentlige påvirkninger i omgivelserne.

10.4 Luftforurening

I forhold til luft og lugt på Filskov Dambrug oplyser ansøger:

Der forefindes ingen væsentlige lugtforureningskilder på dambruget, og virksomheden vurderes således til ikke at give anledning til lugtgener, der

overstiger de vejledende værdier. Der har aldrig været klager fra naboer, der kan henføres til dambruget.

Der samles døde fisk dagligt og de opbevares i beholder med tætlukkende låg indtil afhentningen.

Billund Kommunes vurdering

Nærmeste beboelse ligger over 300 m fra dambrugets nye produktionsanlæg. I betragtning af afstanden til omboende, er det kommunens vurdering, at dambruget kan drives uden at lugt, støv eller luftforurenende udstødningsgasser vil medføre væsentlige påvirkninger i omgivelserne.

Der stilles vilkår om, at virksomheden ikke må give anledning til lugt- eller støvpåvirkninger i omgivelserne, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige.

10.5 Affald

I forhold til affald på Filskov Dambrug oplyser ansøger:

Driften af dambruget giver ikke anledning til større mængder olie- og kemikalieaffald, mængden estimeres til under 15 l pr. år.

Olie- og kemikaliedunke, medicinrester mm. Køres på kommunens genbrugsplads.

Tomme fodersække bliver afhændet ti kommunes genbrugsplads.

Affaldet fra dambrugets drift håndteres efter Regulativ for erhvervsaffald fra [Billund] kommune

Døde fisk opbevares i lufttæt beholder og afhentes regelmæssigt. Mængderne af døde fisk estimeres under normale driftsforhold til 350 kg døde fisk pr. år. Slammet afhændes til gødningsformål efter de til enhver tid gældende regler jf. kravene bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål (slambekendtgørelsen).

Inden udbringning af slammet på landbrugsarealer opbevares dette i eksisterende slam depot der er indrettet efter reglerne i BEK nr. 1567 Slamdepoterne er etableret som to jordbassiner med ler membran beliggende, i den vestlige del af dambruget op mod Fiskerivej.

Inden bortskaffelse af slammet, vil der således udtages en repræsentativ prøve af Cd, og Ni.

Billund Kommunes vurdering

Der stilles vilkår om, at dambrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 12 stilles vilkår om, at døde fisk skal opsamles dagligt og opbevares og bortskaffes forsvarligt.

Kommunen finder, at de oplyste procedurer på dambruget, er i overensstemmelse med vilkåret.

Der stilles vilkår om, at farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Afhændelse af slam til jordbrugsarealer reguleres af Affald til jord-bekendtgørelsen¹⁷.

Bortskaffelse af affald skal i øvrigt ske i henhold til kommunens affaldsregulativer. Da affaldsbortskaffelse fra virksomheden reguleres direkte af regulativerne, finder Billund Kommune ikke, at der skal stilles vilkår herom i denne afgørelse.

10.6 Spildevand – Sanitært spildevand og regnvand

I forhold til spildevand på Filskov Dambrug oplyser ansøger i forbindelse med miljøgodkendelsen i 2018:

Der er ingen toilet/vaskefaciliteter på dambrugsanlægget. De ansatte bruger den nærliggende fiskermesterbolig til dette formål (matrikel 8e).

Om tagvand oplyser ansøger:

Lagerbygningen (eller "maskinhuset") på dambrugsanlægget har et tagareal på 271m². Der er tagrender og kloakering koblet til et nedsivningsanlæg.

Information om nedsivningsanlægget er registeret hos Billund kommune (bygget i 2016).

Om befæstede arealer oplyser ansøger:

Gulvet i maskinhuset er udført i beton, plus ca. 8 m² fundament under fodersiloer. Vendeplads/parkeringsområde er udført med stabil grus.

Billund Kommunes vurdering

Virksomheden har ikke direkte udledning af sanitært spildevand eller overfladevand til vandløb, søer eller havet. Virksomhedens håndtering af disse spildevandstyper er derfor ikke omfattet af regulering i denne miljøgodkendelse, som meddeles efter regler i Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5.

Virksomhedens håndtering af disse spildevandstyper er omfattet af regler jf. Miljøbeskyttelseslovens kapitel 4.

I det nedenstående er der taget stilling til virksomhedens direkte udledninger af spildevand med forurenende stoffer fra dambrugets produktion, som er omfattet af reglerne i Miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, jf. lovens § 34.

¹⁷ BEK nr. 1001 af 27/06/2018 om anvendelse af affald til jordbrugsformål

10.7 Spildevand - Udledning af næringsstoffer

Dambrugets konsulent har i ansøgningsmaterialet redegjort for udledningsforholdene ved drift på emissionsbaseret regulering, jf. nedenstående kursiverede skrift.

Under henvisning til BEK nr. 1567 af 7 december 2016 anfører følgende produktionsbidrag for kvælstof, ammonium, fosfor og BI_5 . Samt nye udleder krav.

Udleder kravene kan beregnes efter BEK nr. 1567 til:

Stof	NH_4-N ¹⁾	Total-N	Total-P	BI_5 ¹⁾
Produktionsbidrag	39 kg	56	4,9	97
Årlig kg udledning	4.994 kg	11.926 kg	730 kg	6.901 kg
Mg/l jf. BEK 1567	0,5 mg/l	1,19 mg/l	0,07 mg/l	0,69 mg/l

¹⁾I forbindelse med udledningerne er det vigtigt at bemærke at udledningen af NH_4-N og BI_5 /år tager udgangspunkt i en $F_{t_{III}}$ på 153 t (det oprindelige $F_{t_{III}}$)
Hvorimod Total kvælstof og Total fosfor er beregnet ud fra 153 tår + 76 t/år, overført fra Ørbækklunde Dambrug hvilket resulterer i en F_{rel} 426 t.

Om de fremtidige BAT-betingede udledningskrav anføres i ansøgningen følgende:

Det er et grundlæggende krav i miljølovgivningen, at virksomhederne skal begrænse forureningen mest muligt ved anvendelse af bedste tilgængelige teknikker (BAT). BAT er ikke isoleret til bestemte teknologier, men omfatter tillige andre tiltag, der kan begrænse emissionerne, herunder fx anlægskonstruktion, driftsrutiner, råvareudnyttelse og energieffektivitet.

I henhold til BEK nr 1567, er der fastsat BAT standardkrav for dambrug i denne størrelse, For fisk der er større end 1 kg fremgår kravene af nedenstående:

Produktionsstørrelse	Kvælstof	Fosfor	BI_5
55 - <230 tons	30 kg/tons fisk	2,7 kg/tons fisk	37 kg/tons fisk

BAT standarderne vurderes ved, ud fra dambrugets egenkontrolprøver over et års produktion, at beregne årets nettoudledning af N, P og BI_5 (i kilo) og dividere den med årets fiskeproduktion (i tons).

Billund Kommunes vurdering

Af Hedeselskabets rapport "Bestemmelse af vandføringens medianminimum i nedbørsområderne 25, 30 og 39, 2001", fremgår det at oplandet til Filskov Dambrug er 179 km², og giver anledning til en medianminimumsvandføring på ca. 930 l/s opstrøms dambruget. Medianminimumsvandføringen nedstrøms dambruget er 980 l/s.

Næringsstoffer

Vandet, som udledes fra dambruget, indeholder organiske og iltforbrugende stoffer, samt kvælstof og fosfor.

I bilag 2 i Dambrugsbekendtgørelsen er der opstillet maksimale årsudledninger og årstidsspecifikke udledergrænseværdier for BI_5 , ammoniumkvælstof, totalkvælstof og totalfosfor.

I Dambrugsbekendtgørelsen er der desuden i bilag 7 opstillet BAT-standardkrav til den maksimale udledning af kvælstof, fosfor og BI_5 , med forskellige grænser for fisk under eller over 1 kg.

Der stilles vilkår om, at dambruget skal være indrettet med rensningsteknologier, som sikrer, at BAT-standardkravene overholdes. Endvidere fastsættes vilkår om, at virksomheden – hvis vilkår for BAT konstateres overskredet – senest 2 måneder efter at tilsynsmyndigheden har fremsat anmodning herom, skal fremsende en redegørelse for, med hvilke foranstaltninger overskridelsen vil blive afhjulpet fremover og en tidsplan for foranstaltningernes gennemførelse. De anvendte foranstaltninger skal bestå af anerkendt rensningsteknologi, og virksomheden skal ud fra anerkendt viden om teknologiernes rensningseffekt redegøre for, at de planlagte foranstaltninger vil kunne sikre, at vilkår for BAT fremover kan overholdes.

Iltmætning

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens bilag 7 skal dambruget overholde en iltmætning i udløbet til vandløbet på mindst 70 %.

Det er kommunens vurdering, at Filskov Dambrug med den ansøgte indretning kan drives på en måde, som indebærer, at dambruget kan overholde bekendtgørelsens krav om iltmætning. Der skal være fokus på, at der kontinuert sikres en tilstrækkelig opiltning af udløbsvandet i særlig grad, da dambruget etablerer flisfilter. Et flisfilter vil erfaringsmæssigt fjerne hovedparten af iltindholdet i vandet, men er her kun belastet med "rengøringsvand" fra mikrosigter.

Der fastsættes vilkår vedrørende iltmætning svarende til kravene i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 7 samt opstilles krav om iltmåling ved udløb

Egenkontrol

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 13, stk. 1, nr. 1 og 4, fastsættes der vilkår for prøveudtagning og analyse jf. bekendtgørelsens bilag 4. I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 13, stk. 2, nr. 1 og 2, fastsættes der vilkår om, at der inden for hver driftsperiode på 1 år (365 dage +/- 15 dage) skal udtages 26 prøver af det samlede vandindtag og 26 prøver af det samlede vandudtag, og at prøveudtagningen skal fordeles jævnt over driftsperioden, 2-3 prøvesæt pr. måned.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 13 stk. 1, nr. 5, fastsættes der vilkår om, at resultatet af prøverne samt supplerende oplysninger skal være kommunalbestyrelsen i hænde senest 4 uger efter, at prøverne er udtaget.

Jf. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 2 fastsættes der rammer for den maksimale årlige og daglige udledning.

Udledningen af BI_5 og $\text{NH}_4\text{-N}$ reguleres ved tilstandskontrol, mens udledningen af N_{total} og P_{total} reguleres ved transportkontrol.

Supplerende vurdering af næringsstofbelastning

I forhold til miljømålsfastsatte overfladevandsområder må kommunen i henhold til Indsatsbekendtgørelsens¹⁸ § 8 ikke træffe afgørelser, der indebærer en forringelse af tilstanden, og afgørelsen må ikke hindre opfyldelse af det fastlagte

¹⁸ BEK nr. 797 af 13/06/2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

miljømål, herunder gennem de foranstaltninger, der er fastlagt i indsatsprogrammet.

Miljøstyrelsen har i et orienteringsbrev til dambrugskommuner¹⁹ om miljøgodkendelse og vandplaner anført, at det vil være tilstrækkeligt, at kommunen fastsætter vilkår svarende til opfyldelse af Dambrugsbekendtgørelsens bilag om indretning for at sikre indsatsen over for et dambrugs udledning af kvælstof (og som udgangspunkt også fosfor og organisk materiale), men at kommunen dog skal foretage en konkret vurdering af udledningen af fosfor og organisk materiale i hver enkelt sag.

I henhold til § 7 og 10 i Habitatbekendtgørelsen²⁰, skal der desuden foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område eller konkrete Bilag IV-arter væsentligt. Kommunen har i bilag 8 lavet en påvirkningsvurdering efter ovennævnte regelsæt.

Det fremgår af kommunens vurderinger i bilag 8, at udledningen fra Filskov Dambrug under overholdelse af godkendelsens vilkår ikke vil bevirke en forringelse af vandkvaliteten, således at udledningen ikke er til hindring for opfyldelse af målsætningen for nedstrøms vandløb eller for Ringkøbing Fjord, jf. Vandområdeplanerne 2021-2027.

Det er desuden vurderet, at dambrugets udledning ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter vil påvirke beskyttede arter eller Natura 2000-områder.

Udledningen på Ørbæklunde Dambrug ophører i forbindelse med projektet ved Filskov Dambrug. 84 tons F_{til} fra Ørbæklunde Dambrug indgår i ombygning/udvidelse af Vadhoved Dambrug (Hover Å) med udløb i Stadil Fjord/Ringkøbing Fjord.

10.8 Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer

I ansøgningen er der i en tabel opstillet en generel oversigt over medicin og hjælpestoffer til dambrug, samt anvendelsesmåden for disse. Tabellen er vist nedenfor.

¹⁹ Orientering til kommunerne om miljøgodkendelse af ferskvandsdambrug i relation til vandplanerne, februar 2012

²⁰ BEK nr. 1240 af 24/10/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Stof type	Stofgruppe	Stof	Anvendelsesmåde
Medicin	Antibiotika	Amoxicillin	Stoffet i iblandes foderet. Enten på foderfabrik eller på dambruget. Doserer ifølge dyrlægens anvisninger. Medicinfoderet udfodres til fiskene i det antal dage som dyrlægen har angivet.
		Florfenicol	
		Oxolinsyre	
		Oxytetracyclin	
		Sulfadiazin	
		Trimethoprim	
	Bedøvelsesmidler	Benzocain Tricain	Bruges ved i kar at blande den forskrevne mængde stof med vand. Opløsningen ledes ikke til recipient efter brug.
	Vacciner	Forskellige	Der kan være tale om dypning, iblanding i foder eller stikvaccinering. Der vil ikke blive tilladt recipient overskydende vaccineopløsning. Kun godkendte vacciner vil blive anvendt.
Hjælpesoffer	Vand-desinfektionsmidler	Brintoverilte	Tilsættes vandfasen i den enkelte opdrætsenhed. Dosering og vandtilførslen fremgår af skema. Der vil kun blive behandlet en gang dagligt pr. stof.
		Benzalkoniumklorid	
		Formalin	
		Iod	
		Kaliumpermanganat	
		Kloramin-T	
		Kobbersulfat	
		Natriumklorid	
	Desinfektionsmidler (støvler, udstyr)	Kaliumperoximonosulfat Natriumalkylbenzensulfonat Sulfaminsyre (Virkon S)	Bruges i fodbade eller ved sprøjtning af udstyr. Der vil ikke ske tillædning til recipienten
		Forskellige iod-produkter	
	Desinfektion damme	Hydratkalk	Bruges i forbindelse med desinfektion af opdrætsenheder (uden vand). Der vil ikke ske tillædning til recipienten.
	Desinfektion æg	Buffodine	Midlet blandes med vand i balje. Opløsningen vil efter brug ikke blive tillædning til recipient.

Tabel 4: Generel oversigt over medicin og hjælpesoffer til dambrug

For Filskov Dambrug er der ansøgt om fortsat anvendelse af de mediciner og hjælpesoffer, som hidtil har været anvendt på dambruget. I nedenstående tabel er anført, hvilke stoffer, der kan medføre udledning.

Stof	Anvendes normalt mod	Produktnavn (eksempel)	Normal dosering	Normal behandlingslængde.	Metode	Kræver dyrlægeordination	Evt. mulighed for substitution. Dog afhængig af resistens og lign.	Mulig udledning til recipient
Amoxicillin	Bakterielle infektioner. Eks: Yngeldødelighedssyndrom (YDS)	Amoxinsol	80 mg/kg fisk	8-10 dage	Via foder	Ja	Florfenicol + Oxytetracyclin (YDS)	Ja
Florfenicol	Bakterielle infektioner. Eks: Yngeldødelighedssyndrom (YDS)	Aquaflor, Nuf-lor	10-20 mg/kg fisk	8-10 dage	Via foder	Ja	Amoxicillin + oxytetracyclin (YDS), Sulfa/trim + oxolinsyre (furunkulose)	Ja
Oxolinsyre	Bakterielle infektioner. Eks: Furunkulose, rødmundsyge.	Branzil	12,5 mg/kg fisk	8-10 dage	Via foder	Ja	Sulfa/trim, florfenicol	Ja
Oxytetracyclin	Bakterielle infektioner. Eks: Yngeldødelighedssyndrom (YDS)	Terramycin eller rent stof	100 mg/kg fisk	8-10 dage	Via foder	Ja	Florfenicol + Amoxicillin (YDS)	Ja
Sulfadiazin	Bakterielle infektioner. Eks: Rødmundsyge, furunkulose.	Tribrissen (i kombination med Trimethoprim)	25 mg/kg fisk	5-10 dage	Via foder	Ja	Oxolinsyre, oxytetracyclin og andre	Ja
Trimethoprim	Bakterielle infektioner. Eks: Rødmundsyge, furunkulose.	Tribrissen (i kombination med Sulfadiazin)	5 mg/kg fisk	5-10 dage	Via foder	Ja	Oxolinsyre, oxytetracyclin og andre	Ja
Albendazol	Hexamita (tarmsnylter)	Valbazen	5 mg/kg fisk	3-5 dage	Via foder	Ja	Ingen	Ja
Benzocain	Bedøvelsesmiddel	Benzoak eller rent stof		Minutter	Via bad	Ja	Tricain	Nej
Tricain	Bedøvelsesmiddel	MS-222		Minutter	Via bad	Ja	Benzocain	Nej
Vacciner	Nogle af de sygdomme hvor immunisering kan opnås	Ermogen Enteric red-	Forskelligt	-	Via dyp/bad /	Ja	-	Nej

		mouth + andre			injektion eller foder			
Brintoverilte produkter	Vanddesinfektionsmiddel. Anvendes ved parasit, svampeangreb og gællebetændelse.	Biocare SPC Oxyper Deosan Divosan	3-10 ml pr m ³ vand	½ - 1 time	Tilsættes vandfase n.	Nej	Formalin, kobbersulfat, kloramin-T, natriumklorid, dog afhængig af den enkelte situation	Ja
Benzalkoniumklorid	Vanddesinfektionsmiddel. Anvendes ved "gællesvamp"	Benzalkoniumklorid 50 %	2-2,5 ml rent stof pr m ³	20-30 min	Tilsættes vandfase n.	Nej	Formalin, kobbersulfat, kloramin-T, natriumklorid, dog afhængig af den enkelte situation	Ja
Formalin	Vanddesinfektionsmiddel. Anvendes ved parasit, svampeangreb og gællebetændelse.	Formalin 24,5 og 37 %	50 – 90 ppm	½ - 1 time	Tilsættes vandfase n.	Nej	Brintoverilte, kobbersulfat, kloramin-T, natriumklorid, dog afhængig af den enkelte situation	Ja
Hydratkalk	Dam desinfektionsmiddel.	Hydratkalk	Ren stof	Typisk dage til uger	Påstrøs overflade	Nej	Ingen når der er tale om jorddame	Nej
Kloramin-T	Vanddesinfektionsmiddel. Anvendes ved parasit, svampeangreb og gællebetændelse.		4-7 g pr m ³ vand	½-1 time	Tilsættes vandfase n.	Nej	Formalin, brintoverilte, kobbersulfat, natriumklorid, dog afhængig af den enkelte situation	Ja
Kobbersulfat	Vanddesinfektionsmiddel. Anvendes ved parasit, svampeangreb og gællebetændelse / tilslimming	Blåsten	0,01–0,25 g / m ³ vand	½ - 1 time	Tilsættes vandfase n.	Nej	Formalin, brintoverilte, kloramin-T, natriumklorid, dog afhængig af den enkelte situation	Ja
Natriumklorid	Vanddesinfektionsmiddel. Anvendes ved parasit, svampeangreb og gællebetændelse.	Fodersalt	0-10 kg pr m ³ vand	½ time til flere døgn	Tilsættes vandfase n.	Nej	Formalin, brintoverilte, kloramin-T, kobbersulfat, dog afhængig af den enkelte situation	Ja
Kalliumperoximonosulfat Natriumalkylbenzensulfonat Sulfaminsyre	Desinfektion af udstyr + fodbad	Virkon S	2-3 % Virkon S	Sekunder / minutter	Via bad eller påsprøjning	Nej	Iod- og brintoveriltebase-rede produkter	Nej

Tabel 5. Anvendelse af medicin og hjælpepestoffer

Stoffer, der anvendes til vand-desinfektion, og som kan udledes til recipienten, er anført med et ja. Stoffer, der anvendes til f.eks. desinfektion, og som ikke udledes, men bortskaffes til destruktion, er anført med nej.

Miljøkvalitetskrav

I henhold til Dambrugsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 6, skal kommunen i godkendelsen bl.a. fastsætte vilkår om maksimale udledninger pr. døgn af medicin og hjælpepestoffer, jf. Dambrugsbekendtgørelsens bilag 8 og Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen²¹.

Det fremgår af § 6 i Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen, at miljømyndigheden i afgørelser omfattet af bekendtgørelsen bl.a. skal sikre overholdelse af de miljøkvalitetskrav, der er fastsat i bilag 2 til Miljømålsbekendtgørelsen²².

Grænseværdierne i Miljømålsbekendtgørelsen er opdelt i et generelt miljøkvalitetskrav (MKK) og en maksimumkoncentration (KMKK), og der er opstillet grænseværdier for ferskvand og for saltvand (marint vandmiljø).

Ved et miljøkvalitetskrav forstås i henhold til Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen den koncentration af et bestemt forurenende stof eller gruppe af forurenende stoffer i vand, sediment eller biota, som ikke må overskrides af hensyn til beskyttelsen af menneskers sundhed og miljøet.

Det generelle miljøkvalitetskrav (MKK), skal som årsgennemsnit være opfyldt i det berørte vandområde til beskyttelse mod kronisk effekt, og miljøkvalitetskravet udtrykt som højeste tilladte koncentration (KMKK) skal som maksimumkoncentration være opfyldt i det berørte vandområde til beskyttelse mod akut effekt.

De relevante miljøkvalitetskrav kan ses i tabel 6.

²¹ BEK nr. 1433 af 21/11/2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder

²² BEK nr. 796 af 13/06/2023 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand

Stof	Generelt kvalitetskrav Fersk / (marin) (µg/l)	Maksimumkoncentration Fersk / (marin) (µg/l)
Formaldehyd	9,2 A	46
Brintoverilte	10 A	100
Pereddikesyre	Intet miljøkvalitetskrav	Intet miljøkvalitetskrav
Kloramin-T	5,8 / (0,58)	5,8
Kobber	1 A	2 A
Salt (NaCl)	Intet miljøkvalitetskrav	Intet miljøkvalitetskrav
Oxytetracyklin	10	21
Amoxicillin	0,078	0,37
Sulfadiazin	4,6	14
Trimethoprim	100 / (10)	160
Oxolinsyre	15	18
Florfenicol	7 / (2,1)	21 / (3,4)

Tabel 6. Relevante miljøkvalitetskrav

For de værdier, der er markeret med et A, gælder, at miljøkvalitetskravet er den anførte koncentration tilføjet den naturlige baggrundskoncentration. For stofferne kloramin-T, florfenicol og trimethoprim er det marine krav ligeledes angivet i parentes, da det marine krav har betydning for fastsættelsen af udledningskravet for disse stoffer ved dambruget.

Risikovurdering

I overensstemmelse med § 6 i Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen er det i MKN-104-00120 af 26.03.08 og i Miljøstyrelsens retningslinjer til kommunerne af 19.12.08 anført, at en vurdering vedrørende overholdelse af miljøkvalitetskravene også skal inddrage risikoen for udledningsbidrag fra andre udledere af medicin og hjælpepestoffer i det pågældende vandområde.

Billund Kommune er bekendt med, at der vil kunne forekomme bidrag fra andre dambrug, som udleder medicin og hjælpepestoffer til de samme vandsystemer som Filskov Dambrug. Billund Kommune har herudover ikke kendskab til andre kilder.

Miljøstyrelsen anfører i ovennævnte retningslinjer, at der er begrænset viden om evt. bidrag fra andre kilder end dambrug. Styrelsen anbefaler, at kommunen kontakter det lokale miljøcenter som vandmyndighed med henblik på at tilvejebringe det bedste skøn.

I forbindelse med udarbejdelse af nedennævnte risikovurdering for Skjern Å-systemet (2010), blev det nu nedlagte Miljøcenter Ribe anmodet om udtalelse vedrørende baggrundskoncentrationer i vandløbssystemet. Miljøcenter Ribe oplyste i den forbindelse, at de ikke havde kendskab til, at der er lavet målinger af de relevante stoffer (medicin og hjælpepestoffer) i Skjern Å-systemet eller Ringkøbing Fjord. Centret havde således ikke konkret viden om eventuelle baggrundskoncentrationer.

Miljøcenter Ribe oplyste samtidig, at den naturlige baggrundskoncentration for de fleste dambrugsrelaterede stoffer generelt må anses for at være lig nul eller ubetydelig i forhold til et miljøkvalitetskrav. En undtagelse er de stoffer, der naturligt forekommer i vandmiljøet, som formaldehyd, kobber, jod og brintoverilte. For disse stoffer er miljøkvalitetskravene fastsat som en tilføjet værdi i forhold til den naturlige baggrundskoncentration.

I risikovurderingen er der foretaget en vurdering af risici vedrørende stofsammenfald mellem dambrug og andre potentielle udledere i oplandet til Skjern Å-systemet (virksomheder, renseanlæg og spildevandsudledning fra det åbne land), hvor det er konkluderet, at baggrundskoncentrationen af de stoffer, der ønskes anvendt på dambrug, indtil videre kan vurderes at være uden betydning eller ikke tilstrækkelig belyst til at kunne benyttes i en vurdering af den samlede påvirkning.

Niras har på opdrag fra Billund Kommune og de andre kommuner, der har dambrug i Skjern Å-systemet, udarbejdet en risikovurdering på medicin og hjælpestoffer²³.

I risikovurderingen er tilladelige mængder af medicin og hjælpestoffer, der kan udledes til vandløbene, beregnet på baggrund af det generelle miljøkvalitetskrav (MKK) og maksimumkoncentrationen (KMKK) for de enkelte stoffer, længden af behandlingstiden, vandføringen i det vandløb der udledes til og stoffernes nedbrydelighed.

Derudover er der taget højde for, at der kan forekomme samtidig behandling og resulterende udledning fra dambrug, der udleder til samme vandløb. Hvis der forekommer samtidighed i udledningerne, må det enkelte dambrug reducere sin udledning, så det sikres at MKK og KMKK ikke overskrides i vandløbet. Dette sker ved at der fastsættes reducerede MKK og KMKK (MKK_{red} og $KMKK_{red}$).

Kommunerne i Skjern Å-systemet har på baggrund af risikovurderingen i 2010 besluttet at tildele dambrugene beliggende i systemet en kollektiv tildeling af MKK og KMKK, så de enkelte dambrug tildeles en andel heraf, som afhænger af, hvor mange andre dambrug, der bidrager til belastningen i vandløbssystemet.

Fordelingsnøglen er udarbejdet under den konservative antagelse, at alle dambrug i hele vandløbssystemet behandler samtidig, og at et dambrugs udledning altid føres videre nedstrøms i vandløbet og adderes til den delmængde, der kommer fra det næste dambrug osv.

For de enkelte vandløb og vandløbssystemer (Holtum Å, Fjederholdt Å/Rind Å, Karstoft Å, Vorgod Å, Omme Å og Ganer Å), der løber til selve Skjern Åens hovedløb, er fordelingsnøglen for de enkelte dambrug lavet, så der ikke vil forekomme overskridelse af miljøkvalitetskravet, hvis alle dambrugene i hver af de enkelte delvandløb behandler samtidig. Fordelingssystemet indebærer, at der også er grundlæggende overholdelse af miljøkvalitetskravet i selve Skjern Ås hovedløb.

Reduktionsfaktoren for Filskov Dambrug er på den baggrund fastsat til 0,3, hvilket er betinget af, at der er tre andre dambrug ved åen og et tilløb fra en bæk med et dambrug. I risikovurderingen er det forudsat, at sidstnævnte dambrug påvirker bækken med 100 % af miljøkvalitetskravet, og at bidraget fra bækken sammen

²³ RISIKOVURDERING FOR SKJERN Å-SYSTEMET, INCL. RINGKØBING FJORD - Brug og udledning af medicin og hjælpestoffer, Niras, Juni 2010.

med bidraget fra de fire dambrug ved åen tilsammen påvirker åen med 100 % af miljøkvalitetskravet.

Supplerende risikovurdering

Ansøger har i 2018 overfor Billund Kommune påpeget, at to af dambrugene ved Omme Å er nedlagt, og at kommunernes ovennævnte risikovurdering må betragtes som forældet. På den baggrund er der ansøgt om fuld udledning (100 % af miljøkvalitetskravene) af alle de ansøgte mediciner og hjælpestoffer, hvilket er lagt til grund i ansøgningens beregninger af dambrugets udledning af medicin og hjælpestoffer. Ud over de nedlagte dambrug begrundes ansøgningen om fuld udnyttelse af grænseværdierne med, at AquaPri A/S ejer begge de to dambrug, der fortsat er til stede ved åen, og at man således kan sikre, at der ikke sker sammenfald af behandlinger på de to dambrug.

Ansøger anfører, at det er sjældent, at der er sammenfald i behandlingsbehovet på to dambrug. Ved at kunne anvende 100 % på et dambrug er man generelt bedre stillet end, hvis muligheden er 50 % på hvert dambrug. Ved sammenfald i behandlingsbehovet vil der stadig være den fordel, at det giver mulighed for at behandle, hvor det er økonomisk optimalt, idet alternativet til behandling kan være destruktion af besætningen. Det vil i hvert enkelt tilfælde være et valg, hvor medicinen anvendes. Valget vil afhænge af de aktuelle økonomiske forhold. En vis samtidig behandling vil kunne foregå, hvis forbruget på de to dambrug ikke overskrider 50 % af det tilladelige på de enkelte dambrug.

Da hensigten med den udarbejdede risikovurdering af belastningen af Skjern Å-systemet med medicin og hjælpestoffer er at sikre, at udledningerne fra alle dambrugene i systemet tilsammen ikke overskrider miljøkvalitetskravene, er Billund Kommune enig med ansøger i, at dette fortsat vil kunne sikres, hvis de tilbageværende dambrug på Omme Å-systemet ikke udleder større mængder af stoffer end, hvad der er forudsat i risikovurderingen.

Med udgangspunkt i risikovurderingens principper om ligelig fordeling mellem dambrug på samme vandløbssystem, har Billund Kommune på ovenstående baggrund foretaget beregninger, som viser, at andelen for såvel Filskov Dambrug som Ørbæklunde Dambrug kan øges fra 0,3 til 0,6, uden at de tilbageværende dambrug på vandløbssystemet samlet overskrider miljøkvalitetskravene.

Kommunen har desuden i 2018 lavet beregninger, som viser, at miljøkvalitetskravene også er overholdt, hvis Filskov Dambrug behandler ud fra en andel på 1 og der ikke foretages samtidig behandling på Ørbæklunde Dambrug. Da ansøger har redegjort for, at den ansøgte behandlingsmængde på 100 % kan være et reelt driftsbehov, finder kommunen, at ansøgningen skal imødekommes, hvis det kan sikres, at der ikke foregår samtidig behandling på Ørbæklunde Dambrug.

Fremadrettet vil der ikke være mulighed for behandling på Ørbæklunde Dambrug, der nu nedlægges som en del af projektet for udvidelsen af Filskov Dambrug. Det vurderes, at risikovurderingen stadig er dækkende og ikke i risiko for miljøet, da antallet af dambrug i Skjern Å systemet er faldende.

Udledninger fra brug af medicin

I ansøgningens beregninger af medicinbehandling er der for hvert stof forudsat forskellige antal behandlingsdage og dosis af det pågældende stof pr. kg fisk, på hvilken baggrund den maksimale mængde fisk (kg), der kan behandles pr. dag, er beregnet, idet miljøkvalitetskravene udgør loftet ved opblanding i et vandflow på 294 l/s og en Q_{mm} (medianminimumsvandføring) for vandløbet på 930 l/s²⁴ og en Q_{mm} ved overgangen til saltvand på 18.114 l/s. Beregningerne viser for hver medicintype den maksimale mængde fisk, der kan behandles pr. dag ved de forskellige dosis indenfor rammerne af miljøkvalitetskravene, idet omsætningsrater og udledningsperioder fra Dambrugsbekendtgørelsens bilag 8 er anvendt.

Ansøgningens beregninger vedrørende udledning af medicinstoffer er vist i bilag 4.

Udledninger fra brug af hjælpestoffer

Ansøgningens beregninger vedrørende udledning af hjælpestoffer er vist i bilag 5. Ansøger har anvendt Poolsim til beregning af resulterende stofkoncentrationer i vandløbet.

Ansøger oplyser, at udgangspunktet for behandling med hjælpestoffer er en bassinstørrelse med et volumen på 2.560 m³ for en enhed.

I ansøgningen er der udført beregninger af den omsætning, der sker af formalin, brintoverilte og pereddikesyre i dammene ud fra omsætningsraterne i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 8.

Af ansøgningens beregninger vedrørende behandling med formalin fremgår det, at behandling af et system med 38,4 kg formaldehyd til en koncentration på 15 mg/l medfører en maksimal koncentration af formaldehyd i vandløbet (294 l/s) på 0,1 µg/l, dvs. langt under det maksimale miljøkvalitetskrav. Den tilførte dosering svarer til anvendelse af 157 l 24,5 % formalin eller 104 l 37 % formalin.

Af ansøgningens beregninger fremgår det desuden, at miljøkvalitetskravene kan overholdes ved samtidig behandling af 1 opdrætssystem med denne mængde formalin. Efter 1 døgn er koncentrationen i vandløbet 0 mg/l. På den baggrund er der ansøgt om godkendelse af den beregnede behandling.

I ansøgningen er der lavet beregninger af behandling af samtlige produktionsenheder (7.680 m³) med 38,4 kg brintoverilte til en koncentration på 5 mg brintoverilte/l. Der anvendes fx 128 l 30 % brintoverilte. Den maksimale koncentration i vandløbet kan beregnes til $2,1 \times 10^{-10}$ mg/l i Omme Å (294 l/s).

Tilsvarende er det vist, at behandling af alle 3 opdrætssystemer med pereddikesyre (Divosan eller Peraqua+) til en dosis på 1,6 mg/l ved anvendelse af 12,3 l ren pereddikesyre ikke giver anledning til restkoncentrationer i vandløbet, der overstiger 0,03 µg/l.

Beregningerne viser, at al brintoverilte og pereddikesyre omsættes inden udløb fra dambruget. Der vil ikke foregå udledning af brintoverilte og pereddikesyre til

²⁴ Dambruget har anvendt 867 l/s med henvisning til rapporten "Risikovurdering for Skjern Å-systemet, inkl. Ringkøbing Fjord. Brug og udledning af medicin og hjælpestoffer, juni 2010"

recipienten, selvom der sker samtidig behandling af alle 3 opdrætsenheder på dambruget.

På den baggrund ansøges der om, at et vilkårligt antal damme kan behandles med brintoverilte og pereddikesyre efter den beskrevne procedure.

I ansøgningen er der lavet beregninger af behandling med blåsten i et behandlingskar på 2 m³. Karret er et traditionelt transportkar med indfaldne kanter for at modvirke spild ved overløb. Der doseres 0,25 mg/l kobber til behandlingsbassinet svarende til 2 g blåsten. Heri badbehandles fiskene. Efter behandling tømmes bassinet ud i opdrætssystem 1 ved fuld vandvolumen. Den maksimale koncentration af kobbersulfat i recipienten vil ifølge beregningerne være på 0,02 µg/l, hvor MKK er på 1 µg/l.

Der sker ingen omsætning af kobbersulfat hverken i dambruget eller i recipienten, hvorfor stofferne i princippet føres videre til Ringkøbing Fjord. For kobber er MKK for marint vand det samme som i ferskvand.

Billund Kommunes vurdering

Dambrug, der ønsker at bruge og udlede rester af mediciner og hjælpestoffer til vandområder efter behandling af fisk med stofferne inde på dambruget, skal have tilladelse hertil i henhold til § 34, stk. 4 i Miljøbeskyttelsesloven.

Dambrugets behov for medicin og hjælpestoffer

Dambrugets forbrug af hjælpestoffer til vanddesinfektion i perioden 2018 til 2022 fremgår af nedenstående tabel.

	2018	2019	2020	2021	2022
Formaldehyd	282,5	447	437	0	552
Kloramin-T	0	0	0	0	0
Kobbersulfat	19,25	3,83	6,38	6,38	3,75
Pereddikesyre	0	0	0	0	0
Natriumcarbonat	0	0	0	0	0

Tabel 7. Mængden af anvendte hjælpestoffer i 2018 til 2022 jf. PULS [kg]

I den principielle afgørelse MKN-104-00120 af 26.03.08 anfører Natur- og Miljøklagenævnet, at godkendelsesmyndigheden skal vurdere, i hvilket omfang de ansøgte stofmængder svarer til dambrugets behov.

Klagenævnet anfører desuden, at dambrug er underlagt et behandlingskrav efter dyreværnsloven, men at behandlingen ikke må overskride kravene i miljøgodkendelsen, hvorfor en evt. overskydende mængde fisk, der i tilfælde af sygdomsudbrud ikke kan behandles i overensstemmelse med dyreværnslovens krav, må sendes til destruktion eller lignende.

I dambrugsvejledningens bilag F og i Miljøstyrelsens retningslinjer til kommunerne af 19.12.08²⁵ fremgår, at mediciner og hjælpestoffer har forskellig virkning overfor forskellige behandlingsbehov og de konkrete konditioner, der er til stede i behandlingssituationen, og at ensidigt brug af midler kan medføre tolerance og

²⁵ Retningslinjer for dambrugenenes anvendelse og udledning af medicin og hjælpestoffer, Miljøministeriet, 19.12.08

resistens, hvorfor det er nødvendigt at kunne bringe flere former for midler i anvendelse.

Det er Billund Kommunes vurdering, at de mediciner og hjælpestoffer, som der ønskes mulighed for at anvende, ligger indenfor rammerne for, hvad der normalt bruges på et dambrug af den pågældende type, og at dambruget kan have et reelt behov for at anvende de ansøgte stoffer.

Der fastsættes vilkår, som tillader anvendelse af de ansøgte typer af mediciner og hjælpestoffer. Anvendelse af medicintype og docering af stofmængde pr. behandling følger dyrlægens ordination, men skal overholde vilkårene i denne godkendelse.

Der stilles vilkår om, at dambruget i forbindelse med behandlinger med medicin og hjælpestoffer skal anvende den procedure, som er beskrevet i ansøgningen, og som er lagt til grund for ansøgningens beregninger.

BAT

Udledning af medicin og hjælpestoffer skal iht.

Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsens § 5 begrænses ved hjælp af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

I MKN-104-00120 af 26.03.08 og i Miljøstyrelsens retningslinjer til kommunerne af 19.12.08 anføres i den forbindelse, at dambrugets generelle indretning og drift har betydning for mulighederne for at begrænse brugen af medicin og hjælpestoffer.

I den forbindelse er der i godkendelsen bl.a. stillet vilkår, som implementerer BAT-krav, jf. ovenstående afsnit 10.1 og 10.7. I de nævnte referencer anfører klagenævnet og styrelsen, at BAT herudover omfatter, at der i driften indgår konkrete foranstaltninger til sikring af:

- Maksimal besætningstæthed
- Sikring af optimale ilt- og gstryksforhold i produktionsanlægget
- Skånsom håndtering af fiskene
- Styring af hygiejne internt

Det er videre anført, at et dambrugs indretning bør omfatte iltmålere, så iltniveauet hele tiden kan kontrolleres, og tekniske foranstaltninger til iltning af vandet kan aktiveres, hvis iltniveauet fluktuerer eller falder til kritiske værdier.

Herudover bør der foretages:

- Vaccination imod rødmundsyge og andre fiskesygdomme, herunder revaccination ved faldende immunitet.
- Foranstaltninger til rensning af indløbsvandet.
- Anvendelse af immunstimulerende stoffer.
- Foranstaltninger til begrænsning af foderspild og suspenderet stof.

Sikring af optimale ilt- og gstryksforhold i produktionsanlægget sker ved at forsyne fiskene med frisk vand i højst mulig mængde, mekanisk beluftning og tilsætning af ren ilt. Friskvandsforsyningen kan være begrænset af vandindvindingsstilladelsen og hensynet til minimering af dambrugets stofudledning. Iltniveauet i dambruget måles med håndbåren iltmåler. Målingerne

foretages flere steder på dambruget. Målehyppigheden afhænger af de aktuelle forhold.

Om skånsom håndtering af fiskene oplyser ansøger, at det under udfiskning undgås at trænge fiskene for tæt sammen, og at der sikres en tilstrækkelig forsyning af frisk vand og ilt. Al transport af levende fisk foregår i vand, hvor der opretholdes en god iltforsyning.

Styring af hygiejne internt sker ved, at udstyr desinficeres efter brug, og det sikres, at der ikke er skadelige slamaflejringer i damme og kanaler.

Alle fisk vaccineres mod Rødmundsyge ved en vægt på 4 – 5 g/stk. Herudover vaccineres fiskene ved en vægt på ca. 20 g/stk.

Foderspild og dermed unødigt belastning med suspenderet stof undgås ved daglig observering af fiskene og deres ædelyst. Fodringen justeres på grundlag af disse observationer. Grundlæggende foregår fodringen på basis af EDB-styring, hvor hver dam får tildelt en mængde foder beregnet ud fra fiskestørrelse, samlet fiskevægt og temperatur.

Billund Kommune vurderer, at dambruget med de oplyste indretnings- og driftsmæssige foranstaltninger imødekommer BAT-betragtningerne i ovennævnte referencer. Der fastsættes vilkår om, at dambruget skal drives i overensstemmelse med det oplyste.

Overholdelse af miljøkvalitetskrav

Af Dambrugsbekendtgørelsens Bilag 8 og af § 7 i

Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen fremgår, at der ved fastsættelse af vilkår skal sikres ved beregning, at miljøkvalitetskrav for forurenende stoffer for det berørte vandområde kan opfyldes. Miljøkvalitetskravene skal overholdes, uanset om det betyder, at fiskene ikke kan behandles. Beslutning om, hvad der skal ske med den ubehandlede bestand, afklares med veterinærmyndigheden.

Medicin

I bilag 8 i Dambrugsbekendtgørelsen er der for florfenicol, oxolinsyre, sulfadiazin og trimethoprim fastsat genfindingsprocenter og længden af den periode, der går, inden 90 % af stoffet er udledt til recipienten.

For amoxicillin og oxytetracyclin er genfindingsprocenten 100 %, men der er ikke fastsat en udledningsperiode. I ansøgningens beregninger af, hvor mange kg fisk, der kan behandles, er udledningsperioden derfor fastsat til de 10 dage en behandling normalt varer.

Teoretisk set vil udledningen af medicinrester være størst et par dage efter, at behandlingen er startet. Herefter vil koncentrationen i udløbet fra dambruget forblive på maksimumniveauet, indtil behandlingen slutter. Når behandlingen slutter, vil koncentrationen i udløbet hurtigt falde til tæt på nul. Dog vil der over en periode ske en mindre udskillelse af stoffet fra fiskene. På den baggrund er det vurderet, at udledningskurven for de fleste mediciner er ret flad, og at den mængde fisk, der kan behandles, kan fastsættes ud fra kravet til den gennemsnitlige koncentration (MKK).

I ansøgningen er udledningerne fra de ansøgte mediciner beregnet på baggrund af fortynding i 30 % af vandløbets medianminimumsvandføring svarende til 294 l/s.

Billund Kommune har gennemgået beregningerne og har ingen indvendinger imod den anvendte metode.

Hjælpestoffer

Filskov Dambrug har søgt om tilladelse til at bruge brintoverilte, formalin (formaldehyd), pereddikesyre og blåsten (kobber). Dambruget har i sin ansøgning beskrevet behandlingsprocedurer, samt hvilke stofkoncentrationer, der kan forekomme i vandløbet ved dambrugets udløb.

I bilag 8 i Dambrugsbekendtgørelsen er der fastsat omsætningsrater for brintoverilte, pereddikesyre og formaldehyd i vand, sediment, biofilter og plantelagune inde på dambrug. Omsætningsraterne i produktionsenhederne er i bilaget opdelt i en lineær omsætning i vandfasen udtrykt som mg/l/t, og en arealspecifik omsætning i sedimentet udtrykt som mg/m²/t.

Billund Kommune har gennemgået ansøgningens beregninger, hvor bekendtgørelsens omsætningsrater er anvendt, og kommunen har ingen indvendinger imod den anvendte metode.

Der er ikke fastsat miljøkvalitetskrav til pereddikesyre. Kommunen vurderer dog, at den ansøgte anvendelse af stoffet ikke vil medføre miljømæssige problemer, jf. nedenstående forhold:

- Den relativt store omsætning af pereddikesyre betyder, at stoffet hurtigt nedbrydes. Dette ses også af, at stoffet i beregningerne omsættes, inden det udledes i vandløbet.
- Pereddikesyre anvendes i kombination med brintoverilte. Der er væsentligt mere brintoverilte end pereddikesyre i de produkter, der anvendes. Det betyder, at risikoen for, at brugen af pereddikesyre medfører miljømæssige problemer, er minimal, så længe det sikres, at miljøkvalitetskravet for brintoverilte overholdes, idet giftigheden er større for brintoverilte.
- Pereddikesyre eksisterer kun i ligevægt med eddikesyre og brintoverilte. Eddikesyren sænker pH i de behandlede enheder. Det vurderes dog, at eddikesyre i de mængder, der er tale om på dambruget, ikke kan sænke pH i Omme Å væsentligt.

Billund Kommune har gennemgået beregningerne og har ingen indvendinger imod den anvendte metode. Det er kommunens vurdering, at ansøgningens beregninger er udført korrekt, og at den ansøgte anvendelse af hjælpestoffer kan godkendes. Fremadrettet vil der ikke være risiko for samtidig behandling på Ørbæklunde Dambrug, da dambruget nedlægges.

Virksomheden har ansøgt om samtidig behandling af 1 opdrætssystem på 2.560 m³ med 104 l 37 % formalin, svarende til en aktiv stofmængde på 15 g/m³. Den maksimale koncentration i recipienten (30 % af Qmm svarende til 294 l/s) vil være på 0,127 µg/l, hvilket overholder en KMKK på 46 µg/l. Ansøgningens beregninger

viser, at koncentrationen af formalin i recipienten vil være reduceret til nul, 24 timer efter udløb til recipienten starter.

Der er ansøgt om anvendelse af 128 l 30 % brintoverilte til samtidig behandling af hele anlægget på 7.680 m³, hvilket medfører en dosis på 5 g/m³. Den ansøgte anvendelse af 12,3 kg pereddikesyre til behandling af 7.680 m³ svarer til 1,6 g/m³.

Beregningerne viser, at al brintoverilte og pereddikesyre sker uden udledning til recipienten, idet disse stoffer omsættes i dambrugets kanaler, plantelaguner og flisfiltre, inden der afledes vand til vandløbet.

Der er ansøgt om mulighed for behandling med kobbersulfat i et behandlingsbassin på 2 m³. Under anvendelse af 2 g blåsten eller 0,5 g kobber svarer det til en behandlingsdosis på 0,25 mg kobber/l. Den maksimale koncentration af kobbersulfat ved udløb til recipienten efter at behandlingsbassin tømmes i opdrætssystem 1 vil ifølge beregningerne være på 0,02 µg/l, hvor MKK er på 1 µg/l.

Vilkår

Billund Kommune har gennemgået ansøgningens behandlingsprocedurer og modelberegninger. I de tilfælde, hvor der for et stof både er ferskvands- og saltvandskvalitetskrav er der i ansøgningen redegjort for overholdelse af begge krav. Skjern Å-systemet vurderes i den ovennævnte risikovurdering at være et meget stabilt og jævnt vandløb, hvor der ikke forekommer markante underskridelser af medianminimumsvandføringen, hvorfor anvendelse af Q_{mm} i beregningerne vurderes at være retvisende.

Det er Billund Kommunes vurdering, at ansøgningens beregninger er udført korrekt.

På baggrund af gennemgangen har kommunen stillet vilkår og behandlingsanvisninger for virksomhedens brug af medicin og hjælpestoffer.

Det er kommunens vurdering, at Filskov Dambrugs anvendelse af medicin og hjælpestoffer efter de doseringer og anvendelsesprocedurer, der er forudsat i beregningerne, ikke i sig selv vil medføre overskridelse af miljøkvalitetskravene.

Egenkontrol

I henhold til Miljøkvalitetskravsbekendtgørelsen skal der stilles vilkår om egenkontrol, når der benyttes medicin og hjælpestoffer.

Der fastsættes vilkår om journalføring af anvendelse af medicin og hjælpestoffer, jf. punkt 5 og 6 i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 6. Driftsjournalen skal tilsendes tilsynsmyndigheden årligt og forevises på forlangende.

På baggrund af de beregninger, der er udført i ansøgningen, anses udlederkravene for medicin og hjælpestoffer som overholdt, når de vilkårsfastlagte behandlingsprocedurer overholdes.

For at give tilsynsmyndigheden mulighed for at kontrollere, om behandlingsprocedurer mv. overholdes, fastsættes vilkår om, at dambrugets ejer

på anmodning skal underrette tilsynsmyndigheden om forestående behandlinger med medicin og hjælpestoffer.

Det fremgår af Miljøstyrelsens hjemmeside, at der pt. ingen vejledning findes til bekendtgørelsen om miljøkvalitetskrav. På hjemmesiden findes heller ingen opdaterede dokumenter, som giver et anvendeligt grundlag for at opstille egenkontrolkrav vedrørende prøveudtagning og analyse i forbindelse med anvendelse af medicin og hjælpestoffer.

Billund Kommune finder ikke, at der pt. findes et validt grundlag for at fastlægge proportionale krav om egenkontrol ved måling og analyse af udledningskoncentrationer af medicin og hjælpestoffer fra dambrug, hvorfor der ikke fastsættes sådanne vilkår i godkendelsen. Hvis der senere udvikles et anvendeligt grundlag herfor, vil kommunen have mulighed for at pålægge dambruget at udføre sådanne egenkontroller ved påbud efter Miljøbeskyttelseslovens § 72.

Supplerende vurdering af belastningen fra udledning af medicin og hjælpestoffer og næringsstoffer

I forhold til miljømålsfastsatte overfladevandsområder må kommunen i henhold til Indsatsbekendtgørelsens²⁶ § 8 ikke træffe afgørelser, der indebærer en forringelse af tilstanden, og afgørelsen må ikke hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de foranstaltninger, der er fastlagt i indsatsprogrammet.

I henhold til § 7 og 10 i Habitatbekendtgørelsen²⁷, skal der desuden foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område eller konkrete Bilag IV-arter væsentligt.

Kommunen har i bilag 8 lavet en påvirkningsvurdering efter ovennævnte regelsæt.

Det fremgår af kommunens vurderinger i bilag 8, at udledningen fra Filskov Dambrug under overholdelse af godkendelsens vilkår ikke vil bevirke en forringelse af vandkvaliteten, således at udledningen ikke er til hindring for opfyldelse af målsætningen for nedstrøms vandløb eller for Ringkøbing Fjord, jf. Vandområdeplanerne 2021-2027. Det er desuden vurderet, at dambrugets udledning ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter vil påvirke beskyttede arter eller Natura 2000-områder.

10.9 Jord og grundvand

Der er en udendørs olietank fra år 2000 på matriklen. Tanken er placeret over terræn, udendørs. Tankens volumen er på 1200 l, og den bruges til dieselolie. Tanken er placeret ved indgangen til maskinhuset. For at undgå spild, har tanken en sikkerhedshane på slangen, der bruges til optankning af køretøjer m.m.

²⁶ BEK nr. 1521 af 15/12/2017 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

²⁷ BEK nr. 1240 af 24/10/2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Benzin optankes på tankstation i byen. Dambrugets nødgenerator, har en lille tank (kan køre 2-4 timer). Denne er placeret i maskinhuset.

Kemikalier opbevares i maskinhus (med betongulv) i et område, der kan aflåses (med hegn). Større mængder af hjælpestoffer er placeret over spildbakke, der kan samle kemikalierne op ved evt. spild. Herudover er der arbejdspladsbrugsanvisninger om, hvordan man skal håndtere spild.

Billund Kommunes vurdering

Dambruget ligger uden for områder med særlige drikkevandsinteresser, boringsnære beskyttelsesområder og indvindingsoplande til almene vandforsyningsanlæg.

I ovenstående afsnit 10.1 er der i medfør af Dambrugsbekendtgørelsens regler fastsat krav om at, bund og sider i slamdepotet og slamsump skal være impermeable.

I overensstemmelse med godkendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 1, nr. 7 fastsættes vilkår med henblik på beskyttelse af jord og grundvand, idet der fastsættes vilkår for oplagring af olier, kemikalier, medicin og hjælpestoffer.

Desuden stilles vilkår om, at tankning skal ske på et tæt, befæstet areal og således, at spild ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, og at tankpistol ikke må kunne fastlåses i åben stilling, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.

10.10 Egenkontrol

I ovenstående miljøtekniske vurderinger har Billund Kommune i de enkelte afsnit fastsat egenkontrollvilkår i forhold til de forskellige forureningsparametre.

I overensstemmelse med Dambrugsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 5 fastsættes der herudover vilkår for journalføring efter bestemmelserne i bekendtgørelsens bilag 6, og at de i bekendtgørelsens bilag 4, punkt 2, nævnte supplerende oplysninger ved prøveudtagningen skal noteres i driftsjournalen, jf. bekendtgørelsens § 13, stk. 1, nr. 3.

10.11 Driftsforstyrrelser og uheld

Dambrugets konsulent har i ansøgningsmaterialet redegjort for driftsforstyrrelser og uheld, jf. nedenstående kursiverede skrift.

Til imødegåelse af driftsforstyrrelser er der installeret overvågningsudstyr, som registrerer iltmætninger og vandflow. Overvågningsudstyret er koblet til telefonnettet, hvor der er døgnvagt. Ved et eventuelt strømudfald startes en nødgenerator automatisk.

I det følgende listes nogle af de mulige driftsforstyrrelser og uheld som vil kunne medføre væsentlig forøget forurening fra dambruget, desuden er procedurer til afhjælpning og minimering af uheldets omfang angivet:

Forurening af dambrugets indløbsvand

Forurening af dambrugets indløbsvand kan eksempelvis ske ved kraftig vedligeholdelse af vandløbet, ulovlig udledning af gylle, mælkevand, olie mv., ulovlig indretning af drikkested til kreaturer, spuling af markdræn m.v. – alt opstrøms dambruget.

Et særligt problem for dambruget kan være ikke rettidig varsling (mindst en uge) før vedligeholdelse af vandløbet opstrøms dambruget finder sted.

For at imødegå denne problemstilling, foretages normalt flere gange i døgnet visuel inspektion af dambrugets indløbsvand m.h.p. kontrol. I tilfælde af unormale tilstande alarmeres den driftsansvarlige, og dambrugets nødprocedure for imødekommelse af denne situation sættes i værk.

Procedure ved akut forurening af dambrugets indløbsvand:

1. vandindtaget til dambruget blokeres ved indløbsristen (Stands ulykken !!)
2. regulering af frekvens til returpumpe.
3. fodring indstilles / luk af for foderautomater
4. alarmer 112 og meld vandforureningsalarm
5. forureningskilden søges lokaliseret og stoppet
6. udtagning af vandprøver opstrøms dambruget i rengjorte dunke (forefindes på dambruget)

Udbrud af sygdom i fiskebestanden (ved smittespredning)

Udbrud af sygdom i fiskebestanden kan dels være forårsaget af smittespredning, dels være miljømæssigt betingede. Smittespredning via fugle søges hindret ved at alle produktionsfaciliteter er overdækkede med trådnet.

Risikoen for udbrud af sygdomme forsøges ligeledes minimeret ved en høj grad af hygiejne på dambruget, foderautomater justeres og desinficeres regelmæssigt, ligesom øvrigt driftsudstyr desinficeres efter brug.

Desuden foretages normalt flere gange i døgnet visuel inspektion af fiskenes helbredsmæssige tilstand. I tilfælde af unormale tilstande alarmeres den driftsansvarlige og dambrugets nødprocedure for imødekommelse af denne situation sættes i værk.

Procedure ved konstatering af sygdom blandt fiskene:

- 1) fodring indstilles / luk af for foderautomater
- 2) kontakt til dyrlæge
- 3) behandling efter dyrlægens forskrifter

Strømfald

Udfald af strøm kan ske ved svigtende levering fra elforsyningsselskabet, lynnedslag eller lignende.

For at imødegå problemstillingen er der etableret alarm og nødstrømsgenerator på dambruget, der aktiveres ved strømfald. Alarmen er tilkoblet personsøger, som bæres af den driftsansvarlige, ligesom en alarmcentral alarmeres efter aftale med den driftsansvarlige.

I tilfælde af unormale tilstande alarmeres den driftsansvarlige, og dambrugets nødprocedure for imødekommelse af denne situation sættes i værk.

Procedure ved konstatering af strømudfald:

- 1) opstart af nødstrømsanlæg
- 2) alarm gives fra dambrugets alarmeringsanlæg
- 3) vagthavende skal være på dambruget senest 15 minutter efter alarmering
- 4) fodring indstilles
- 5) el-installatør kontaktes

Håndteringsuheld

Håndteringsuheld kan i værste fald forårsage personskade, fiskedød intern på dambruget og/eller forurening af det eksterne miljø nedstrøms dambruget.

For at imødegå problemstillingen omkring håndteringsuheld, instrueres dambrugets medarbejdere behørigt i brugen af de enkelte maskiner på dambruget, samt i R- og S- sætninger, som er gældende i forbindelse med anvendelsen af de enkelte hjælpepestoffer.

Ved håndteringsuheld med personskade, alarmeres på tlf.: 112, eller der konsulteres en læge efter behov.

Ved håndteringsuheld med intern fiskedød og/eller forurening af det eksterne miljø nedstrøms dambruget til følge, iværksættes følgende aktionsplan:

Procedure for minimering af risiko for ovenstående uheld indtræffer

For at minimere risikoen for at ovenstående hændelser indtræffer, er nedenstående procedurer indarbejdet i de daglige arbejdsgange på dambruget.

Eftersyn:

Proceduren for eftersyn på dambruget ligger først og fremmest i, at vagthavende på dambruget har pligt til at indberette alle afvigelser fra optimal driftstilstand til den driftsansvarlige.

Vedligeholdelse:

Med hensyn til den generelle vedligeholdelse af dambruget og dets tekniske installationer, aftales de konkrete arbejdsopgaver fra dag til dag mellem den/de ansatte og ansvarshavende.

Vedligeholdelse af renseforanstaltninger:

Anlæggets renseforanstaltninger tilses dagligt. Ved afvigelse fra normaldrift foretages udbedrende handlinger efter samråd med den driftsansvarlige, således at maksimal renseevne så vidt muligt altid opretholdes.

Billund Kommunes vurdering

I henhold til godkendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 1, nr. 10 - 11 skal der fastsættes vilkår om, hvordan virksomheden skal forholde sig i unormale driftssituationer og vilkår om virksomhedens indretning og drift, der er nødvendige for at sikre, at virksomheden ikke påfører omgivelserne væsentlig forurening, herunder ved uheld.

I ovenstående afsnit "Affald" og "Jord og grundvand" er der stillet vilkår, som skal forebygge driftsforstyrrelser og uheld og modvirke konsekvenserne heraf.

I betragtning af, at der oplagres og håndteres miljøfarlige stoffer i umiddelbar nærhed til vandløb og terræn, er det kommunens vurdering, at virksomhedens handlingsmønstre bør samles i en beredskabsplan, som skal give et godt overblik over relevante installationer og oplag mv. på ejendommen, samt anvisninger for handling, som vil kunne forebygge uheld og reducere forureningsomfanget i tilfælde af uheld.

Der stilles derfor vilkår om, at virksomheden skal være i besiddelse af en beredskabsplan, der som minimum indeholder:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af oplag af miljøfarlige stoffer.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Der stilles desuden vilkår om alarmering af alarmcentralen i tilfælde af uheld, hvor der er risiko for forurening af det eksterne miljø.

10.12 Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Om fastlæggelse af BAT fremgår det af § 35 i godkendelsesbekendtgørelsen, at godkendelsesmyndigheden skal lægge kriterierne i bilag 6 til grund i forbindelse med godkendelse og revurdering af godkendelser af bilag 2-virksomheder, medmindre godkendelsen eller revurderingen vedrører en virksomhed, der er omfattet af et eller flere afsnit i bilaget til bekendtgørelse om standardvilkår i godkendelse af listevirksomhed.

Baggrunden for dette er, at hvis en virksomheds indretning og drift opfylder standardvilkår for bilag 2-virksomheder, betragtes en sådan indretning og drift som BAT.

Dambrug er ikke omfattet af bilaget til bekendtgørelse om standardvilkår. Ferskvandsdambrug er i stedet omfattet af Dambrugsbekendtgørelsen, der som branchebekendtgørelse opstiller en række BAT-betingede standardkrav for hhv. dambrug med emissionsbaseret regulering og dambrug reguleret af foderkvote.

Bekendtgørelsen fastlægger bl.a. krav til:

- Den anvendte teknologi, herunder renseteknologi med øget opsamling af affald fra rensning,
- Optimering af forbrug af foder og vandindtag med henblik på optimering af produktionseffektiviteten pr. ressourceforbrug og frembragt affaldsmængde,
- Forebyggelse og begrænsning af forureningspåvirkning i omgivelserne, herunder også ved en række konkrete grænseværdier,
- Egenkontroller og produktionsregistreringer med henblik på styring af driften og løbende kontrol af påvirkningerne,
- Krav til iltmætning i udløbsvand,

- Krav om maksimal udledning af næringsstoffer og organisk stof pr. produceret tons fisk.

Disse krav for dambrug reguleret af udledningen er optaget som vilkår i denne miljøgodkendelse og sikrer, at Filskov Dambrug indrettes og drives i overensstemmelse med BAT for de omfattede forhold. Billund Kommune har herudover implementeret en række BAT-relaterede krav i relation til anvendelse af medicin og hjælpestoffer.

Ferskvandsdambrug har gennem en længere årrække været genstand for vurderinger omkring teknologiske og miljømæssige forhold, hvilket afspejler sig i Dambrugsbekendtgørelsens BAT-orienterede opbygning med bl.a. BAT-standardkrav, som ud over ovennævnte BAT-relaterede regulering også rummer en teknologisk progression, idet foderkvoteregulering på sigt udfases og afløses af emissionsbaseret regulering.

Ud over ovenstående forhold finder Billund Kommune ikke, at dambrugets indretning og drift indebærer ressourceforbrug eller miljøpåvirkninger af væsentlig betydning, som bør søges forebygget eller begrænset yderligere ved anvendelse af bedst tilgængelige teknologi. Dambruget ønsker at etablere solceller for at være delvist selvforsynende med strøm til pumper mv.

Det er Billund Kommunes vurdering, at de anvendte teknikker og metoder for anlæg og drift – herunder i forbindelse med overholdelse af de fastsatte vilkår - opfylder kravene til BAT.

10.13 Ophør af virksomhedens drift

I Dambrugsbekendtgørelsen er der ikke opstillet vilkår eller betragtninger om foranstaltninger i forbindelse med ophør af en dambrugsvirksomhed.

Godkendelsesbekendtgørelsen opstiller ikke særlige betragtninger vedrørende ophør af bilag-2-virksomheder ud over, at det af § 22, stk. 1, nr. 12, fremgår, at der skal stilles vilkår om, at virksomheden ved ophør af driften skal meddele dette til tilsynsmyndigheden. For bilag-2 virksomheder, som er omfattet af standardvilkårsbekendtgørelsens regler, stilles normalt standardvilkår om, at virksomheden ved driftsophør skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at efterlade stedet i tilfredsstillende tilstand, og at en redegørelse for disse foranstaltninger skal fremsendes til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder, før driften ophører.

På den baggrund stilles i denne godkendelse vilkår svarende til bekendtgørelsens § 22, stk. 1, nr. 12-13 og de normalt anvendte ophørsvilkår i standardvilkårsbekendtgørelsen.

Billund Kommune vurderer dog, at der er behov for at præcisere, at *tilfredsstillende tilstand* indebærer, at betonkonstruktioner, slamtank, biofiltre og ilttank skal fjernes ved fuldstændigt ophør af dambrugsdriften på ejendommen.

11. Vilkår

11.1 Generelle vilkår

- 1.1 Virksomheden skal etableres og drives som beskrevet i ansøgningen med supplerende oplysninger, dog med de ændringer og tilføjelser, der fremgår af vilkårene nedenfor.
- 1.2 Et eksemplar af godkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt på dambruget. Vilkår i godkendelsen, der angår driften, skal være kendt af de personer, der er ansvarlige for den pågældende del af driften.
- 1.3 Ved ændring i virksomhedens ejerforhold, forpagtning og/eller driftsansvarlig for virksomheden, skal kommunen skriftligt orienteres herom, før ændringen indtræder.

Virksomheden skal desuden orientere kommunen om ændringer i ejerforhold, forpagtning og/eller driftsansvarlig på Ørbæklunde Dambrug, før ændringen indtræder, indtil dambruget nedlægges.

- 1.4 Hvis godkendelsen ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen eller dato for klagenævnsafgørelse, bortfalder den.

11.2 Indretning og drift

- 2.1 På dambruget må der produceres moderfisk og konsum- og sættefisk. Hvis produktionen ønskes ændret, f.eks. produktion af andre fiskestørrelser eller fiskearter, skal dette meddeles tilsynsmyndigheden. Tilsynsmyndigheden meddeler herefter, om produktionsændringen kræver tillæg til eksisterende godkendelse eller Miljøstyrelsens tilladelse til andre arter.
- 2.2 Dambrugets årlige foderforbrug er begrænset af udlederkrav, men er maksimalt 153/12 tons pr. måned i gennemsnit, indtil dambrugets ombygning er godkendt af kommunen, og Ørbæklunde Dambrug har nedlagt produktionen.
- 2.3 Produktionen skal med undtagelse af produktion af fisk over 1 kg foregå således, at foderkvotienten på årsbasis ikke overskrider 0,95. For fisk på 1 kg eller over 1 kg, må en foderkvotient på 1,2 ikke overskrides.
- 2.4 Der må alene benyttes tørfoder, som skal være energirigt og højt fordøjeligt. Følgende krav til foder for konsum- og sættefisk skal være opfyldt:
 - Indholdet af fordøjelig energi (DE) i foderet skal være på mindst 18,2 MJoule/kg (4,35 Mcal/kg).
 - Smuldindholdet må maksimalt være 1 %. Smuldindholdet defineres som den fraktion af foderet, der kan sigtes fra med en sigte med maskestørrelse, der er 0,25 gange foderpillernes tværmål.
 - Kvælstofindholdet må maksimalt være 9 % af foderets tørvægt.
 - Fosforindholdet må maksimalt være 1 % af foderets tørvægt.
- 2.5 Driften af dambruget må ikke give anledning til manglende målopfyldelse i Omme Å nedstrøms dambruget.

Vandindtag

- 2.6 Dambruget må maksimalt indtage 600 l/s vand fra Omme Å. Efter dambrugets ombygning og overgang til emissionsbaseret regulering er det maksimale vandindtag fra Omme Å på 319 l/s.
- 2.7 Dambrugets vandindtag reduceres til 319 l/s senest 1. januar 2025.
- 2.8 Virksomheden skal vedligeholde driften af instrumenter med log funktion til kontinuert måling af vandføring (vandmængden i l/s) med en målenøjagtighed på $\pm 5\%$ i vandindtag til dambruget og i vandafløb fra dambruget, så det samlede vandindtag hhv. vandaflødning kan følges kontinuert (enten som gennemsnit af hvert 10. minut ved hyppigere måling eller som øjebliksvandføringen hvert 10. minut).
- 2.9 Virksomheden skal foretage kontinuerlig måling af vandføring af både det samlede vandindtag og den samlede vandaflødning fra ferskvandsdambruget med en målenøjagtighed på $\pm 5\%$.
- 2.10 Vandindvinding sker ved indpumpning efter faunasigten i indtaget.

Afgitring

- 2.11 Åbningerne i indløbsgitre må maksimalt være 4 mm og åbningerne i udløbsgitre må maksimalt være 10 mm.
- 2.12 Enhver gittersektion skal sikres eller aflåses således, at gitret ikke umiddelbart kan fjernes.
- 2.13 Ind- og udløbsgitrene skal være udført i et solidt, ikke fleksibelt og ikke forgængeligt materiale.
- 2.14 Ind- og udløbsgitrene skal være fastmonteret i et bygværk og være tætsluttende langs bredder, sider og bund af vandløbet eller etableret som faunasigte eller lukket udløbskasse med gitter.
- 2.15 Ved traditionelle indløbsgitre skal overkant være mindst 30 cm over højeste vandstand, og udløbsgitrene skal være mindst 1 m over højeste vandstand.
- 2.16 Ind- og udløbsgitrene skal placeres således, at de flugter med vandløbets bredder eller placeres således, at der ikke opstår blindgyder, herunder områder hvor vandrende fisk skal bevæge sig modsat deres normale vandringsretning (med- eller modstrøms) for at kunne genoptage vandringen.
- 2.17 Gitterstavene skal være rektangulære i tværsnit eller have udpræget ellipsefacon.
- 2.18 Afgitringen skal være intakt og i funktion hele året.
- 2.19 Opfylder afgitringen ikke længere vilkårene, skal ferskvandsdambruget straks underrette kommunalbestyrelsen.

Slam

- 2.20 Dambrugets bundfældningsanlæg skal være indrettet således, at vandets hastighed gennem bundfældningsbassinet ikke overstiger 2,5 cm/s, og at vandets opholdstid er minimum 25 minutter. Dette vilkår og vilkår 2.21-2.23 er gældende, indtil dambruget ombygges, og bundfældningsbassin afløses af andre rensesforanstaltninger.
- 2.21 I dambrugets bundfældningsbassin i området nærmest anlæggets indløb skal der være etableret slamsump med bund af impermeabelt materiale, og bundfældningsbassinet skal være etableret med hældning mod slamsumpen.
- 2.22 Indretning og drift af dambrugets bundfældningsanlæg skal opfylde følgende krav:
1. Anlæggets afløb skal udformes med fast tærskel, så udskylning af slam ikke kan foretages.
 2. Der skal være skummebræt eller lignende før anlæggets afløb.
 3. Anlægget skal være forsynet med omløbsledning, omløbsgrøft eller parallelt anlæg til brug, når anlægget tømmes for slam.
 4. Der må ikke være fisk i anlægget.
 5. Anlæggets slamsump skal i produktionsperioden tømmes regelmæssigt for slam, så slamsumpen på intet tidspunkt bliver fuldtløbende. Overskudsvandmængden kan ledes til dambrugets damme, kanaler eller bundfældningsanlæg, hvis den oppumpede slammængde forinden er udskilt i et filteranlæg.
 6. Anlægget skal renses mindst en gang om måneden i produktionsperioden. Større slamansamlinger skal fjernes straks. Oprensningen må ikke medføre slamflugt til vandløb, søer eller havet. I tilfælde af isdækning, skal oprensning kun ske i den udstrækning, dette er muligt.
- 2.23 Damme - med undtagelse af selvrensende damme -, og kanaler, hvori der opdrættes eller opbevares fisk, skal i produktionsperioden tømmes for slam ved udfiskning eller højst med 6 ugers mellemrum. Større slamansamlinger skal fjernes straks.
- 2.24 Slam og slamvand, der stammer fra oprensning af damme, kanaler, flisfiltre, mikrosigter og slamkegler, skal opbevares i slamdepot. Slamdepot skal mindst have en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneders drift.
- 2.25 Slamdepotets sider og bund skal være udført med plast- eller lermembran, som efter tilsynsmyndighedens vurdering sikrer, at der ikke sker udsivning af slam/vand til vandløb eller nedsivning til jord eller grundvand.
- 2.26 Overskudsvand fra slamdepotet skal afledes til rensningsanlæg (plantelagune)

11.3 Støj

- 3.3 Dambruget skal planlægge flest muligt støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særligt agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden (kl. 22.00 – 07.00), herunder fra mobile støjkluder.
- 3.4 Dambrugets bidrag til det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau, ved omliggende beboelse og deres udendørs opholdsarealer, må maksimalt udgøre følgende værdier:

Dagtimer	Tidsrum	Grænseværdi	Midlingstid
Mandag-fredag	kl. 07.00 - 18.00	55 dB (A)	8 timer
	kl. 18.00 - 22.00	45 dB (A)	1 time
Lørdag	kl. 07.00 - 14.00	55 dB (A)	7 timer
	kl. 14.00 - 22.00	45 dB (A)	4 timer
Søn - og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB (A)	8 timer
Alle dage*	kl. 22.00 – 07.00	40 dB (A)	½ time

*Støjens spidsværdi må om natten (kl. 22.00 - 07.00) ikke overstige 55 dB (A).

11.4 Luftforurening

- 4.1 Dambrugets drift må ikke give anledning til lugt- eller støvgener i omgivelserne, der af kommunen skønnes at være væsentlige.

11.5 Affald

- 5.1 Døde fisk skal opsamles mindst én gang dagligt og opbevares i lukket, tæt beholder af plast eller metal indtil bortskaffelse.
- 5.2 Dambrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.
- 5.3 Farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

11.6 Spildevand – Udledning af næringsstoffer

- 6.1 Dambrugets udledninger må i udløbet ikke overskride de værdier, der er angivet i tabellen:

Parameter	Maksimal årlig udledning [kg]	Maksimal gennemsnitlig netto-total-koncentration i udløbet (U_k)* [mg/l]	Maksimal daglig udledning (løbende gennemsnit over 7 dage) [kg]	Maksimal koncentration i udløbet (april-september)* [mg/l]	Maksimal koncentration i udløbet (oktober-marts)* [mg/l]
Total N	11.926		119,26		
Total P	730		7,30		
BI _{5, mod}	6.901	0,69		12,28	18,43
NH ₄ - N	4.994	0,50		4,91	7,37

Tabel. Udlederkrav ved emissionsbaseret regulering og en medianminimumsvandføring på 980 l/s nedstrøms dambruget. *319 l/s

Indtil dambruget overgår til emissionsbaseret regulering senest 1. januar 2025 gælder Dambrugsbekendtgørelsens generelle udlederkrav for dambrug på foderregulering.

- Ammonium-kvælstof = $0,4 \text{ mg/l} \cdot Q_{\text{mm}}/Q_{\text{va}}$
- Total N = $0,6 \text{ mg/l} \cdot Q_{\text{mm}}/Q_{\text{va}}$
- Total P = $0,05 \text{ mg/l} \cdot Q_{\text{mm}}/Q_{\text{va}}$
- BI5 = $1,0 \text{ mg/l} \cdot Q_{\text{mm}}/Q_{\text{va}}$

hvor

- Q_{mm} = median minimum (l/s)
- Q_{va} = årlige aktuelle vandaflledning fra dambrug (l/s)

- 6.2 Dambruget skal være i besiddelse af et internt egenkontrollsystem, der løbende opdaterer status på aktuelle værdier for næringsstofudledningen, så driften løbende kan indrettes til overholdelse af vilkår 6.1 og 6.3-6.5.
- 6.3 Dambrugets gennemsnitlige nettokoncentrationsudledning af organisk stof (BI5) og ammonium-kvælstof ($\text{NH}_4\text{-N}$), angivet i tabel i vilkår 6.1, kolonne 3, skal overholde følgende kontrolregel:

$$dk + kk(n) \cdot sk < Uk$$

dk er den gennemsnitlige målte nettokoncentration i udledningen svarende til forskellen mellem indløbs- og udløbskoncentrationen.

kk(n) er justeringsfaktoren 0,5035 for 26 prøver (n=26)

sk er spredningen for de 26 nettoudledninger

Uk er kravværdien (udledergrænseværdien) i mg/l

Ingen beregnet nettodøgnaudledning udtaget i henholdsvis sommerperioden og vinterperioden må overskride de nettokoncentrationer, der er anført i tabel i vilkår 6.1, kolonne 5-6.

- 6.4 Total-N og total-P – transportkontrol ved 26 prøvesæt årligt.

Dambrugets gennemsnitlige nettoudledning af totalkvælstof og totalfosfor skal overholde følgende kontrolregel.

$$dT + kT \cdot sT < Ut$$

UT (N-total) = 25,96 kg/døgn

UT (P-total) = 1,58 kg/døgn

dT er den gennemsnitlige målte nettokoncentration i udledningen svarende til forskellen mellem indløbs- og udløbskoncentrationen

kT(n) er justeringsfaktoren, der beregnes som følger:

$$v = n - 1$$

$$\delta = -\sqrt{n} \cdot \frac{\sqrt{\ln\left(1 + \frac{s^2}{d^2}\right)}}{2}$$

$$A = \frac{1,6449^2}{2 \cdot v} - \left(1 - \frac{1}{4 \cdot v}\right)^2$$

$$B = -2 \cdot \delta \cdot \left(1 - \frac{1}{4 \cdot v}\right)$$

$$D = 1,6449^2 - \delta^2$$

$$E = B^2 - 4 \cdot A \cdot D$$

$$t_0 = \frac{-B + \sqrt{E}}{2 \cdot A}$$

$$k_T(n) = \frac{t_0}{\sqrt{n}}$$

sT er spredningen for de n nettoudledninger.

- 6.5 Dambrugets spildevandsudledning skal senest et år efter godkendelsens meddelelse overholde BAT-kravene i nedenstående tabel, hvor X = aktuelt foderforbrug i tons:

BAT-krav for producerede fisk under 1 kg.			
	Kvælstof (kg/tons fisk)	Fosfor (kg/tons fisk)	BI5 (kg/tons fisk)
BAT- krav	$27 + 8/175 \cdot (230 - x)$	$1,4 + 0,8/175 \cdot (230 - x)$	$28 + 11/175 \cdot (230 - x)$
BAT-krav for fisk større end 1 kg.			
	Kvælstof (kg/tons fisk)	Fosfor (kg/tons fisk)	BI5 (kg/tons fisk)
BAT- krav	30	2,7	37

Overholdelse af BAT-kravene vurderes ved, at man ud fra dambrugets egenkontrolprøver over et års produktion beregner årets netto-udledning (i kilo) og dividerer den med årets fiskeproduktion (i tons).

- 6.6 Dambruget skal være indrettet med rensningsteknologier mv., som sikrer, at BAT-standardkravene overholdes, herunder at der altid sikres opiltningskapacitet ved udløbet fra dambruget
- 6.7 Hvis vilkår for BAT konstateres overskredet, skal virksomheden, senest 2 måneder efter at tilsynsmyndigheden har fremsat anmodning herom, fremsende en redegørelse for, med hvilke foranstaltninger overskridelsen vil blive afhjulpet fremover og en tidsplan for foranstaltningernes gennemførelse, som hurtigst muligt medfører overholdelse af vilkåret. De anvendte foranstaltninger skal bestå af anerkendt rensningsteknologi, og virksomheden skal ud fra anerkendt viden om teknologiernes rensningseffekt redegøre for, at de planlagte foranstaltninger vil kunne sikre, at vilkår for BAT fremover kan overholdes.
- 6.8 Iltmætningen i dambrugets udløb til vandløbet må ikke være under 70 %. Der driftes en kontinuert iltmåling af udløbsvandet, der efter behov aktiverer beluftning eller anden nødvendig opiltning af udløbsvandet. Vilkåret betragtes som overskredet, hvis en egenkontrolprøve viser overskridelse.

Egenkontrol - næringsstoffer

- 6.9 Der skal inden for en driftsperiode på 1 år (365 dage +/- 15 dage) udtages 26 prøver af det samlede vandindtag og 26 prøver af det samlede vandudtag. Prøveudtagningen skal fordeles jævnt over driftsperioden, med 2-3 prøvesæt pr. måned.
- 6.10 Prøveudtagning og efterfølgende kontrol skal følge anvisningerne i faglig rapport Svendsen og Larsen (2016): Ny kontrolmetode for udledninger fra ferskvandsdambrug, DCE-rapport nr. 212 samt Dambrugsbekendtgørelsens bilag 4

Prøverne skal udtages i dambrugets indløb og udløb som puljede døgnprøver, baseres på den aktuelle vandanvendelse på måletidspunktet og analyseres for indhold af:

- 1) Organisk stof målt som modificeret BI_5 (mg/l)
- 2) Total fosfor (mg/l)
- 3) Total kvælstof (mg/l)
- 4) Ammonium-kvælstof (mg/l)

Prøverne skal være repræsentative og udtages i fuldt opblandede vandmasser. Sugespidsen placeres i midten af vandstrømmen 1/3 af vanddybden over bund.

Alle analyser skal foretages i henhold til bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger (Analysekvalitetsbekendtgørelsen).

- 6.11 I forbindelse med hver prøvetagningsserie skal følgende forhold oplyses:
- a) Vandføringen i dambrugets samlede indløb (l/s) som gennemsnit over prøvetagningsdøgnet og en log-fil med alle målinger siden sidste prøvetagning. Vandforbrug fastsættes som den samlede målte afledning fra dambruget.
 - b) Vandføringen i dambrugets samlede afløb (l/s) som gennemsnit over prøvetagningsdøgnet og en log-fil med alle målinger siden sidste prøvetagning.
 - c) Vandtemperaturen ($^{\circ}\text{C}$) i hvert målepunkt.
 - d) Iltmætning (%) i hvert målepunkt.
 - e) Bestand (tons) på prøvetagningsdagen og dagen før.
 - f) Dato for prøvetagnings begyndelse og afslutning.
- 6.12 Resultatet af prøverne samt supplerende oplysninger skal være kommunalbestyrelsen i hænde senest 4 uger efter, at prøverne er udtaget. Logfil fremsendes efter kommunens anmodning.

11.7 Spildevand – Udledning af medicin og hjælpestoffer

- 7.1 Virksomheden må behandle fiskebesætningen med de medicinstoffer, som er anført i godkendelsens tabel 6. Dambrugets bidrag til koncentrationen af stofferne i recipienten må ikke overstige miljøkvalitetskravene anført i tabel 6. Miljøkvalitetskrav anses for overholdt, når der højest er behandlet de i bilag 4 anførte mængder fisk med de anførte doser i den anførte behandlingsperiode.

- 7.2 Der må kun anvendes medicin, som er ordineret af dyrlæge. Godkendelsens specifikke vilkår for brug og udledning af medicin skal overholdes, selvom det kan betyde, at hele den syge bestand ikke kan behandles. Beslutning om, hvad der skal ske med den ubehandlede bestand afklares med dambrugets dyrlæge/veterinærmyndigheden.
- 7.3 Virksomheden må vandbehandle i dammene med de hjælpestoffer, der er anført i nedenstående tabel. Dambrugets bidrag til koncentrationen af stofferne formalin, brintoverilte og pereddikesyre i recipienten må ikke overstige miljøkvalitetskravene anført i godkendelsens tabel 6.

Produkt	Dosering - Aktivt stof	Maksimal behandling	Tilsat aktivt stof i alt
Formalin	15 g/m ³ formaldehyd	2.560 m ³ - 1 opdrætssystem	38,4 kg
Brintoverilte	5 g/m ³	7.680 m ³ - 3 opdrætssystemer a 2.560 m ³)	38,4 kg
Pereddikesyre	2,5 g/m ³	7.680 m ³ - 3 opdrætssystemer a 2.560 m ³)	12,3 kg
Blåsten	0,25 g/m ³ kobber	2 m ³	0,5 g

- 7.4 Virksomheden skal på tilsynsmyndighedens anmodning underrette om forestående behandlinger med medicin og hjælpestoffer.
- 7.5 Virksomheden skal anvende de i bilag 6 oplyste BAT-relaterede driftsmæssige foranstaltninger.
- 7.6 Der kan anvendes stoffer til desinfektion af udstyr og bedøvelse af fisk, som ikke er omfattet af godkendelsens øvrige vilkår. Anvendelsen må ikke give anledning til udledning til overfladevand, grundvand eller jorden.

11.8 Jord og grundvand

- 8.1 Olier, kemikalier, medicin og hjælpestoffer skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.
- 8.2 Tankning af virksomhedens køretøjer skal ske på et tæt, befæstet areal og således, at spild ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer. Eventuelt spildt brændstof skal opsamles med det samme. Tankpistol ikke må kunne fastlåses i åben stilling, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.

11.9 Egenkontrol

- 9.1 Hvis tilsynsmyndigheden modtager støjklager over dambrugets drift og produktion, er virksomheden på tilsynsmyndighedens anmodning forpligtet til at føre følgende egenkontrol:

For egen regning skal virksomheden dokumentere, at de stillede støjkrav er overholdt. Dokumentation kan maksimalt kræves én gang pr. år, hvis støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" i henhold til gældende lovgivning, og skal udføres af et laboratorium eller en person, som er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på maksimalt +/- 3 dB(A).

Resultaterne af målinger og beregninger skal være afrapporteret til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat anmodning herom.

- 9.2 Virksomheden skal føre driftsjournal med oplysninger om de i bilag 7 anførte forhold. Driftsjournalen skal opgøres en gang om året pr. 31. december, og resultaterne skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest 1. februar det følgende år. Driftsjournalen skal på forlangende forevises tilsynsmyndigheden. Den skal opbevares mindst fem år efter afslutningen.

11.10 Driftsforstyrrelser og uheld

- 10.1 Virksomheden skal vedligeholde en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal indsendes til tilsynsmyndigheden (Billund Kommune), senest 3 mdr. efter dambrugets ombygning, og der skal herefter til enhver tid forefindes en opdateret beredskabsplan på dambruget. Beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

- 10.2 Ved uheld, som medfører risiko for forurening af miljøet, skal virksomheden straks foretage alarmering af alarmcentralen på telefonnr. 112, og afværgeforanstaltninger jf. beredskabsplanen skal iværksættes.

11.11 Ophør

- 11.1 Ved fuldstændigt ophør af dambrugsdriften på ejendommen skal virksomheden forinden orientere tilsynsmyndigheden herom og træffe de

nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at efterlade stedet i tilfredsstillende tilstand, hvilket bl.a. vil indebære, at betonkonstruktioner, slamtank, biofiltre og ilttank skal fjernes.

12. Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte, da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Dambruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne
- Energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt.
- Mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet.
- Produktionsprocesserne er optimeret i det omfang det er muligt.
- Affaldsfrembringelse undgås, og hvor dette ikke kan lade sig gøre, at mulighederne for genanvendelse og recirkulation er udnyttet.
- Der i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik.
- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.
- Projektet inkluderer at Ørbæklunde Dambrug samtidig ophører med produktionen.

13. Bilagsoversigt

Bilag 1: Dambrugets lokalisering

Bilag 2: Dambrugets indretning

Bilag 3: VVM-screening

Bilag 4: Medicinbehandling

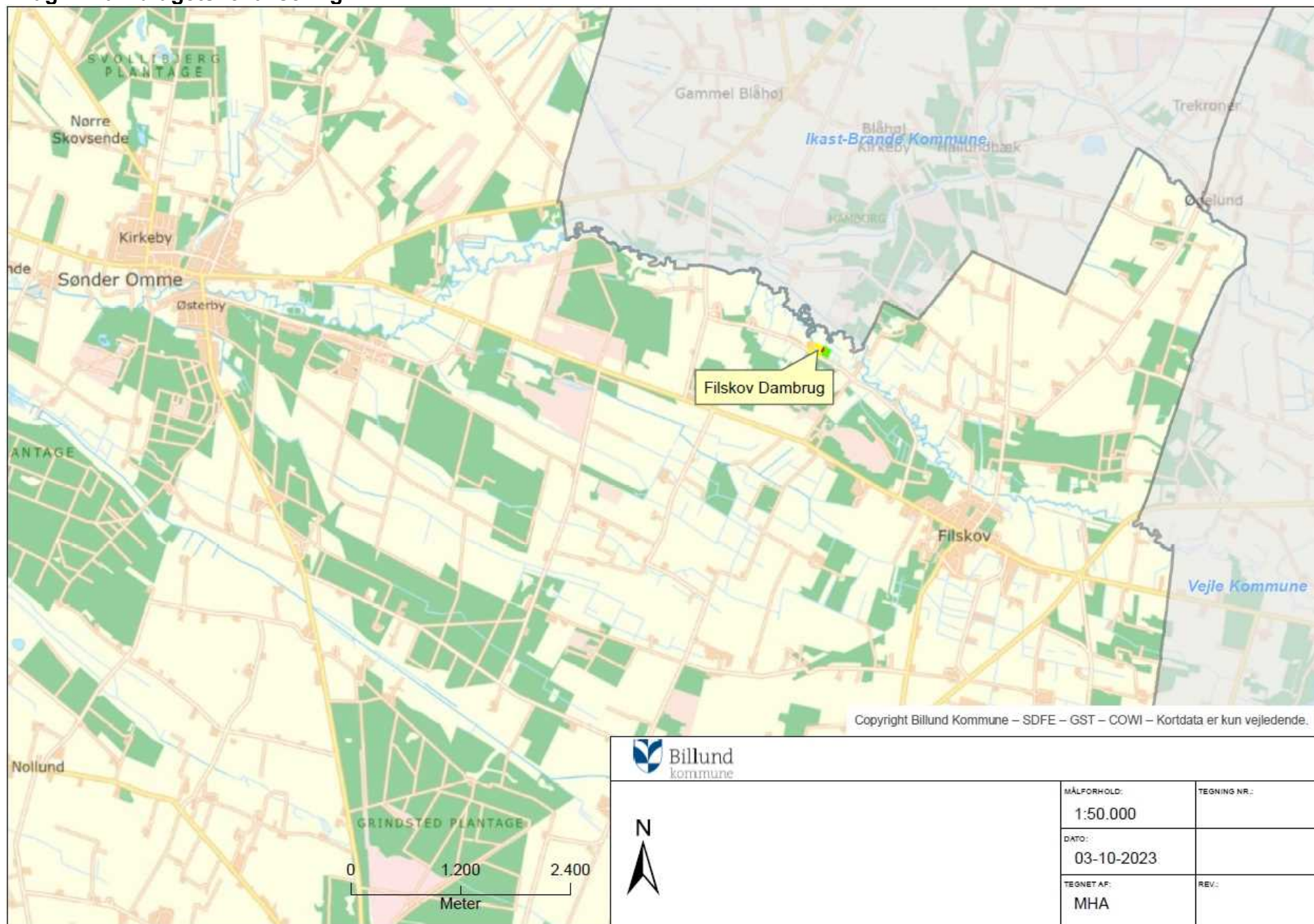
Bilag 5: Hjælpestofbehandling

Bilag 6: BAT vedrørende medicin og hjælpestoffer

Bilag 7: Journalføring

Bilag 8: Påvirkning af overfladevand og habitatbeskyttelse med væsentlighedsvurdering

Bilag 1. Dambrugets lokalisering

10 000 m² lagune areal en del af de eksisterende damme genanvendes
VSP kote 39,00

1000 m² sedimentationsdam
VSP kote 42,10

1 Kanal anlæg nr. 1 kote 40,20
2 Kanal anlæg nr. 2 kote 40,20
3 Kanal anlæg nr. 3 kote 40,20
4 Areal til solbatter på jord stativer kote 42,70
5 Eksisterende maskinhus kote 46,50
6 3 stk foder silber kote 47,50
7 1t tank og fordampere kote 48,50
8 Slamtank kote 41,80
9 Slambehandlings anlæg kote 41,20
10 Biofilter nr. 1 kote 40,20
11 Biofilter nr. 2 kote 40,20
12 Sotterings platform kote 46,00

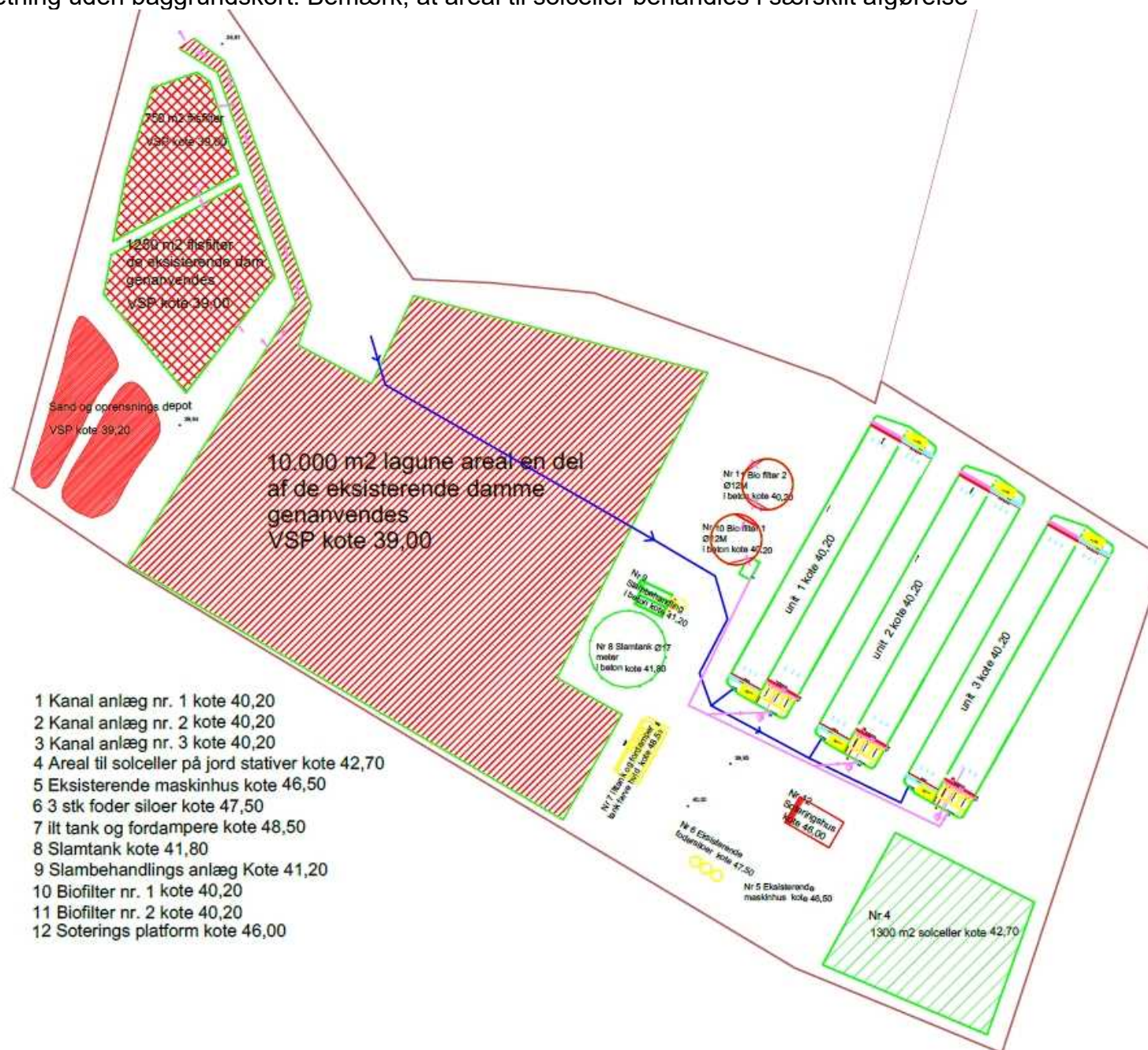
Filskov Dambrug
Oversigt placering af ny dambrug

26.11.2023

THOMAS HALL
Byggeskemaarkitekt

KULT CONSULTING

Dambrugets indretning uden baggrundskort. Bemærk, at areal til solceller behandles i særskilt afgørelse

Bilag 3. VVM-screening

Bilag til afgørelse om projektet er omfattet af krav om miljøvurdering inkl. myndighedsvurdering

Projekt navn: Udvidelse af Filskov Dambrug.

Vejledning: Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter - Miljøvurderingsloven (LBK nr. 4 af 3/1 2023).

Skemaet indeholder bygherrens anmeldte oplysninger af projektet jf. ansøgningsskemaet som fremgår af bilag 1 til Bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter - Miljøvurderingsbekendtgørelsen (BEK nr. 806 af 14/06/2023) samt myndighedens eventuelle bemærkninger til disse oplysninger.

Derudover indeholder skemaet felter for de emner, som skal bruges i vurderingen af, om der er krav om miljøvurdering, jf. miljøvurderingslovens bilag 6.

Farvekodeforklaring: Farverne ” rød, gul, grøn” angiver, hvorvidt det pågældende tema kan antages at kunne medføre, at projektet vurderes at kunne påvirke miljøet væsentligt og dermed være omfattet af krav om miljøvurdering. ”Rød” angiver en stor sandsynlighed for at projektet er omfattet af krav om miljøvurdering og ”grøn” en minimal sandsynlighed. Hvis feltet er sort, kan spørgsmålet ikke besværes med et ja eller nej, da der skal foretages et skøn af myndigheden.

Basisoplysninger	Anmeldte oplysninger
Projektbeskrivelse	Der ansøges om godkendelse i henhold til bekendtgørelse 1567 af 7. december 2016, Kapitel 3 (dambrugsbekendtgørelsen). Samtidig ansøges der om overflytning af 76 t foder/år fra Ørbæklunde dambrug, til Filskov Dambrug. Filskov dambrugs F_{til} vil således fremadrettet være et samlet foderforbrug på 153 + 76 t/foder fra Ørbæklunde pr år total 229 t/år. Hvilket resulterer i en F_{rel}^1 på $229 \times 1,86 = 426$ t foder/år. Beskrivelse af nyt anlæg: Vandindtag 319 l/s, Indvindingsmetode som nuværende. Produktionsanlæg: 3 kanalsystemer med dimensionerne 80 x 16 x 2 m Partikel rensning: Slamkegler og mikrosigter Biologisk rensning: 2 Ø 12 x 2,5 m tankes volumen 565 m³ heraf vil mediet² udgøre 282,5 m³. Biomediet specifikke areal er 750 m²/m³. Biofilter har en kapacitet til 448 tons foder. Plantelagunerne vil udgøre ca. 10.000 m² og flisfiltre 2.000 m²
Navn, adresse, telefonnr. og e-mail på bygherre	AquaPri A/S, Havnevej 18, 3300 Frederiksværk, aquapri@aquapri.dk
Navn, adresse, telefonnr. og e-mail på bygherres kontaktperson	Gitte Priess, Gitte@aquapri.dk Tlf. 22 43 12 90
Projektets adresse, matr. nr. og ejerlav	

Myndighedsvurdering
Ved udvidelse vil dambruget overgå til emissionskontrol i stedet for foderregulering, med baggrund i et udvidet egenkontrolprogram på 26 ind- og udløbsprøver fordelt over året med 2-3 prøvedøgn pr. måned. Ejers Ørbæklunde Dambrug nedstrøms i Omme Å vil samtidig ophøre med produktion, udledning samt vandindvinding og faunaspærring. 76 tons F_{til} fra Ørbæklunde Dambrug ud af dambrugets fodertilladelse på 190 tons/år vil indgå i en forøget udledningstilladelse for N og P på Filskov Dambrug. 84 tons foder er anvendt ved udvidelse af Vadhoved Dambrug ved Hover Å. Udledningen af organisk stof og ammonium/ammoniak-kvælstof ved Filskov Dambrug forbliver uændret. Ombygningen af Filskov Dambrug vil medføre at dambrugets vandindtag reduceres fra 600 l/s til 319 l/s, der indpumpes fra Omme Å med kun få meter vandløb med reduceret vandføring, da dambrugets ind- og udløb ligger side om side. Der etableres renseforanstaltninger jf. Dambrugsbekendtgørelsens regelsæt, men med ekstra biofilter og flisfiltre for renses-teknisk at kompensere for mindre plante-lagune end standard i Dambrugsbekendtgørelsen.

¹ Relateret foderforbrug svarende til 1,86 x det udmeldte foderforbrug i 1990 (F_{til})

² Biofilterelementer i plast

Basisoplysninger	Anmeldte oplysninger		
Projektet berører følgende kommune eller kommuner (omfatter såvel den eller de kommuner, som projektet er placeret i, som den eller de kommuner, hvis miljø kan tænkes påvirket af projektet)	Billund Omme å fortsætter nedstrøms dambruget ind i Ringkøbing-Skjern kommune		
Oversigtskort i målestok 1:50.000 (målestok skal angives)	Se bilag 1		
Kortbilag i målestok 1:10.000 eller 1:5.000 med indtegning af anlægget og projektet (vedlægges dog ikke for strækningsanlæg) (målestok skal angives)	Se bilag 1		
Forholdet til VVM-reglerne	Ja	Nej	
Er projektet opført på bilag 1 til lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter.		x	Hvis ja, er der obligatorisk krav om miljøvurdering.
Er projektet opført på bilag 2 til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.	x		Angiv punktet på bilag 2:1f intensivt fiskeopdræt

Myndighedsvurdering
<i>Ikast-Brande Kommune på modsat side af Omme Å</i>

Anmelders oplysninger <i>NB der må ikke rettes i denne tekst (slettes inden offentliggørelse)</i>			
Projektets karakteristika	Ja	Nej	Tekst
1. Hvis bygherren ikke er ejer af de arealer, som projektet omfatter angives navn og adresse på de eller den pågældende ejer, matr.nr. og ejerlav			
2. Arealanvendelse efter projektets realisering Det fremtidige samlede bebyggede areal i m ² Det fremtidige samlede befæstede areal i m ² Nye arealer, som befæstes ved projektet i m ²			Projektet indebærer ikke ændringer i det bebyggede areal
3. Projektets areal og volumenmæssige udformning			Det samlede fremtidige produktionsvolumen udgør 3.840 m ² . 3 identiske systemer . Biofiltre 226 m ² Planterlaguner 12.000 m ²

Myndighedsvurdering
<i>Der ændres i bebyggelsen, jorddamme ændres til betonkanaler mm</i>
Plantelaguner 10.000 m ² og flisfiltre 2.000 m ²

Er der behov for grundvandssænkning i forbindelse med projektet og i givet fald hvor meget i m Projektets samlede grundareal angivet i ha eller m ² Projektets bebyggede areal i m ²		Samlet areal: 15.066,00 m ² Ca. 1,55 ha	
Projektets nye befæstede areal i m ² Projektets samlede bygningsmasse i m ³ Projektets maksimale bygningshøjde i m Beskrivelse af omfanget af eventuelle nedrivningsarbejder i forbindelse med projektet			
4. Projektets behov for råstoffer i anlægsperioden Råstofforbrug i anlægsperioden på type og mængde: Vandmængde i anlægsperioden Affaldstype og mængder i anlægsperioden Spildevand til renseanlæg i anlægsperioden Spildevand med direkte udledning til vandløb, søer, hav i anlægsperioden Håndtering af regnvand i anlægsperioden Anlægsperioden angivet som mm/åå – mm/åå		intet Betonbehov kendes ikke på ansøgningstidspunktet Direkte udledning Efterår 2023- forår sommer 2024	
5. Projektets kapacitet for så vidt angår flow ind og ud samt angivelse af placering og opbevaring på kortbilag af råstoffet/produktet i driftsfasen: Råstoffer – type og mængde i driftsfasen Mellemprodukter – type og mængde i driftsfasen Færdigvarer – type og mængde i driftsfasen		I henhold til BEK nr. 1567 kan det maksimale vandforbrug beregnes til 319 l/s er det maksimalt tilladte vandforbrug.	<i>Dambrugsbekendtgørelsens indretningskrav (bilag 1) beregnet ud fra et relateret foderforbrug på 426 tons/år. Til den størrelse dambrug er forbruget af vandressourcen begrænset til 7,5 l/s pr. 10 tons relateret foderforbrug (F_{rel}).</i>

Vandmængde i driftsfasen					
6. Affaldstype og årlige mængder, som følge af projektet i driftsfasen: Farligt affald: Andet affald: Spildevand til renseanlæg: Spildevand med direkte udledning til vandløb, sø, hav: Håndtering af regnvand:			Sanitært spildevand fra mandskabsfaciliteterne i produktionshallen vil blive opsamlet i en opsamlingsstank, der vil blive tømt efter behov. I forbindelse med drift fasen kan udledningerne fra ny anlægget anfører BEK nr. 1567 følgende maksimalt tilladte udledte mængder: Følgende grænseværdier skal overholdes: BI₅ 10.329 kg/år ≈ 1,03 mg/l NH₄-N 7.475 kg/år ≈ 0,74 mg/l TN 11.926 kg/år ≈ 1,02 mg/l TP 730kg/år ≈ 0,07 mg/l Udledningerne i mg/l er udregnet ved en vandmængde på 319 l/s Bortledes direkte til recipienten		<i>Rester af medicin og hjælpestoffer afleveres til modtagestation. Udledning af medicin og hjælpestoffer overholder miljøkvalitetskrav i å og fjord jf. doseringsprocedurer og risikovurdering for Skjern Å-systemet jf. angivne procedurer ansøgningsmateriale.</i>
7. Forudsætter projektet etablering af selvstændig vandforsyning?	x		Eksisterende vandindvinding fra Omme Å Bibeholdes i en mængde på 319 l/s, hvilket er en reduktion fra nuværende på 281 l/s	<i>Uændret indvindingssted med reduceret vandmængde.</i>	
8. Er projektet eller dele af projektet omfattet af standardvilkår eller en branchebekendtgørelse?		x	Hvis »ja« angiv hvilke. Hvis »nej« gå til punkt 10	<i>BAT-krav i Dambrugsbekendtgørelsens bilag 7.</i>	
9. Vil projektet kunne overholde alle de angivne standardvilkår eller krav i branchebekendtgørelsen?	x		Hvis »nej« angives og begrundes hvilke vilkår, der ikke vil kunne overholdes.	<i>Dambruget har mulighed for løbende at tilpasse produktionsmængder og fiskestørrelser, så BAT krav overholdes.</i>	
10. Er projektet eller dele af projektet omfattet af BREF-dokumenter?		x	Hvis »ja« angiv hvilke. Hvis »nej« gå til pkt. 12.		
11. Vil projektet kunne overholde de angivne BREF-dokumenter?			Hvis »nej« angives og begrundes hvilke BREF-dokumenter, der ikke vil kunne overholdes.		

12. Er projektet eller dele af projektet omfattet af BAT-konklusioner?	x		Hvis »ja« angiv hvilke. Hvis »nej« gå til punkt 14.
13. Vil projektet kunne overholde de angivne BAT-konklusioner?	x		Hvis »nej« angives og begrundes hvilke BAT-konklusioner, der ikke vil kunne overholdes.
14. Er projektet omfattet af en eller flere af Miljøstyrelsens vejledninger eller bekendtgørelser om støj eller eventuelt lokalt fastsatte støjgrænser?	x		Hvis »ja« angives navn og nr. på den eller de pågældende vejledninger eller bekendtgørelser. Hvis »nej« gå til pkt. 17.
15. Vil anlægsarbejdet kunne overholde de eventuelt lokalt fastsatte vejledende grænseværdier for støj og vibrationer?	x		Hvis »nej« angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen
16. Vil det samlede anlæg, når projektet er udført, kunne overholde de vejledende grænseværdier for støj og vibrationer?	x		Hvis »nej« angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen
17. Er projektet omfattet Miljøstyrelsens vejledninger, regler og bekendtgørelser om luftforurening?		x	Hvis »ja« angives navn og nr. på den eller de pågældende vejledninger, regler eller bekendtgørelser. Hvis »nej« gå til pkt. 20.
18. Vil anlægsarbejdet kunne overholde de vejledende grænseværdier for luftforurening?			Hvis »Nej« angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen.
19. Vil det samlede projekt, når anlægsarbejdet er udført, kunne overholde de vejledende grænseværdier for luftforurening? Såfremt der allerede foreligger oplysninger om de indvirkninger, projektet kan forventes at få på miljøet som følge af den forventede luftforurening, medsendes disse oplysninger.			Hvis »Nej« angives overskridelsens omfang og begrundelse for overskridelsen.
20. Vil projektet give anledning til støvgener eller øgede støvgener I anlægsperioden? I driftsfasen?		x	Hvis »ja« angives omfang og forventet udbredelse.
21. Vil projektet give anledning til lugtgener eller øgede lugtgener I anlægsperioden? I driftsfasen?		x x	Hvis »ja« angives omfang og forventet udbredelse.
22. Vil projektet som følge af projektet have behov for belysning som i aften og nattetimer vil kunne oplyse naboarealer og omgivelserne I anlægsperioden? I driftsfasen?		x x	Hvis »ja« angives og begrundes omfanget. Kan forekomme ved levering af fisk eller foder

[illegible]

23. Er projektet omfattet af risikobekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer nr. 372 af 25. april 2016?

x

Anmelders oplysninger

Projektets placering	Ja	Nej	Tekst
24. Kan projektet rummes inden for lokalplanens generelle formål?	x		Hvis »nej«, angiv hvorfor: Filskov Dambrug er beliggende i landzone. Der vil ikke ske udvidelse eller ændringer af udnyttelsen af arealerne
25. Forudsætter projektet dispensation fra gældende bygge- og beskyttelseslinjer?	x		Hvis »ja« angiv hvilke:
26. Indebærer projektet behov for at begrænse anvendelsen af naboarealer?		x	
27. Vil projektet kunne udgøre en hindring for anvendelsen af udlagte råstofområder?		x	Projektet er beliggende uden for råstofinteresse- og råstofgravningsområder, udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser boringsnære beskyttelsesområder
28. Er projektet tænkt placeret indenfor kystnærhedszonen?		x	
29. Forudsætter projektet rydning af skov? (skov er et bevokset areal med træer, som danner eller indenfor et rimeligt tidsrum ville danne sluttet skov af højstammede træer, og arealet er større end ½ ha og mere end 20 m bredt.)		x	
30. Vil projektet være i strid med eller til hinder for realiseringen af en rejst fredningssag?		x	
31. Afstanden fra projektet i luftlinje til nærmeste beskyttede naturtype i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.			
32. Er der forekomst af beskyttede arter og i givet fald hvilke?		x	

Myndighedsvurdering

Ingen lokalplan.

Å-beskyttelse.

I afgørelsens bilag 8 er der foretaget redegørelser og vurderinger af dambrugets påvirkninger af beskyttede arter i Omme Å, Skjern Å og Ringkøbing Fjord.

Anmelders oplysninger			
Projektets placering	Ja	Nej	Tekst
33. Afstanden fra projektet i luftlinje til nærmeste fredede område.			
34. Afstanden fra projektet i luftlinje til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde (Natura 2000-områder, habitatområder, fuglebeskyttelsesområder og Ramsar-områder).			
35. Vil projektet medføre påvirkninger af overfladevand eller grundvand, f.eks. i form af udledninger til eller fysiske ændringer af vandområder eller grundvandsforekomster?		x	Udledningerne og dermed den mulige påvirkning af Omme å, og efterfølgende Ringkøbing fjord vil blive reduceret i forhold til påvirkningen ved den hidtidige indretning af dambruget.
36. Er projektet placeret i et område med særlige drikkevandinteresser?		x	
37. Er projektet placeret i et område med registreret jordforurening?		x	
38. Er projektet placeret i et område, der i kommuneplanen er udpeget som område med risiko for oversvømmelse. (Kumulative forhold)?		x	
39. Er projektet placeret i et område, der, jf. oversvømmelsesloven, er udpeget som risikoområde for oversvømmelse?		x	
40. Er der andre lignende anlæg eller aktiviteter i området, der	x		Ørbæklunde dambrug ca. 8 km nedstrøms

Myndighedsvurdering
<i>Habitatområde nr. 237, Ringive Kommuneplan-tage. Natura 2000-området ligger ca. 6 km sydøst for det ansøgte projektområde.</i>
<i>Der er i basisanalyse til vandområdeplan oplyst, at vandløbskvaliteten i Omme Å ved Filskov Dambrug er god-høj. Det gælder også for tilstanden af bentiske alger hvor tilstanden er høj økologisk tilstand. Målsætningen er opfyldt. Projektet indebærer ikke forøget påvirkning af nærrecipient med relevante stoffer for miljøtilstanden lokalt (NH3, BI5), ligesom der sker en samlet reduktion af udledningen af BI5, P og N til Skjern Å, som resultat af det samlede samtidige projekt (nedlæggelse af Ørbæklunde Dambrug, udvidelse af Filskov Dambrug og Vadhoved Dambrug). Der sker ikke en merbelastning af Ringkøbing Fjord.</i>
<i>De kumulative effekter af udvidelsen af Filskov Dambrug og Vadhoved Dambrug samt</i>

Anmelders oplysninger			
Projektets placering	Ja	Nej	Tekst
sammen med det ansøgte må forventes at kunne medføre en øget samlet påvirkning af miljøet (Kumulative forhold)?			men den kumulative påvirkning vil blive reduceret ved overflytningen af de 74 t foder fra Ørbæklunde til Filskov. Primært pga. at foderforbruget på de 74 t vil blive realiseret på et moderne recirkuleret anlæg. Vadhoved Dambrug udvides med 84 tons foder fra Ørbæklunde Dambrugs F _{till.}
41. Vil den forventede miljøpåvirkning kunne berøre nabolande?		x	
42. En beskrivelse af de tilpasninger, ansøger har foretaget af projektet inden ansøgningen blev indsendt og de påtænkte foranstaltninger med henblik på at undgå, forebygge, begrænse eller kompensere for væsentlige skadelige virkninger for miljøet?			

Myndighedsvurdering
<i>nedlæggelse af Ørbæklund Dambrug bibeholder udledningen af P og N til Ringkøbing Fjord og reducerer udledningen af BI5 og NH3-N til Omme Å og Skjern Å samt Ringkøbing Fjord.</i>
<i>Ørbæklunde Dambrug nedlægges, og ved etablering på emissionsregulering reduceres vandindtaget fra 600 l/s til 319 l/s fra Omme Å. Vandindvinding ophører ved Ørbæklunde Dambrug. Den samlede udledning til Omme Å, Skjern Å og Ringkøbing Fjord reduceres mht. BI5 og NH3-N, mens udledningen af N og P til Ringkøbing Fjord som minimum ikke forøges, men i realiteten vil formindskes med baggrund i en større afstand til fjorden.</i>

Dato: __16. feb 2023__ Bygherre/Rådgiver: __NC Consulting ApS__ Peder Nielsen__

Myndighedsscreening				
	Ikke relevant	Ja	Nej	Bør undersøges
Kan projektets kapacitet og længde for strækningsanlæg give anledning til væsentlige miljøpåvirkninger	x			
Kræver bortskaffelse af affald og spildevand ændringer af bestående ordninger i: anlægsfasen driftsfasen			x x	
Tænkes projektet placeret i Vadehavsområdet			x	
Vil projektet være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater eller naturparker			x	
Indebærer projektet en mulig påvirkning af sårbare vådområder			x	Påvirkningen af Omme Å ved Filskov Dambrug reduceres, da vandindvindingen nedsættes fra max. 600 l/s til max 319 l/s. Udledningen af BI5 og ammonium-N forbliver uændret ved Filskov og reduceres til nul ved Ørbæklunde Dambrug. Udledningen af N og P forøges ved Filskov Dambrug og bortfalder helt ved Ørbæklunde Dambrug, så der netto er en reduceret udledning til Skjern Å og Ringkøbing Fjord. Der bliver fri faunapassage ved Ørbæklunde Dambrug og forbedret faunapassage ved Filskov Dambrug i overensstemmelse med kriteriebekendtgørelsens regler baseret på Faunapassageudvalgets anbefalinger.
Kan projektet påvirke registrerede, beskyttede naturområder 1. Nationalt: 2. Internationalt (Natura 2000):			x x	Den let forøgede udledning af N og P ved Filskov Dambrug påvirker ikke nærrecipienten, så tilstanden ændres. Det vurderes også at være gældende for tilstanden af bentiske alger, der er mest sårbar ift. ændringer i alkalinitet. I Natura 2000-områder vil projektet nedsætte tilførslen af N, P, ammonium-N og BI5, da nedlæggelse af Ørbæklunde Dambrug står for en større udledning, end der tilføres merudledt (N, P) opstrøms ved Filskov Dambrug.
Forventes området at rumme beskyttede arter efter habitatdirektivets bilag IV	x			Der forventes at være odder (Bilag IV) ved Filskov Dambrug, der ikke påvirkes negativt af projektet. Se desuden redegørelse i afgørelsens bilag 8.
Forventes området at rumme danske rødlistearter				
Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer allerede er overskredet Overfladevand: Grundvand: Naturområder:			x x x	De samlede udledninger til Ringkøbing Fjord reduceres med det samlede projekt.

Myndighedsscreening				
	Ikke relevant	Ja	Nej	Bør undersøges
Boligområder (støj/lys og Luft):			x	
Er området, hvor projektet tænkes placeret, sårbart overfor den forventede miljøpåvirkning			x	
Tænkes projektet etableret i et tæt befolket område:			x	
Kan projektet påvirke historiske, kulturelle, arkæologiske, æstetiske eller geologiske landskabstræk.			x	
Miljøpåvirkningernes omfang (geografisk område og omfanget af personer, der berøres)				
Miljøpåvirkningens grænseoverskridende karakter	x			
Miljøpåvirkningsgrad og -kompleksitet				
Miljøpåvirkningens sandsynlighed				
Miljøpåvirkningens: Varighed Hyppighed Reversibilitet				

Omme Å ved Filskov Dambrug vurderes ikke sårbart overfor en merudledning af P og N fra 79 tons foder, da det primært er BI5 og ammonium-N, der har indflydelse på miljøtilstanden lokalt. Miljøpåvirkningen ved vandindvinding reduceres, så faunapassagen forbedres.

Dambruget ligger uden for områder, som er udpeget til beskyttelse af de nævnte hensyn.

Miljøvirkningsgrad er målbar og ikke kompleks.

Ikke sandsynligt, at der vil kunne registreres en ændret negativ miljøpåvirkning ved Filskov Dambrug. Der vil kunne registreres en formindsket miljøpåvirkning ved Ørbæklunde Dambrug og en bedre faunapassage i Omme Å ved begge dambrug.

Miljøpåvirkning ophører, når dambrugsproduktion ophører og med hurtigt naturrespons

Myndighedens konklusion

	Ja	Nej	
Giver resultatet af screening anledning til at antage, at det anmeldte projekt vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således at det er omfattet af krav om miljøvurdering:		x	Afgørelsen om, at projektet ikke er omfattet af krav om miljøvurdering begrundes med, at projektet ikke medfører væsentlige miljøpåvirkninger, herunder hverken støjmæssige eller landskabelige påvirkninger eller påvirkninger på kulturhistoriske og naturmæssige værdier, jf. kriterierne i bilag 6 i Miljøvurderingsloven. Det samlede projekts miljø- og naturfordele - og projektets samtidighed efterlader ikke uafklarede miljøkonsekvenser.

Dato: _____ Sagsbehandler: _____ Udfyldes først, når afgørelsen er endelig og klar til annoncering

Bilag 4. Medicinbehandling

Tilladte behandlinger

Udledning af antibiotika fra ferskvandsfiskeopdræt

Anlægs navn	Fiiskov Dambrug		
Vandmængde til opblanding (Qmm, mindste månedsmiddel eller lign), l/sek		867	
Vandmængde ved overgang til saltvand, l/sek	18.114		Estimeret
Vandmængde der kan anvendes til opblanding, %	30		
Vandflow udlob under behandling, l/sek	294		

Stof	Miljøkvalitetkrav i vandområdet (Bek 439/2016)				Udskillelse og udledningsperiode (Bek 1567/2016)			Evt. målt udledning ¹	
	Generelt kvalitetskrav µg/l		Maksimumkoncentration µg/l		Udskillelse, % af indgivet stof	Udledningsperiode ved 10 dages behandling (90 % udledt), antal dage	Udledningsperiode efter behandlingsstop, beregnet antal dage	Udledt total %	Maks konc %
	Indlandsvand	Andet overfladevand	Indlandsvand	Andet overfladevand					
Amoxicillin	0,078	0,078	0,37	0,37	100	10	0	100	100
Florfenicol	7	2,1	21	3,4	61	21	11	100	100
Oxolinsyre	15	15	18	18	100	17	7	100	100
Oxytetracyclin	10	10	21	21	100	10	0	100	100
Sulfadiazin	4,6	4,6	14	14	100	15	5	100	100
Trimethoprim	100	10	160	160	100	15	5	100	100

¹ Anvendes der anlægsspecifikke målte udledninger rettes udskillellesprocenter til 100 for det pågældende stof

Behandlingsdage	Mængde aktivt stof tilladt at anvende pr dag, mg					Resulterende gennemsnits-koncentration i udledningsperioden, µg/l		Mængde fisk der kan behandles pr dag, kg				
	Overholdelse af generelt kvalitetskrav		Overholdelse af maksimumkonc		MAX mængde	I udlob fra anlæg	I vandløb efter opblanding	Dosis pr dag aktivt stof, mg/kg				
	Indland	Andet overfladevand	Indland	Andet overfladevand				10	12,5	15	17,5	20
7	663.127	4.156.361	773.648	2.616.968	663.127	6,19	2,10	66.313	53.050	44.208	37.893	33.156
8	612.472	3.838.861	773.648	2.616.968	612.472	6,19	2,10	61.247	48.998	40.831	34.998	30.624
9	573.073	3.591.917	773.648	2.616.968	573.073	6,19	2,10	57.307	45.846	38.205	32.747	28.654
10	541.554	3.394.362	773.648	2.616.968	541.554	6,19	2,10	54.155	43.324	36.104	30.946	27.078

Behandlingsdage	Mængde aktivt stof tilladt at anvende pr dag, mg					Resulterende gennemsnits-koncentration i udledningsperioden, µg/l		Mængde fisk der kan behandles pr dag, kg				
	Overholdelse af generelt kvalitetskrav		Overholdelse af maksimumkonc		MAX mængde	I udlob fra anlæg	I vandløb efter opblanding	Dosis pr dag aktivt stof, mg/kg				
	Indland	Andet overfladevand	Indland	Andet overfladevand				9	10	11	12	12,5
5	809.015	16.902.536	404.508	8.451.268	404.508	6,64	2,25	44.945	40.451	36.773	33.709	32.361
6	730.361	15.259.234	404.508	8.451.268	404.508	7,35	2,49	44.945	40.451	36.773	33.709	32.361
7	674.179	14.085.446	404.508	8.451.268	404.508	7,96	2,70	44.945	40.451	36.773	33.709	32.361
8	632.043	13.205.106	404.508	8.451.268	404.508	8,49	2,88	44.945	40.451	36.773	33.709	32.361
9	599.270	12.520.397	404.508	8.451.268	404.508	8,96	3,04	44.945	40.451	36.773	33.709	32.361
10	573.052	11.972.629	404.508	8.451.268	404.508	9,37	3,18	44.945	40.451	36.773	33.709	32.361

Behandlingsdage	Mængde aktivt stof tilladt at anvende pr dag, mg					Resulterende gennemsnits-koncentration i udledningsperioden, µg/l		Mængde fisk der kan behandles pr dag, kg				
	Overholdelse af generelt kvalitetskrav		Overholdelse af maksimumkonc		MAX mængde	I udlob fra anlæg	I vandløb efter opblanding	Dosis pr dag aktivt stof, mg/kg				
	Indland	Andet overfladevand	Indland	Andet overfladevand				20	21,25	22,5	23,75	25
5	206.748	4.319.537	314.617	6.573.208	206.748	4,07	1,38	10.337	9.729	9.189	8.705	8.270
6	189.519	3.959.575	314.617	6.573.208	189.519	4,07	1,38	9.476	8.919	8.423	7.980	7.581
7	177.213	3.702.460	314.617	6.573.208	177.213	4,07	1,38	8.861	8.339	7.876	7.462	7.089
8	167.983	3.509.624	314.617	6.573.208	167.983	4,07	1,38	8.399	7.905	7.466	7.073	6.719
9	160.804	3.359.640	314.617	6.573.208	160.804	4,07	1,38	8.040	7.567	7.147	6.771	6.432
10	155.061	3.239.653	314.617	6.573.208	155.061	4,07	1,38	7.753	7.297	6.892	6.529	6.202

Behandlingsdage	Mængde aktivt stof tilladt at anvende pr dag, mg					Resulterende gennemsnits-koncentration i udledningsperioden, µg/l		Mængde fisk der kan behandles pr dag, kg				
	Overholdelse af generelt kvalitetskrav		Overholdelse af maksimumkonc		MAX mængde	I udlob fra anlæg	I vandløb efter opblanding	Dosis pr dag aktivt stof, mg/kg				
	Indland	Andet overfladevand	Indland	Andet overfladevand				4	4,25	4,5	4,75	5
5	4.494.528	9.390.298	3.595.622	75.122.381	3.595.622	70,78	24,00	898.906	846.029	799.027	756.973	719.124
6	4.119.984	8.607.773	3.595.622	75.122.381	3.595.622	77,21	26,18	898.906	846.029	799.027	756.973	719.124
7	3.852.453	8.048.827	3.595.622	75.122.381	3.595.622	82,57	28,00	898.906	846.029	799.027	756.973	719.124
8	3.651.804	7.629.617	3.595.622	75.122.381	3.595.622	87,11	29,54	898.906	846.029	799.027	756.973	719.124
9	3.495.744	7.303.565	3.595.622	75.122.381	3.495.744	88,47	30,00	873.936	822.528	776.832	735.946	699.149
10	3.370.896	7.042.723	3.595.622	75.122.381	3.370.896	88,47	30,00	842.724	793.152	749.088	709.662	674.179

Behandlingsdage	Mængde aktivt stof tilladt at anvende pr dag, mg					Resulterende gennemsnits-koncentration i udledningsperioden, µg/l		Mængde fisk der kan behandles pr dag, kg				
	Overholdelse af generelt kvalitetskrav		Overholdelse af maksimumkonc		MAX mængde	I udlob fra anlæg	I vandløb efter opblanding	Dosis pr dag aktivt stof, mg/kg				
	Indland	Andet overfladevand	Indland	Andet overfladevand				60	70	80	90	100
5	1.753	36.622	8.315	173.721	1.753	0,07	0,02	29	25	22	19	18
6	1.753	36.622	8.315	173.721	1.753	0,07	0,02	29	25	22	19	18
7	1.753	36.622	8.315	173.721	1.753	0,07	0,02	29	25	22	19	18
8	1.753	36.622	8.315	173.721	1.753	0,07	0,02	29	25	22	19	18
9	1.753	36.622	8.315	173.721	1.753	0,07	0,02	29	25	22	19	18
10	1.753	36.622	8.315	173.721	1.753	0,07	0,02	29	25	22	19	18

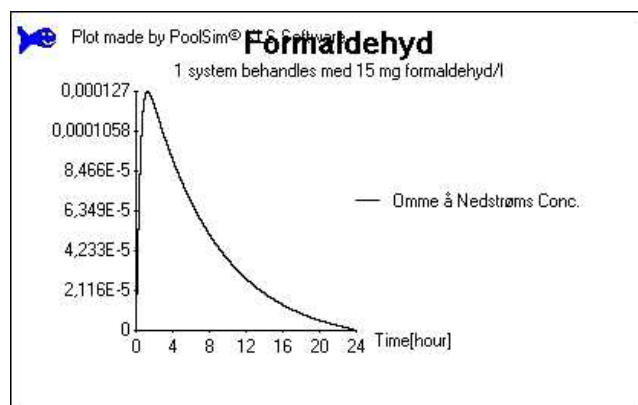
Behandlingsdage	Mængde aktivt stof tilladt at anvende pr dag, mg					Resulterende gennemsnits-koncentration i udledningsperioden, µg/l		Mængde fisk der kan behandles pr dag, kg				
	Overholdelse af generelt kvalitetskrav		Overholdelse af maksimumkonc		MAX mængde	I udlob fra anlæg	I vandløb efter opblanding	Dosis pr dag aktivt stof, mg/kg				
	Indland	Andet overfladevand	Indland	Andet overfladevand				60	70	80	90	100
5	224.726	4.695.149	471.925	9.859.812	224.726	8,85	3,00	3.745	3.210	2.809	2.497	2.247
6	224.726	4.695.149	471.925	9.859.812	224.726	8,85	3,00	3.745	3.210	2.809	2.497	2.247
7	224.726	4.695.149	471.925	9.859.812	224.726	8,85	3,00	3.745	3.210	2.809	2.497	2.247
8	224.726	4.695.149	471.925	9.859.812	224.726	8,85	3,00	3.745	3.210	2.809	2.497	2.247
9	224.726	4.695.149	471.925	9.859.812	224.726	8,85	3,00	3.745	3.210	2.809	2.497	2.247
10	224.726	4.695.149	471.925	9.859.812	224.726	8,85	3,00	3.745	3.210	2.809	2.497	2.247

Bilag 5. Hjælpestofbehandling

Tilladte behandlinger

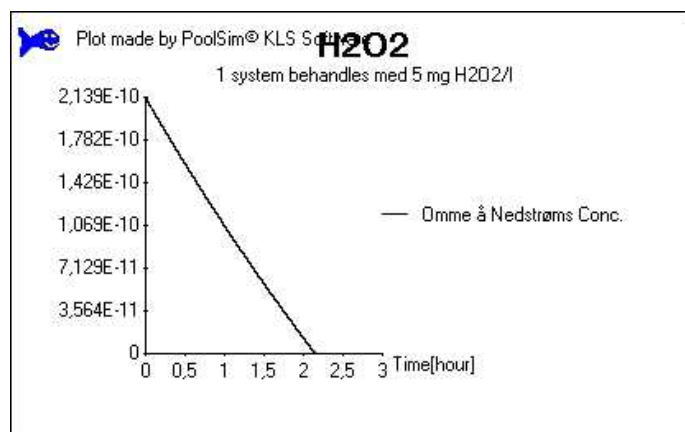
Behandlingsprocedure ved anvendelse af hjælpestoffer på Filskov dambrug. Der er anvendt 30 % af 980 l/s $\approx$ 294 l/s til opblanding jf. risikovurdering.

Formaldehyd 24,5 % og 37 %	Anvendt 24,5 / 37 % formalin (l)	Gentagelse (Timer)	Behandlingsprocedure
1 system med et samlet volumen på 2.560 m ³ kan behandles samtidig en	157 l / 104 l	En fuld behandling kan foretages hver dag	Der doseres 15 mg formaldehyd/l til fuld vandvolumen. I de behandlede enheder

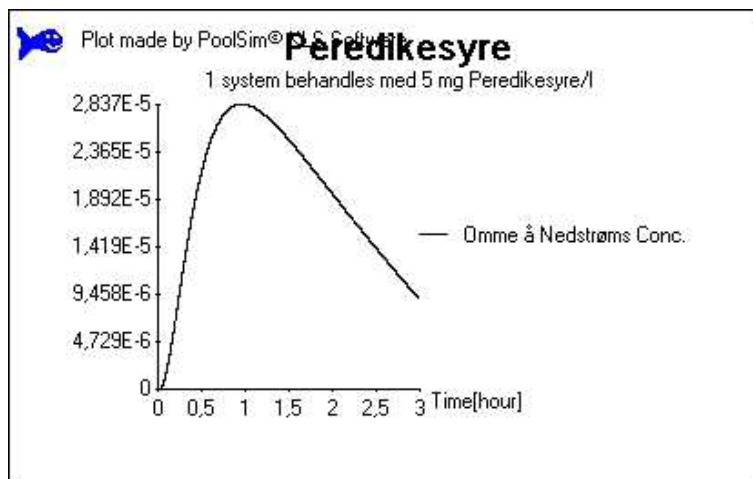
Værdierne på Y akse er angivet som mg/l

Brintoverilte 30 & 35 %	Anvendt 30 % / 35 % brintoverilte	Gentagelse (Timer)	Behandlingsprocedure
Behandling i samtlige produktionsenheder med et samlet volumen på 7.680 m ³	128 l / 109 l	En fuld behandling kan foretages hver 3 time	Der doseres 5 mg rent brintoverilte/l til fuld vandvolumen.

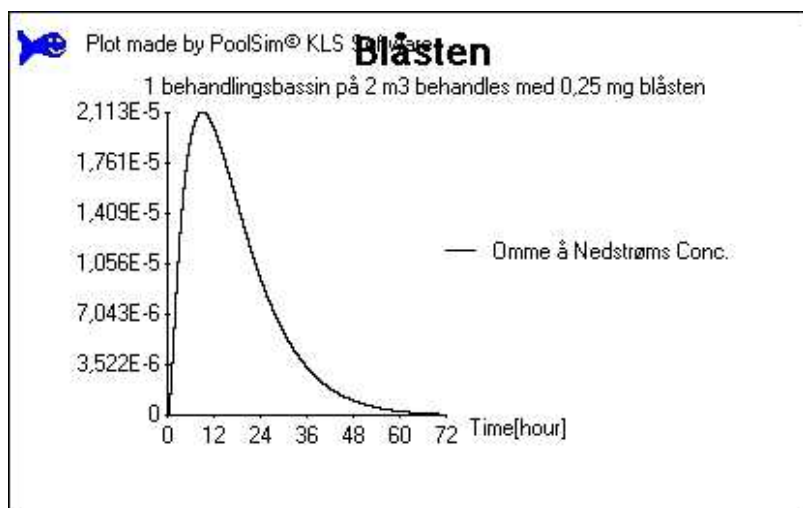
Værdierne på Y akse er angivet som mg/l

Pereddikesyre Divosan eller Peraqua+	Anvendt Pereddikesyre (kg) rent stof	Gentagelse (Timer)	Behandlingsprocedure
Behandling i samtlige produktionsenheder med et samlet volumen på 7.680 m ³	12,3 l	Behandlingen kan gentages hver 2 time	Der doseres 1,6 mg pereddikesyre /l ved fuld vandvolumen Peraqua+ har et deklareret indhold på 20 -50 % H ₂ O ₂ og 10 – 17 % pereddikesyre Divosan har et deklareret indhold på 10 - 15 % H ₂ O ₂ og 1 - 5 % pereddikesyre

Værdierne på Y akse er angivet som mg/l

Blåsten	Anvendt blåsten (g) rent stof	Gentagelse (Timer)	Behandlingsprocedure
Behandling sker i behandlingskar som badbehandling, volumen af karet er 2 m ³	0,5 g CU svarende til 2 g blåsten	Behandlingen kan gentages hver tredje dag	Der doseres 0,25 mg Cu til behandlingsbassinet, herefter badbehandles fiskene. Efter endt behandling tømmes bassinet ud i System 1 ved fuld vandvolumen

Værdierne på Y akse er angivet mg/l

Bilag 6. BAT vedrørende medicin og hjælpestoffer

Maksimal besætningstæthed

Besætningstætheden i sig selv siger ikke noget entydigt om fiskevelfærd. Den maksimale tæthed er afhængig af bl.a. vandkvalitet, gastryksforhold, iltforhold og temperaturforhold. Test ved DTU-Aqua har vist begyndende tegn på stress ved tætheder på nær 140 kg/m³. Dambruget kommer ikke i nærheden af denne værdi. Ved få kg fisk pr. m³ kan der opstå problemer med nervøse fisk, som er vanskelige at fodre, og det er samtidig svært at opretholde en god damhygiejne.

Sikring af optimale ilt- og gastryksforhold i produktionsanlægget

Dette sker ved at forsyne fiskene med frisk vand i højst mulig mængde, mekanisk beluftning og tilsætning af ren ilt. Friskvandsforsyningen kan være begrænset af vandindvindingstilladelsen og hensynet til minimering af dambrugets stofudledning.

Skånsom håndtering af fiskene

Under udfiskning undgås at trænge fiskene for tæt sammen, og der sikres en tilstrækkelig forsyning af frisk vand og ilt. Al transport af levende fisk foregår i vand, hvor der opretholdes en god iltforsyning.

Styring af hygiejne internt

Udstyr desinficeres efter brug, og det sikres, at der ikke er skadelige slamaflejringer i damme og kanaler.

Vaccination imod rødmundsyge og andre fiskesygdomme, herunder revaccination ved faldende immunitet.

Alle fisk vaccineres mod Rødmundsyge ved en vægt på 4 – 5 g/stk. Herudover vaccineres fiskene ved en vægt på ca. 20 g/stk.

Foranstaltninger til rensning af indløbsvandet

Indløbsvandet passerer en faunasigte ved dambrugets indløb. Herudover sedimenteres meget af det materiale, som transporteres i åen i den nuværende lange fødekanal, som jævnligt oprenses.

Anvendelse af immunstimulerende stoffer

Foderfirmaerne tilsætter immunstimulerende stoffer i varierende omfang til de forskellige fodertyper.

Foranstaltning til begrænsning af foderspild og suspenderet stof

Foderspild og dermed unødigt belastning med suspenderet stof undgås ved daglig observering af fiskene og deres ædelyst. Fodringen justeres på grundlag af disse observationer. Grundlæggende foregår fodringen på basis af EDB-styring, hvor hver dam får tildelt en mængde foder beregnet ud fra fiskestørrelse, samlet fiskevægt og temperatur.

Iltmåling

Iltniveauet i dambruget måles med hånd-iltmåler. Målingerne foretages flere steder på dambruget. Målehyppigheden afhænger af de aktuelle forhold.

Bilag 7. Journalføring

Dambrugets driftsjournal skal indeholde oplysning om følgende forhold:

1. Aktuel bestand af fisk pr. måned.
2. Tilgang af fisk.
3. Afgang af fisk ved salg.
4. Indkøbt og forbrugt foder med angivelse af fodertyper. Foderets sammensætning skal tillige kunne dokumenteres ved hjælp af varedeklaration eller analyseresultater fra et autoriseret laboratorium.
5. Mængde af anvendte hjælpestoffer til vandbehandling med angivelse af hjælpemidlets navn og mængde, numre på damme, der er behandlet, samt begyndelses- og sluttid og dato for behandlingen.
6. Mængde af anvendte mediciner til sygdomsbekæmpelse med angivelse af præparatets navn og mængde, numrene på damme, der er behandlet samt begyndelses- og slutdato for behandlingen.
7. Tidspunkt for oprensning af kanaler og fiskedamme samt slamudtømning fra bundfældningsanlæg. Den oprensede mængde slam skal skønnes.
8. Tidspunkt for oprensning af slamdepot. Den oprensede mængde slam skal skønnes.
9. Afgang af døde fisk med angivelse af mængde, art og opgørelsesperiode. Ekstraordinært store mængder opgøres straks.
10. Vandforbrug. Registreringen skal ske kontinuert ved hjælp af flowmåler i indtag og udløb med en målenøjagtighed på $\pm 5\%$. Logfil skal være tilgængelig i forbindelse med driftsjournalen. Øjeblikkeligt og gennemsnitligt vandforbrug skal altid opgøres samtidig med gennemførelsen af egenkontrollen.
11. Returpumpning. Angivelse af periode og mængde.
12. Slutdeponering af slam. Opgørelsen sker, hver gang slam bortskaffes, med oplysning om, hvor slammet blev deponeret.
13. Dambrugets egenkontrol.

Fra oplysningerne i forbindelse med hver prøvetagningsserie skal følgende forhold desuden indgå i journalen:

- a. Vandføringen i dambrugets samlede indløb (l/s) og en log-fil med alle målinger siden sidste prøvetagning. Vælddambrug kan undtages for måling af mængden af indløbsvand. Vandforbrug fastsættes som den samlede målte afledning fra dambruget.
- b. Vandføringen i dambrugets samlede afløb (l/s) og en log-fil med alle målinger siden sidste prøvetagning.
- c. Vandtemperaturen ($^{\circ}\text{C}$) i hvert målepunkt.
- d. Iltmætning (%) i hvert målepunkt.
- e. Bestand (tons) på prøvetagningsdagen og dagen før.
- f. Dato for prøvetagnings begyndelse og afslutning.

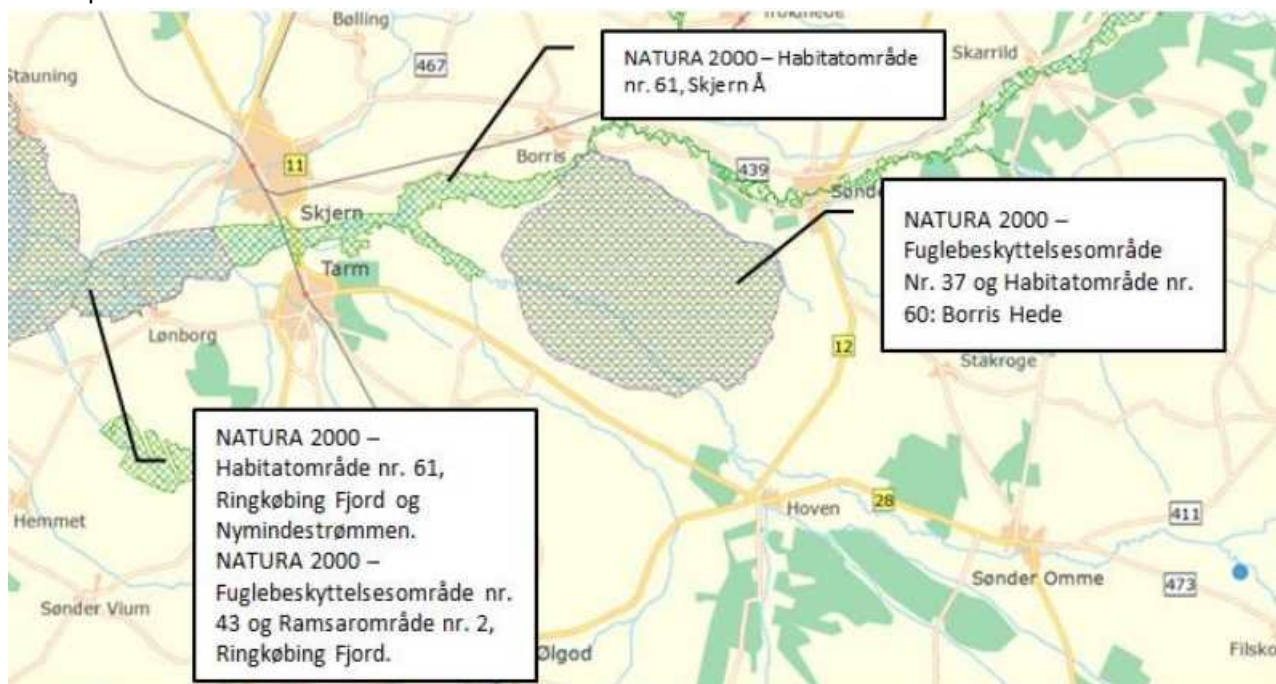
Bilag 8. Påvirkning af overfladevand og habitatbeskyttelse med væsentlighedsvurdering (Habitatdirektivet)

Miljømål

I forhold til miljømålsfastsatte overfladevandsområder må kommunen i henhold til Indsatsbekendtgørelsens § 8 ikke træffe afgørelser, der indebærer en forringelse af tilstanden, og afgørelsen må ikke hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, herunder gennem de foranstaltninger, der er fastlagt i indsatsprogrammet.

Habitatbekendtgørelsen

Filskov Dambrug vil potentielt kunne påvirke udpegningsgrundlag og Bilag IV-arter gennem spildevandsudledningen til Omme Å, gennem Borris Hede og videre til Skjern Å, Nymindestrømmen og Ringkøbing Fjord, som er omfattet af Natura 2000-udpegning. Nedenstående kort viser placeringen af disse områder – Filskov Dambrug er markeret med en blå prik.

Spildevandet fra dambrugsdriften indeholder en række stoffer, bl.a. organisk stof (BI_5), kvælstof, fosfor, medicinoffer, hjælpeoffer mv. For næringsstofbelastningen vil det især være letomsætteligt organisk stof (BI_5 og ammoniak-N), som har betydning for vandløbet, mens det især er kvælstof og fosfor, som har betydning for fjordområdet. Herudover kan beskyttede arter blive påvirket ved, at yngel eller voksne individer kommer ind på dambruget i forbindelse med arternes bevægelser op eller ned ad Omme Å.

Nedenfor vurderes væsentligheden af drift og indretning af Filskov Dambrug i forhold til vandløbenes målsætning og i forhold til Habitatbekendtgørelsen. Væsentlighedsvurderingen i forhold til Habitatbekendtgørelsen skal klarlægge, om miljøgodkendelsen kan have betydning for arter og naturtyper, og om der er behov for at udarbejde en nærmere konsekvensvurdering af projektet.

Vandløb - påvirkningsvurdering

Af Hedeselskabets rapport "Bestemmelse af vandføringens medianminimum i nedbørsområderne 25, 30 og 39, 2001" fremgår det, at oplandet til Filskov Dambrug er 179 km², og giver anledning til en medianminimumsvandføring på ca. 930 l/s opstrøms dambruget. Medianminimumsvandføringen nedstrøms dambruget er 980 l/s.

Målsætning og tilstand

Filskov Dambrug udleder til Omme Å, som løber ud i Skjern Å. Miljømålet for Omme Å og Skjern Å er i Vandområdeplanerne 2021-2027 (MiljøGis) "god økologisk tilstand" og "god kemisk tilstand".

Den økologiske tilstand i vandløb fastlægges på baggrund af en samlet vurdering af tilstanden for kvalitetselementerne bentiske invertebrater (DVFI), fisk (DFFV), bentiske alger og vandplanter (DVPI), jf. basisanalysen for Vandområdeplaner 2021-2027. Tilstanden opstrøms Filskov Dambrug er for vandplanter "god", og for fisk og DVFI (Dansk Vandløbs Fauna Indeks) er den "høj". Tilstanden for fisk og vandplanter er "ukendt".

nedstrøms udløbet fra Filskov Dambrug, mens DVFI er "høj". Tilstanden for bentiske alger er høj økologisk tilstand både op og nedstrøms dambruget. Resultater baseret på algeindeks under udvikling af DCE. Bentiske alger påvirkes primært af alkalinitet og fosfat³. Omme Å er af en størrelse ved Filskov Dambrug, svarende til Råsted Lilleå ved Vester Hvaldal Dambrug (Storåsystemet), hvor der også er høj økologisk tilstand selv ved en dambrugsproduktion, der er noget større.

Tilstandsvurderingen i MiljøGis for Omme Å viser, at den samlede økologiske tilstand både op- og nedstrøms Filskov Dambrug er henholdsvis "god" og "høj". Nedstrøms dambruget i Omme Å er der en strækning før Sønder Omme, hvor tilstanden er ukendt, men ellers veksler tilstanden mellem "god" og "høj". Op- og nedstrøms Ørbæklunde Dambrug er den samlede tilstand "høj".

Den kemiske tilstand er for hele åen "ukendt". Tilstandsvurderingen i MiljøGis for Skjern Å nedstrøms tilløbet fra Omme Å er "god", som skifter til "moderat", inden udløbet i Ringkøbing Fjord. Den kemiske tilstand er "ukendt" for strækningen efter tilløbet fra Omme Å.

Næringsstofpåvirkning

For at opfylde miljømålet om god økologisk tilstand må faunaklassen jf. Dansk Vandløbsfaunaindeks (DVFI) ikke være dårligere end faunaklasse 5. I forbindelse med miljøtilsynet på Filskov Dambrug tages der årligt faunaprøver opstrøms og nedstrøms dambruget i Omme Å på stationerne 25002389 (opstrøms) og 25002382 (nedstrøms). Resultaterne af faunaprøverne har i perioden 2018-2023 i alle år resulteret i faunaklasse 7 både op- og nedstrøms Filskov Dambrug.

Miljømålet for Omme Å er således opfyldt for DVFI på den pågældende strækning. Idet der ikke ses nogen tendens til, at faunaklassen er lavere nedstrøms end opstrøms dambruget, er det kommunens vurdering, at udledningen fra Filskov Dambrug ikke påvirker faunaklassen væsentligt og heller ikke efter ombygningen og udvidelsen vil påvirke vandløbet væsentligt. Der fastsættes udlederkrav med baggrund i Dambrugsbekendtgørelsens regler for emissionskontrol, der for BI_5 og ammonium-N baserer sig på F_{till} på Filskov Dambrug alene og ikke indebærer medregning af F_{till} på det nedstrøms Ørbæklunde Dambrug, der nedlægges som en del af det samlede og samtidige projekt for udvidelsen på Filskov Dambrug. En del af fodertilladelsen ved Ørbæklunde Dambrug er anvendt ved ombygning af Vadhoved Dambrug (Hover Å).

Internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttede arter

Udpegningsgrundlag jf. habitatbekendtgørelsen

Omme Å løber omkring 22 km nedstrøms dambruget gennem NATURA 2000 – Fuglebeskyttelsesområde Nr. 37 og Habitatområde nr. 60: Borris Hede. Udpegningsgrundlaget for H60 og F37 fremgår af nedenstående tabeller.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 60		
Naturtyper:	Visse-indlandsklit (2310)	Revling-indlandsklit (2320)
	Græs-indlandsklit (2330)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålage-so (3140)	Næringsrig so (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Å-mudderbanke (3270)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	Stilkeke-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Grøn kolleguldsmed (1037)	Bæklampret (1096)
	Laks (1106)	Odde (1355)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 37		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Højle (Y)
	Tinksmed (Y)	Mosehornugle (Y)
	Natravn (Y)	Hedelærke (Y)
	Rødrygget tornskade (Y)	

Naturtyper, fugle og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype. Ved fuglearter: "T" = træfugl, "Y" = ynglefugl. Udpegningsgrundlaget for habitatområdet og fuglebeskyttelsesområdet er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for H60 og F37

³ Udvikling af biologisk indeks for bentiske alger (fyto-benthos) i danske vandløb. DCE-rapport nr. 296. 2018

31 km nedstrøms dambruget løber Omme Å til NATURA 2000 – Habitatområde nr. 61, Skjern Å. Udpegningsgrundlaget for H61 fremgår af nedenstående tabel.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 61		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Hængesæk (7140)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Grøn kolleguldsmed (1037)	Havlampret (1095)
	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Laks (1106)	Damflagermus (1318)
Arter:	Odder (1355)	Vandranke (1831)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for H61

Skjern Å løber ud i Natura 2000-område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen. Natura 2000-området består af habitatområde H62 og fuglebeskyttelsesområde F43.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 62		
Naturtyper:	Flodmunding (1130)	Lagune* (1150)
	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit* (2130)
	Klithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Grårisklit (2170)	Klitlavning (2190)
	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Tørvelavning (7150)
	Rigkær (7230)	
Arter:	Vandranke (1831)	Flodlampret (1099)
	Havlampret (1095)	Laks (1106)
	Stavsild (1103)	Majsild (1102)
	Odder (1355)	

Udpegningsgrundlag for H62

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 43		
Fugle:	Skarv (T)	Rørdrum (Y)
	Skestork (Y)	Knopsvane (T)
	Pibesvane (T)	Sangsvane (T)
	Grågås (T)	Blisgås (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Bramgås (T)
	Mørkbuget knortegås (T)	Gravand (T)
	Knarand (T)	Spidsand (T)
	Skeand (T)	Pibeand (T)
	Krikand (T)	Hvinand (T)
	Havørn (T)	Stor skallesluger (T)
	Fiskeørn (T)	Blå kærhøg (T)
	Rørhøg (Y)	Vandrefalk (T)
	Plettet rørvagtel (Y)	Blishøne (T)
	Klyde (TY)	Hjejle (T)
	Pomeransfugl (T)	Almindelig ryle (TY)
	Brushane (Y)	Hvidklire (T)
	Stor kobbersneppe (Y)	Lille Kobbersneppe (T)
	Splitterne (Y)	Fjordterne (Y)
	Havterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tomskade (Y)

Udpegningsgrundlag for F43

Hovedparten af de naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget, kan ikke påvirkes af det ansøgte projekt. Billund Kommune vurderer, at der ikke er nogen risiko for en påvirkning af arterne i udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet. Denne vurdering baseres på typen af påvirkninger fra projektet og afstanden til dambruget, og at den samlede udledning fra Ørbækklunde Dambrug og Filskov Dambrug reduceres væsentligt. Udledningen af organisk stof og ammonium-N reduceres fra de to dambrug, da et produktionsgrundlag på 79 tons (F_{fill}) på Ørbækklunde Dambrug flyttes op til Filskov Dambrug, uden at den tilladte udledning af organisk stof og ammonium-N her forøges. Udledningen af N og P til Ringkøbing Fjord forbliver som minimum uændret ved den fremadrettede drift af Filskov Dambrug og Vadhoved Dambrug. Udledningen af medicin og hjælpepestoffer reduceres og overholder miljøkvalitetskrav i vandområderne nedstrøms Filskov Dambrug ud fra vilkår omkring behandlingsprocedurer og risikovurdering.

Beskyttede arter og bevaringsstatus⁴

Grøn Kølleguldsmed

Grøn kølleguldsmed har gunstig bevaringsstatus. Det vurderes, at arten er gået frem på grund af forbedrede levevilkår i de danske vandløb, og at den sandsynligvis er ved at udvide sit udbredelsesområde. Grøn kølleguldsmed er omfattet af Habitatdirektivets bilag II+IV, den er fredet og den er rødlistet. En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet, at arten findes i levedygtige bestande både i den kontinentale og atlantiske region i Danmark. En forudsætning for bevaring/forøgelse af bestanden er stabile eller stigende arealer med egnede levesteder for grøn kølleguldsmed. En gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at kendte levesteder skal opretholdes, og der skal skabes nye gode yngle- og opvækstområder for grøn kølleguldsmed, dvs. strækninger med hastigt strømmende vand, hvor bundmaterialerne udgøres af sand og grus. Vandkvaliteten skal være "god" (minimum DVFI 5), og bundsubstratet skal være mere eller mindre fast og ikke dækket af slam. Antallet af vandløbsspærringer, der kan nedsætte strømhastigheden og dermed ødelægge/forringe mulighederne for at opbygge en levedygtig bestand af grøn kølleguldsmed, skal være stabilt eller faldende. Grøn kølleguldsmed er registreret flere steder i Omme Å, men vurderes at være udbredt ved især de nedre dele. Der er muligvis en tendens til, at arten findes i mindre vandløb end tidligere og eksempelvis kan benytte vandløb på få meters bredde. Der er gode levevilkår i Natura 2000-områderne, Borris Hede og Skjern Å, og det vurderes, at der her er en levedygtig bestand.

Billund Kommune vurderer, at udledninger fra dambruget ikke vil have en negativ påvirkning på grøn kølleguldsmed i Natura 2000-områderne, da det udledte organiske materiale er omsat, før det når Natura 2000-områderne. Billund Kommune vurderer desuden, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for grøn kølleguldsmed, da der ikke sker en

⁴ Bevaringsstatus for naturtyper og arter. Notat DCE, 2019.

merudledning af næringsstoffer til Omme Å, men derimod en reduktion. Der er allerede høj økologisk tilstand (faunaklasse 7) i Omme Å nedstrøms Filskov Dambrug.

Flodlampret & Havlampret

Voksne flod- og havlampretter lever i havet, og arterne trækker kun op i vandløbene for at gyde. Flod- og havlampretter findes hovedsageligt i nord- og vestjyske vandløb. Både flod- og havlampretten er omfattet af Habitatdirektivets bilag II+V. Havlampretten er desuden rødlistet. Den nationale bevaringsstatus for havlampret og flodlampret er foreløbig ukendt, da datagrundlaget er utilstrækkeligt. En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet, at bestanden af havlampret og flodlampret skal være stabil eller stigende, samt at vandløbsstrækninger med gyde- og opvækstforhold skal være stabile eller stigende, og disse steder skal gøres tilgængelige for arterne. En gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at vandløbsstrækninger med egnede gyde- og opvækstområder skal være stabile eller stigende. Desuden må spærringer ikke forhindre havlampret og flodlampret i at nå frem til egnede gydepladser og havet. Flod- og havlampret er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, Skjern Å, men Billund Kommune har ikke kendskab til populationsstørrelsen af hav- og flodlampret inden for Natura 2000-området eller i Skjern Å systemet.

Dambrugets stemmeværk er blevet nedlagt, og vand pumpes nu ind på dambruget tæt ved det sted, hvor der i dag og fremover er udløb. Dermed vil flod- og havlampretter kunne passere uhindret. Samtidig reduceres vandindvindingen, hvilket forbedrer faunapassageforholdene. Ved Ørbækklunde Dambrug nedstrøms Filskov Dambrug bortfalder vandindtaget fra Omme Å og der bliver fri faunapassage

Nedstrømsvandrende yngel af flod- og havlampretter er 10-15 cm lange og har en diameter på 5-7 mm. Efter DTU Aquas anvisninger vil der som minimum skulle en 4 mm indløbsafgittering til, for at larverne ikke indtages på dambruget. På den baggrund og med grundlag i bestandens ukendte størrelse har Billund Kommune fastsat vilkår om, at dambrugets vandindtag skal være afgitret med en gitterafstand på maksimalt 4 mm. Generelt vurderes der dog ikke at være krav om særlig beskyttelse af habitatarter med undtagelse af bilag IV arter uden for selve habitatområdet.

Kønsmodne flod- og havlampretter på gydevandring er hhv. over 25 cm og 60 cm lange. Det er på den baggrund kommunens vurdering, at det generelle krav om 10 mm gitter ved dambrugets udløb er tilstrækkeligt til at tilbageholde voksne flod- og havlampretter fra at komme ind i pumpen. Billund Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke populationerne af hav- og flodlampret i Skjern Å systemet.

Bæklampret

Bæklampret lever hele livet i vandløbet. De voksne individer foretager dog opstrøms vandringer. Bæklampretten er almindeligt forekommende i det meste af landet. Bæklampretten er omfattet af Habitatdirektivets bilag II. Bæklampret har gunstig bevaringsstatus, omend den især forekommer i de jyske vandløb, hvorimod forekomsten er mere spredt på øerne og særligt Sjælland. En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet at længden af vandløbsstrækninger, der er egnede som gyde- og opvækstområder skal være stabil eller stigende. En gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at antallet af spærringer i vandløbet skal være stabilt eller faldende, samt at længden af vandløbsstrækninger, der er egnede som gyde- og opvækstområder skal være stabil eller stigende. Vandkvaliteten skal være "god" (minimum DVFI 5).

Der er få registreringer af bæklampret i hovedløbet og ingen registreringer i hovedløbet af Omme Å inden for Natura 2000-området, Borris Hede. Dette skyldes formentlig metodevalget, og der er da også registreret bæklampret i tilløb til Omme Å inden for Natura 2000-området. Bæklampret er almindeligt forekommende i vestjyske vandløb, og Billund Kommune vurderer, at den er til stede ved Filskov Dambrug.

Bæklampret lever hele livet i vandløbet, hvor fisken dog foretager vandringer. De voksne individer, som er 12-16 cm lange, søger opstrøms i gydeperioden, hvilket kan resultere i, at individer forvilder sig ind på dambrug, hvis afgitringen ikke er tilstrækkelig.

Det er Billund Kommunes vurdering, at afgitring, som beskrevet under flod- og havlampretter, også tilstrækkeligt vil hindre, at bæklampret ledes ind på dambruget. Det er kommunens vurdering, at det ikke er nødvendigt at fastsætte yderligere vilkår for at beskytte arten.

Laks

Laksen lever primært i havet, men trækker op i vandløb for at gyde. Laksen tilbringer sine 1-3 første leveår i vandløbene, inden den trækker mod havet.

Laksen er omfattet af Habitatdirektivets bilag II+V.

Udsætningen af lakseyngel og smolt i de jyske åer har båret frugt, og laksebestanden er i stigning i visse vandløb. Udsætninger er ophørt i Storå fra 2017, og i Ribe Å ophører udsætningerne ved beslutning taget i 2023. Udsætningerne fortsætter stadig blandt andet i Skjern Å-Systemet, og det kan derfor ikke afgøres, om bestandene er stabile og levedygtige i sig selv. Bevaringsstatus vurderes derfor samlet at være moderat ugunstig.

En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet, at den samlede bestand og vandløbsstrækninger med egnede gyde- og opvækstområder for laks skal være stigende. Gyde- og opvækstområderne skal desuden gøres tilgængelig for laksen. Den gunstige bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at vandløbslængden med egnede gyde- og opvækstområder skal være stabil eller stigende, og spærringer, som forhindrer laksen i at nå frem til egnede gydepladser, skal fjernes. Desuden må spærringerne heller ikke forhindre eller besværliggøre smolt i at nå frem til havet.

Laks foretrækker vanddybder på 20-50 cm til gydning. Laks bruger Omme Å som yngleområde, og udbredelsen øges i det omfang, at spærringer bliver fjernet. Billund Kommune vurderer, at vandindtaget fra Omme Å ikke vil være problematisk for laks, da vandindtag og afløb ligger få meter fra hinanden, og åen dermed kun på en meget kort strækning vil have en lavere vandføring. Det samlede vandindtag reduceres ved Filskov Dambrug og udgør ca. 1/3 af vandløbets medianminimumsvandføring i modsætning til nu, hvor dambruget må indtage op til 600 l/s. Vandindvindingen fra Omme Å ophører ved Ørbækklunde Dambrug, der nedlægges samtidig med, at Filskov Dambrug overgår til emissionskontrol.

Det er kommunens vurdering, at afgitring på vandindløbet på 4 mm, som beskrevet ovenfor, samt det generelle krav til gitre i afløbet og effekten af modstrøm i vandløbet, tilstrækkeligt vil hindre, at laks ledes ind på dambruget.

Odder

Odderen er omfattet af Habitatdirektivets bilag II+IV, og den er fredet.

Den nationale bevaringsstatus for odder blev i 2005 vurderet som usikker, da den danske odder er meget isoleret og på det tidspunkt havde en bestandsstørrelse, der gjorde det usikkert, om den genetiske variation kunne opretholdes. Nyere observationer viser, at bestanden er i fremgang og har bredt sig til det meste af Jylland. Der er desuden fundet spor af odder på Fyn og på Sjælland.

En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet, at bestanden skal være på mindst 1.200 individer. En gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at forekomsten af odder skal være stabil eller stigende, samt at egnede levesteder ligeledes skal være stabile eller stigende.

Odderen er formentligt genindvandret til å-systemet i 90'erne. Billund Kommune vurderer, at odderen forekommer i de fleste fiskebærende vandløb i kommunen og har en gunstig tilstand i den atlantiske region. Der vil være forstyrrelser, mens ændringen af dambruget gennemføres, men da der er tale om en midlertidig aktivitet, er det kommunens vurdering, at odderen ikke vil blive påvirket heraf.

Billund Kommune vurderer, at projektet vil forbedre levevilkårene for arten, da faunapassageforhold ved dambrugene forbedres, og udledningen af næringsstoffer reduceres.

Vandranke

Den nationale bevaringsstatus for vandranke er foreløbig vurderet som usikker. Arten findes på relativt få lokaliteter inden for et begrænset areal, og bestandene har en sådan størrelse, at det er usikkert, om de kan overleve på lang sigt. En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet, at vandranke findes i den atlantiske region imellem Nissum fjord og Filsø. Bestanden skal desuden være stigende, og flere lokaliteter skal koloniseres. En gunstig bevaringsstatus på lokalt niveau forudsætter blandt andet, at bestandene på de enkelte lokaliteter skal være stigende eller stabile. På voksesteder med vandranke skal der desuden opretholdes/etableres gode levevilkår for arten.

Vandranke findes i Natura 2000-området, Skjern Å. Vandranke antages generelt at være en konkurrencesvag art, der kun vokser, hvor miljøet har lave næringsstofkoncentrationer, eller hvor der er forstyrrelser, fordi stress og forstyrrelser mindsker konkurrencen. Vandranke er følsom over for tætheden af den øvrige bundvegetation på dens voksesteder.

På lokaliteter, hvor der gennem en længere årrække er foretaget hyppig grødeskæring, ser bestandene ud til at være stabile eller i begrænset fremgang.

Billund Kommune vurderer, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for vandranke, da der ikke sker en merudledning af næringsstoffer til Omme Å, men derimod en reduktion ved nedlæggelse af Ørbæklunde Dambrug. Den nuværende udledning vurderes heller ikke at have indflydelse på artens leveområder pga. afstanden til nærmeste Natura 2000-område.

Vandløb med vandplanter

Naturtypen vandløb med vandplanter findes vidt udbredt over hele landet. Naturtypen vandløb med vandplanter er omfattet af Habitatdirektivets bilag I.

Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet for naturtypen, men vandløbenes plantesamfund er blevet stærkt forarmede i løbet af de sidste 100 år. En del plantearter er forsvundet eller gået stærkt tilbage.

En gunstig bevaringsstatus på nationalt niveau forudsætter blandt andet at naturtypen skal være stabil eller stigende, samt at både små, mellemstore og store vandløb lever op til gunstig bevaringsstatus.

På lokalt niveau vil vurderinger for opnåelse af gunstig bevaringsstatus blandt andet inkludere eutrofieringsgraden, ændrede hydrologiske forhold og morfologisk forarmning.

Naturtypen vandløb med vandplanter er udbredt i Natura 2000-områderne, Borris Hede og Skjern Å. Billund Kommune har ikke kendskab til registreringer af naturtypen udenfor Natura 2000-områderne, men kan ikke udelukke, at de kan forekomme.

Det er kommunens vurdering, at vandløbsvedligeholdelsen har større betydning for naturtypens status end dambruget, og at naturtypen ikke vil blive påvirket i forbindelse med nærværende afgørelse.

Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter

Den nationale bevaringsstatus for vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter er ikke vurderet, men naturtypen vurderes at være sjælden i Danmark, pga. den udbredte regulering og oprensning af vandløbene. Udbredelsen af naturtypen er ikke kendt i Natura 2000-området, Borris Hede, men typen er muligvis forsvundet, da forudsætningerne for dens tilstedeværelse formentligt er forsvundet.

Billund Kommune vurderer, at projektet ikke vil forringe levevilkårene for naturtypen vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter. Den nuværende udledning vurderes heller ikke at have indflydelse på naturtypens leveområder pga. afstanden til nærmeste Natur 2000-område.

Projektet i sig selv

Ved overgang til emissionsbaseret udledning øges grundlaget for maksimal udledning af fosfor og kvælstof med et produktionsgrundlag på 79 tons foder årligt ved Filskov Dambrug. De 79 tons foder indgik i produktionstilladelsen for det af ansøger ejede Ørbæklunde Dambrug beliggende ca. 8 km nedstrøms Filskov Dambrug.

De 79 tons foder ($F_{\text{till.}}$) står for en forøget tilladt udledning af N og P på henholdsvis 4.114 kg og 252 kg⁵ og udgør dermed 34 % af den maksimalt udledte stofmængde fra Filskov Dambrug på henholdsvis 11.926 kg N og 730 kg P.

Udledningen fra dambruget i sig selv, vil hverken set i sin helhed eller konkret for udvidelsen kunne ændre miljøtilstanden i nedstrøms vandområder og her specielt Ringkøbing Fjord (kystvand 132).

Udledningen af næringsstoffer til fjorden er i vandområdeplan 2021-2027 opgjort til 4.517 tons N/år (baselinebelastning) en målbelastning på 2.631 tons N/år og et indsatsbehov brutto på 1.646 tons N/år⁶.

⁵ Dambrugsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 1-3.

⁶ Bilag 1.1 til vandområdeplanerne 2021-2027

Udvidelsen af N-udledningen på Filskov Dambrug udgør 0,09 % af den samlede N-udledning til fjorden. Det kan dermed konstateres at "projektet i sig selv" ligger langt under afskæringskriteriet for N på 1%, der baserer sig på DMU's redegørelse i 2010 (faglig rapport nr. 787) og notat fra Miljøstyrelsen fra 2010⁷.

Udledningen af fosfor til Ringkøbing fjord er 10,4 tons P/år (baselinebelastning) med tilsvarende målbelastning.

Indsatsen for at nå miljømålet sker jf. indsatskrav i vandområdeplanlægningen, hvor en indsats ift. Filskov Dambrug ikke indgår.

En del af projektet er nedlæggelse af Ørbæklunde Dambrug, der har samme ejer. Dambruget nedlægges parallelt med udvidelsen af Filskov Dambrug (se kumulerede effekter). I praksis vil der være en reduktion af udledningen af næringsstoffer til fjorden og fuld myndighedskontrol.

Udledningen af BI5 og ammonium-N øges ikke på Filskov Dambrug. Vandindvindingen reduceres fra op til 600 l/s til max 319 l/s.

Kumulerede effekter

Der er ikke målsætningsopfyldelse i Ringkøbing Fjord. Udledningen af kvælstof og fosfor er for stor. Indsatsen for målsætningsopfyldelse ligger i regi af vandområdeplanlægningen, som beskrevet ovenfor. Udvidelsen af Filskov Dambrug inkluderer tilladelse til en forøget udledning af N og P på henholdsvis 4.114 kg N og 252 kg P. Udledningen kan jf. indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3 ikke ske, medmindre der sker en samtidig tilsvarende reduktion af N og P fra andre kilder. Det er også tilfældet, da Ørbæklunde Dambrug med en fodertilladelse på 190 tons foder nedlægges, så det foder, der ikke indgår ved Filskov Dambrugs udvidelse og ved ombygning af Vadhoved Dambrug, falder væk samtidig med, at udvidelsen tages i brug på Filskov Dambrug. Der er ved ombygning af Vadhoved Dambrug anvendt 86 tons F_{III} fra Ørbæklunde Dambrug i projektet. Samlet set vil der ikke være en merudledning af N og P til Ringkøbing Fjord, men nærmere en reduktion da udledningen af N og P sker i større afstand til fjorden med større mulighed for omsætning og immobilisering.

I Miljøportalen (PULS) er udledningen fra Ørbæklunde Dambrug opgjort til:

	BI-5 [kg]	Total-N [kg]	Total-P [kg]
2020	13.689	6.580	770
2021	11.873	5.689	670
2022	10.609	5.084	600

Tabel. Teoretisk beregnet udledning fra Ørbæklunde Dambrug (PULS, Miljøportalen)

Nedlæggelse af produktionen på Ørbæklunde Dambrug vil have den effekt at der vil kunne registreres en væsentligt reduceret mængde N, P, BI5 og ammonium N i alle vandløb nedstrøms Ørbæklunde Dambrug.

Vandindvindingen fra Omme Å til Ørbæklunde Dambrug falder væk.

Natura 2000-Plan for Ringkøbing Fjord angiver at de nødvendige reduktioner i næringsstofudledningen til fjorden sker i forbindelse med vandområdeplan 2021-2027⁸, samt jf. indsatsbekendtgørelsen.

Konklusion - væsentlighedsvurdering

Godkendelse af udvidelsen af Filskov Dambrug og ansøgers samtidige nedlæggelse af Ørbæklunde Dambrug med de fremtidige vilkår for indretning og drift på Filskov Dambrug, påvirker hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter beskyttede arter, herunder Bilag IV-arter eller udpegede naturtyper i de konkrete Natura 2000-områder.

Den samlede næringsstofudledning til habitatområder reduceres især mht. BI5 og NH₃/NH₄-N, og der sker markante forbedringer af faunapassagen ved både Ørbæklunde Dambrug, der samtidig nedlægges, og ved Filskov Dambrug hvor vandindtaget fra Omme Å reduceres betydeligt ved dambrugets overgang til emissionsbaseret kontrol.

⁷ Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevand ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven. Miljøstyrelsen 24. juni 2010.

⁸ Natura 2000-plan 2022-2027 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.

Der skal derfor ikke foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-områder eller på konkrete Bilag IV-arter.

Dambrug	Faunapassage	Udledning af ammoniak og organisk stof	Udledning af N og P til Ringkøbing Fjord	Vandindvinding fra Omme Å
Filskov Dambrug	Forbedres	Uændret	Forøget med $F_{\text{till.}}$ 89 tons fra Ørbæklunde Dambrug, men i større afstand til fjord	Reduceres fra max 600 l/s til max 319 l/s
Ørbæklunde Dambrug	Fri faunapassage	ophører	ophører	ophører

Tabel. Samlede effekter af udvidelsen af Filskov Dambrug og nedlæggelsen af Ørbæklunde Dambrug.